

VESİKA

ÖZEL TEŞEBBÜS - BAKANLAR TOPLANTISI

«Yiyin efendiler, yiyin... Bu hâni istiha sizin...» TEVFİK FİKRET

OKUYUCUDAN YÖN E

Reformlar gerçekleşmeli

T.M.T.F. Ankara Komitesi Başkanı Necmeddin Dede'nin bildirisini 1 Temmuz tarihli gazetelerde şıkınlıkla okuduk. Hiçbir gerekini ve akla yakınlığını görmediğimiz böylesi davranışların son zamanlarda bir takım partilerden gençlik temsilcilerine alaması karşılıkla düşündürmemizi kışaca bildirmeyi gerekli bulunuyoruz:

Kişilerin düşüncelerine, eylemlerine engel olmak istemini ve bunu Türk geneligi hattı 28 milyonluk Türk ulusu adına yapmayı demokratik bir dilden ilkelesine aykırı buluyoruz. Bu davranışlar, eninde sonunda Türk'ümüz değişmesi, durak bir toplum olarak göremek isteyenin doğuya olsalıdır. Üstelik bu, ilkeletin bir kayya itiliyor. Kışıklıklar fistında bir tartışma zemini açılarak yapılmaktadır ki bunun içinde yaşadığımız günlerdeki etkisi olumsuzdur.

Sı nektar üzerinde bir kez daha dursak istiyoruz: Bugün yapılacak tek şey, halkın yüzüğü için artık kaçınılmaz olan reformu - rm en kısa zamanda gerçekleştirmek kolaylaşır.

Bu reformların ilkeleti üzerinde bir düşunce birliğinin kurulmasını sağlamak da herkeste önce 27 Mayıs devrimini hazırlayan Türk genelliğine düşmektedir. Bu gençlik hiçbir zaman toplumda köklü değişimleri gerçekleştirmeden uzak olan bir hükümetin şakıncasını olmamıştır.

Bu reformların ilkeleti üzerinde bir düşunce birliğinin kurulmasını sağlamak da herkeste önce 27 Mayıs devrimini hazırlayan Türk genelliğine düşmektedir. Bu gençlik hiçbir zaman toplumda köklü değişimleri gerçekleştirmeden uzak olan bir hükümetin şakıncasını olmamıştır.

Bu açıdan bakarak, devrimlere inanmış bir genç olarak bizim de ödevimiz her türlü safsatamı düşüdü bu gurur aştırmak ve yavru mak olmuştu.

FRANSALI TÜRK ÖĞRENCİ BİRLİĞİ Odalardeki memurlar

Cök kıymetli dergimizin 11/7/1962 gün ve 30 tuncu sayısında yayınlanan «Meşmurların Meselesi» başlıklı yazısı ilgi ile okudum. Fakat üzüllerken üzüdeyim ki, sayın yazar da diğer ilgiller gibi Türkiye'de sayılı 153 ü bulan TİCARET ODALARI, SANAYİ O-

DALARI, TİCARET BORSALARI ve BU ODALARIN BİRLİĞİ'ni unutmaylardır.

Memleketimizin 87 il ve ilçesinde Ticaret ve Sanayi Odaları, 37 il veya ilçesinde Ticaret Borsaları, 25 il ve ilçesinde Ticaret Odası ve 2. ilçesinde Sanayi Odası ile 2. ilçede Bölge Sanayi Odaları kurulmuş bulunmaktadır.

Adı geçen bu Odalarda Memur, Hizmetçi ve müstahdem olarak sınıflandırılan, çalışanlar adedi ışte 20 kişi olsa, 3060 kişi ilgi bekliyor, demektir. Hem de adaletsizliği hiç bir dairede, bir teşkilat ve hiç bir müessesede tasavvur edilemeyecek kadar koruk olun bu şevelerde.

Bu yazılı hiç bir Oda mensubu kabeme alımya cesaret edemez. İçinde bulunduğu adaletsiz ve kanunsuzlığı bile bilesini çakaramaz, hakkını arıya - maz... Ama ben yapıyorum. Çünkü Ceyhan Odası Yöneticileri müsteşera bir şans eseri olarak, tamamı aydın, gen ve Atatürk ilkelesine sadık, demokrasi apığıdır. Hakim huküm daima teslim ederler...

Diğer, benim davanı değil. Adı geçen 153 teşkilatın, 153 bütçesinin 153 vere göre tanzim edilmesi.. 153 Odanın personeline elindeki bütçe imkânına göre ücret ödemesi, adaletsizliğin başında gelmektedir. Farzedelim, Oda lar Birliği içinde çalışan Genel Sekreter 5000.- lira ücret veriliyor, Osmaniye Ticaret ve Sanayi Odası Genel Sekreter 5000.- lira ücret veriliyor. Büyük Şehir Odaları multilik adı altında madde olarak Oda bilynesinden yararlanırken, Sosyal sigortaları muntazaman ödenirken, küçük İlçe odalarında 5590 sayılı Kanunu tayin olunan bareme göre bile ücretten alamıyor. Sigortaların bir çok yerlerde bütçe kifayetsizliğinden vaktinde ödeneceğini. Yani bir takım Oda varlık ve bolluk içinde yülerken, birgokları idameci hayat edebilmek için insan istif güreyet serfet - yor.

153 Bütçe, 10. bin liradan başlıyor, 50 milyon liraya kadar çıkıyor. On bin liralık bütçe ile idare edilmesi istenilen odalar, kartasiye bile alamazdır. İstanbul İznik, Bursa, Ankara, Adana ve diğer büyük şehirlerindeki Odalar, gelir fazlasını nereye arfedeklerini yapmış durumdadırlar. Hıncılar yapar, oteller yapar, seyahatler, teknikler ve otomobil salnamalar devam ettiler. Odalar Birliği Ankara'da 30 milyonluk bütçe ile idare

edilmektedir. Bu para nere - lere sarf edilir, kim bilir.

Halbuki, Türk'üdeki bütün Odalar bir Umum Müdürlüğü bağlanı, tictet işleri birleştirilse, personel ihtiyaca göre yer değiştirse, tayınlar, takiller, aziller, sosyal, teminatlar bir esasa bağlanı. Bölge artıkları hizmete ait olabileceğine Hazineye kalsa kim kârî çıkar acaba...

Bu husus eleştirmek, Türkiye'de sayısı 3.000 in üstünde, dilsiz, sessiz, büyük bir teşkilat içinde beklenen Odalar mensubunun nasıl bir adaletsizlik içinde 'sunulduklarının gün ışığına çıkarılması' demektir.

Belki siz bile bu teşkilatların mistakıl olduğunu biliyoruz. Belki Ticaret Bakanlığına bağlı bir teşkilat sinyordunuz. Belki Oda lar Birliği yönetilir sanırdınız. Oysa bunlar yoktur. Her Oda kendi başına büyük ve her Oda mistakıl, Odalar Birliği de kendi içinde yine mistakılktır. Bu mistakillikler, Odaların muamelât ve muamelelerinin birbirine uyumamasının en büyük müsibebidir, denilebilir.

Bir fâzla da, bizim dâvamızda önemlendirilen saygımızı istirmamız, en derin saygılarımı sunarım.

Ahmet AĞZIKUÇUK

Yol ve mevsim

Kars'ın Posof kazasından söz edeceğiz.

Yalnız resmi kayıtlarda adı geçen bir yer burası. Halkın deyişile «Türk geldikten sonra» kaza burası. Ama hiç bir sorunu giderilmiş değil.

Gazete yazın onbeşünde, kışın ise en ivedi bir ayda gelir. Posta örgütünün bozukluğundan değil bu: Yol yok. Nasıl mı yok? Kışın sekiz ay kapaklıdır, kar, tipi aman vermez. Yillardır bu böyle. Düzeltilemi çok zor alsa yerek diyecek.

Önemle eğiniceğim konu yardım meselesi. Diyeceksiniz neyin değineceksin. Belki size söyleyeceğim: Belki size söyleyeceğim: Belki size söyleyeceğim:

Bilindiği gibi Doğu açılık vardır. Bu sene bu açılık çok kötü bir durum aldı. Diğer bölgelerimizden doğuya her şıkkı yardım yapıldı. Amerika Birleşik Devletlerinden bugün yardım alındı, yardım olarak, Doğu vatandaşımıza dağıtıldı. Bu arada Bakanlar v.s. de Doğu geziler yaptılar. Örneğin Turan Feyzioğlu da buralardan iddi. Gazetelere verdiği açıklamada

«Doğu açılığı yendik» diye övünlüştü. Bunun simdi bile belloklere olduğu kanısındayım. Gelelim gerçeğe:

İste Posof, iste yardım. Kişi dağıtılmazı gereken buğday Haziran ayı içinde dağıtılmaya bağlandı. Şu anda da dağıtılmaktadır. Yenilen aşıklar, onarılan dert bu durumda. Şimdi politikacılara yüksekten konuşmalarının sebebi var onu anlıyamıyorum. Posof gibi «fakir» yerlerden kimse gerçeği açıklamayıcağına güvenerek böyle konuşulur. Posof asrımızdan ikibin yıl geride. Bu açılığı boş söyleç hizmetle kapatmak gereklidir. Olumlu işlerle birlikte olumlu konuşulabilir.

Bunun yanında Orta okulun olup öğretmenin, olmamasından, hastahanenin olup kişi doktor bulunmasından, çağdaş gerekliliklerin adına bile ıptilmesinden söz etmenin gereklidirini anlılmışındır sanırı.

Saygılarımla...

Yaşar ÇAĞLAYAN

Ålem

gider

Mersine ..

27 Mayıs sonrası: Sosyalizm, sosyalist, sosyalizm..

Sosyal adalet..

Sosyal güvenlik..

Sağlık ve sosyal meseleler..

Sosyal dâvâlar..

15 Ekim sonrası: Sosyal, sosyal..

Sosy..

Sos..

So..

Sessess..

H. Bayraktar

Nesil

desin kl..

Asfalt yolun kıyısında Atatürk'ün kılıç ve servimli bir blixti vardı. Hava karardıktan sonra buradan geçenler, bir de silahlı bir nöbetçi görmeye alışmışlardır. Atatürk'ü çok sevenler sarılı yüzünü gözlerini yalamasınlar diye koruyordu bu nöbetçil.

Bir gün baba ile çocuğu bütün yanından geçenler - kenin çocuk nöbetçisi göstererek: «Baba sen Atatürk çok büyük adam diyordun, bir tifşin bile tutamıyor mu ki aksar abiye vermiş» deyince baba: «Oğlum Atatürk şimdi uyuyacak onun ığın» dedi..

İçin acı acı yandığını hissetti. Büyük Atatürk'ü bekliyor diyemedi..

Nasıl desin ki..

Erhan Erinç

Basından

Milliyet Halk Gazetesi

ONU KÜLÂHIMA ANLATISINLAR...

Zannızıca Türkiye'de fikir ve metod çatışması dışında sadece seçim mekanizmasından ibaret bir demokrasi vardır ki, bu seçim yarısına da gene sadece aynı şekilde düşünenler katılmaktadır. Onlara göre demokrasi budur. Bunun demokrasi olduğunu kabul etmek, demokrasiyi karşı gelmek demektir.

Aslında ise bu demokrasi doğrudır. Ve demokrasının bu olduğunu söyleyenler gerçek demokrasiyi, yeni metodları savunları ve kendilerinin hesaplarını ortaya koynları istemektedirler.

Böyle olunca ilerleler kırılmaktadır ve:

— Demokrasının bu şevidi yürümez, diye söylemektedirler

— O zaman da demagoji firtınları kopmaya başmaktadır

— Vay sen demokrasi düşmanın, vay sen hürriyet rejiminden yana dejilsin

A iki gözüm sultannı canım efendim. Siz gerçek demokrasiyi sağlayın, fikirleri şantajlarla sindirmeyin görün bakın demokrasi taraftarı myiz, değil myiz? Çünkü doğrusuna bakarsanız «Demokrasi budur» diye bizim demokrasiye yapılanlar ve gerçek demokrasiyi kafiyen istemiyenler, demokrasi düşmanıdır.

İlerliciler kendi fikirlerini savunacak ve halkın uyardıracak hürriyeti bulmak için oldum bittim demokrasiden yana olmuşlardır. Ve daima yeni fikirlerden korkanlar halkın uyanmasını arzulayanlar demokrasiye cephe almışlardır. Çok sıkışma da udurma bir demokrasiyi gerçek demokrasi diye yutturmaya kalkmışlardır.

Oysa udurma demokrasiyle Türkiye geri geri gider. Nitekim gitmiştir ve gitmektedir. Biz sahte demokrasiden fayda ekleyeceğiz kanaatindeyiz. Şayet gerçek bir demokrasiye yönelmezsek, Karagöz oyunlarından vazgeçmezsek, e zaman toplum hürriyet düzene içinde kendiliğinden ilerleyeceğine bazı zorlamaları istiyorum.

— Demokrasiden yana misin, değil misin?

Bunu bugünkü demokrasının demokrasi olduğunu inanınlara söyleyi. Çünkü sahte demokrasi ile halkın aldatmaya çalışanlar ve gerçek demokrasiyi asla istemeyenler onlardır. Onlar kendi işlerine geldiği kadar demokrasiden yanadırlar. Yoksa gerçek demokraside olduğu gibi azaçık canlarını sıkacak tenkide yinelin de bakım ne yaparlar:

— Biz Avrupa seviyesinde değiliz, bu kadar hürriyeti halk anlamaz, diye tepinmeye başlarlar.

Demokrasi Aşkılarının böylesini çok gördük biz. Şehre gidişte leblebi olan kırk yıllık nehit gibi, kırk yıllık mütegallibe ile kırk yıllık bencilik şampiyonları da başımıza demokrasi havariyunu kesiliyorlar. Eski zamanlardan kalma büyük bir kavuk bulsunlar da ona anlatısları buna...

Çetin ALTAN

VATAN

HERİCİ AYDINLARIN GAZETESİDİR

(YÖN — 059)

HAFTALIK FİKİR VE SANAT GAZETESİ

(BASIN AHLAK YASASINA UYMAKI TAHHUT ETMİŞTİR)

Kurucuları: Cemal Reşit Eyüboğlu, Mümtaz Soysal, Doğan Avcıoğlu

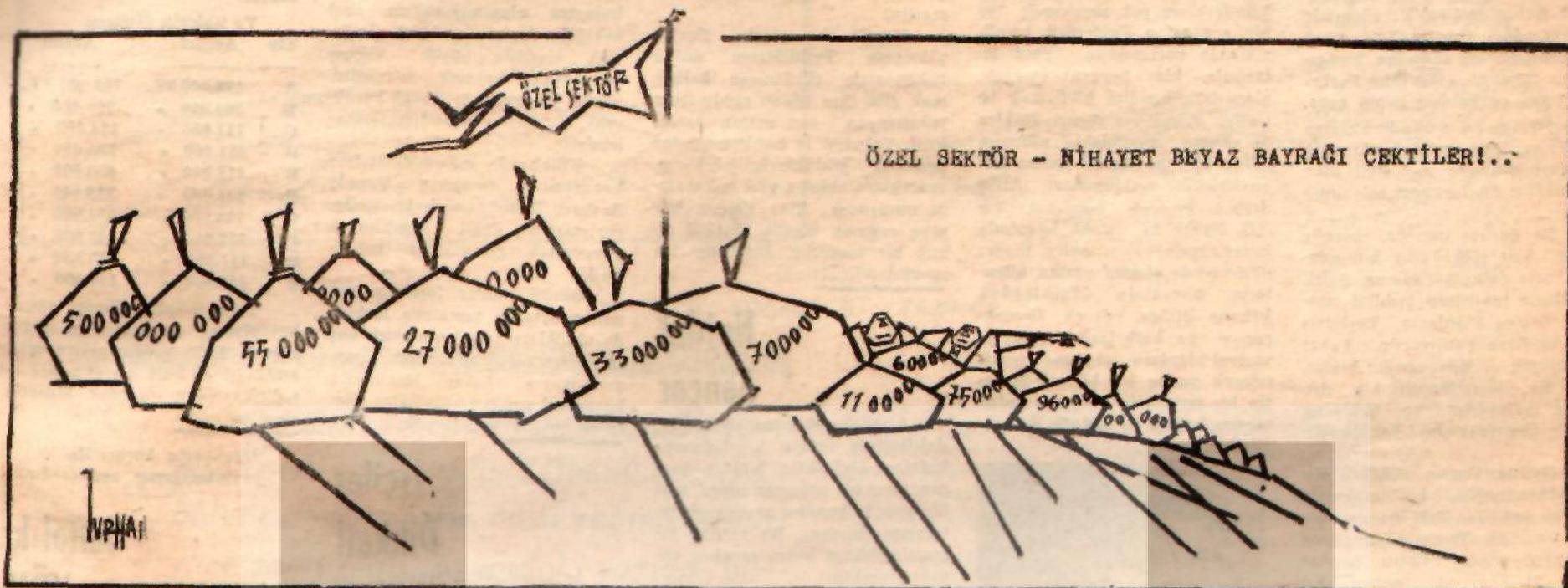
İmtiyaz sahibi ve mesul müdürü: DOĞAN AVCIOĞLU

ABONE: Yıllığı (52 sayı) 50 T.L., altı aylık (26 sayı) 25 T.L., üç aylık (13 sayı) 12.50 T.L.'dir. 1962 yılı için özel indirimli abone târifesi: Yıllık 40 T.L., altı aylık 20 T.L., Dö aylik 10 T.L.'dir. Yurt dışı abonelerinde posta ücreti tutarında ilave yapılır.

Beher sütundan santimetresi 25 T.L. dir. **ILÂN:** 1, 2, 4, 5 ve orta sayfalara ilân kabul edilmez. Renkli ilânlar özel târifeye ve pazarlığa tabidir. Devamlı çıkacak ilânlar için özel anlaşmalar yapılır. İlânlardan dolayı hic bir mes'uliyet kabul olunmaz.

YÖN

IDAREHANE: BAKANLIKLER — ANKARA.
Telefon: 12 72 00 ★ İstanbul Bürosu: Mollaşen sokakı 32 Cagaloglu, Posta kutusu: 51 — İstanbul. Tel: 229315 — 229316 ★ Diziliş basıldı: yers VATAN Gazetecilik ve Matbaacılık T.A.S. — İSTANBUL

BAKİS

Sayın İnönü, son konuşmalarında ilk defa olarak, gelir dağılımda adaletsizlige dokundu.

Başbakana göre, «Bugünkü kazançımız tahammüllü mümkün olan adaletli bir dağılısta değildir. Bir kısmı, umum kazançtan kendi hissesine düşen miktarдан çok az almaktadır.»

Du doğru teşhisten sonra Sayın İnönü, tükip edilecek yolu da söylemektedir: «Burada iki fikir vardır. Biri evvel sosyal adaleti tesis etmek, ondan sonra kalkınmaya girişmek. Diğer evvel kalkınmayı, sonra sosyal adaleti sağlamak. Halbuki cemiyetimizin böyle bir ayrim yapmaya tahammüllü yoktur. O halde tükip edilecek yol, sosyal adalet içinde hizli kalkınmanın gerçekleştirilebilmesidir. Şöyle ki, kalkınmayı başaran için sosyal adaletin önem vermeye ihtiyaç vardır. Kalkınma sonucu milli gelirin yürüttülmesi ise sosyal adalet ulaşmayı kolaylaştıracaktır.»

Buraya kadar Sayın İnönü'ye hak vermemek mümkün değildir. Konan teşhis de, uygulanması gereken metod da doğrudur. Yalnız sosyal adaleti gerçekleştirmeye yolunda hükümet ne yapmaktadır veya ne yapmayı düşünmektedir? Bu noktada istifhamlar başmaktadır.

Hükümetin şimdide kadarki tutumu bu bakımından finit verici olmadı. Halbuki Türkiye'de sosyal adalet içinde hizli kalkınmaya yönelik bir hükümetin, hic olsun doctriner endişeye kapılmış ve acele ele alınmış gereken meseleler var; Mesela toprak dağılımdaki adaletsizliğin giderilmesi, mesela arsa speküasyonunu ve yüksək inşaatı önlüyor, maskele sosyal adaletin sağlanması. Mesela zirafları işler hâle getirerek, ufak çiftçilerin tefecilerin ve inhisarçı tüccarların elinden kurtarılması. Mesela Köy Enstitüleri tipinde bir sisteme giderek eğitime bütün vatandaşlarına eşit şans tanınması mesele vergiler yoluyla gelir dağılımdaki adaletsizliklerin azaltılması v.s. v.s.

Elbette ki bütün bunlar, Sayın İnönü'nün defalarca belirttiği üzere, bu günden yana gerçekleştirilebilecek meseleler değil. Yalnız demokrasilerde veya moda tâbirle açık rejimlerde, önce dâvâvan ortaya konması, kamu oyuncunun hazırlanması ve meselein olgunlaşması Nam. Halbuki hükümet, henüz,

Inönü ve sosyal adalet

bu meselelerin çoğunun mevcudiyetini bile kabul etmemiştir. Bizzat Sayın İnönü, toprak dağılımdaki adaletsizliği açıkça kabul etmek yerine, «Türkiyede ağa kalmamıştır. Toprak reformu sâdece toprak dağıtmak değildir gibi, daha çok maseleyi gizli formüllerle sağlamıştır. Keza, hic bir hükümet öylesinin ağzından, «Arsa speküasyonuna son vereceğiz. Lüks inşaata sed çekeceğiz. Ufak müstahsili tefecilerin ve istismacı tüccarın oyuncagi olmaktan kurtaracağız. Vergilerin, emekçilerin sırtına yüklenmesini önleyeceğiz» gibi sosyal adaleti gerçekleştirmeye hedefi giden sözler duyulmuştur. Mevcut istismar düzenini ortaya koyan açıklamalardan ilk katle kaçılmıştır. Hükümete gelir dağılımdaki adaletsizliğin bile söylemesi yaridir.

Milyoner imalâti

Hükümet, şimdide kadar tam aksine, istismar düzeninden faydalananlar fürt etmiştir. Mesela büyük çiftçileri liglendiren ziral gelir vergisinin tehdîti Servet beyannamesinin, tekrar alınmak üzere de olsa geri verilmesi, devlet sektörü itâhâtinin özel sektör kaydırılmasına vârhî sınıflar lehine alınmış tedbirlerdir. Son bakanlar — İş adamları toplantılarından sonra, bu yarında yeni adamlar ablacağı anlaşılmaktadır: «Özel sanayi işletme ve yatırım kredisi vermek maksadıyla kurulması düşünülen anonim şirket, esas İlâbârlîyle devletin sahibi 2 — 300 milyon lira ile dânecektir. Yatırım indirimini ve azalan amortisman sistemini, devlet gelirlerinden 2 — 300 milyon liranın büyük 1/3 adamlarına bediye edilmesi sonucunu doğuracaktır. Sinaî mamûl ihracatını desteklenmesi, devlete yeni malli kâlfetler yükleyecektir. Devlet itâhâclılara tannan gizli bir sâhvânsiyon teşkil edecektir. Bütün bu tâvizler, fakirin parasını alıp, zengine vermekten başka bir sey dehilidir. Bizim özel teşebbüsün, «Devlet parayı versin, özel sektör yapsun» şeklindeki sözde liberal kalkınma formülü, gelir dağılımdaki adaletsizliği azaltmak söyle dursun, genel ölçüde artıracak mahiyettedir.

Bütün bunlar Menderes devrinde bol bol denenmiş metodlardır. Menderes, oldukça şuurlu bir şekilde, özel teşebbüs kalkınma politikasının şampiyonluğunu yapmıştır: Gerçek değeri 10 — 15 lira olduğu halde, 2,80 den sağlanan yüz milyonlarda dolar dövizle, büyük mîteşebbisler beslenmiştir. Geniş çapta vergi kaçaklığına göz yumulmuştur. Enflasyon yıllarında, özel sektörün satın aldığı iktisadi devlet teşebbüsleri mal ve hizmetlerinin fiyatları çok düşük seviyede tutularak, devlet işletmelerinin zararları, özel sektörde kâr şeklinde intikal ettirilmiştir.

Bu politikanın târibatını gördük: Diğer kaçırılan servetler, isyan ettirici lüks ve israf, derme çatma tesisler, den gesini kabbeden, kriz hâlinde bir ekonomi, bu politikanın eseridir. Bunun yanı sıra, Menderes'in özel sektör politikasının sonucu olarak, 5 yıllık kalkınma planında da belirtildiği üzere, gelir dağılımdaki adaletsizlikler büyük ölçüde artmıştır.

Adına özel teşebbüs geliştirme de nen milyoner yaratma politikasının baş kabır sonucu vermesi esasen beklenemez. Azgelişmiş bir memlekette, özel teşebbüs baş roli vermek isteyen bir politika, mil yoner yaratmayı gelir dağılımdaki adaletsizliği artırmayı ve fakirlerden toplanan paraları zengin mîteşebbislere aktarmayı gerektirir. Azgelişmiş filkelerde, «özel teşebbüs kalkındıracam» diyen bir hükümet, hem «sosyal adaleti gerçekleştireceğim», hem de hızlı kalkınma yapacağım demesi en azından çelişik bir tutundur. Yeni defalarca belirttiğim üzere emekçi yığınlarından yana bir devletçilik, sosyal adalet politikasının temel şartıdır. Nite kim çeşitli sebeplerden bu yolu seçmemiştir. Hükümet, milyoner yaratma politikasına doğru yol alımı başlamıştır.

Turnasol kâğıdı

Milyoner yaratma politikasını en açık şekilde, yakında ele alınacak olan vergi reformu konusunda göreceğiz. Vergi re-

formları, turnasol kağıdı gibi bir hükümetin rengini derhal açığa vuran, onun emekçiler mi yoksa sermayeden mi yana olduğunu en iyi gösteren ölüldür.

Türkiye, artık herkesin bildiği gibi, emekçi sâmire, sermayedarı azami ölçünde koruyan dünyadan en adaletsiz vergi sistemlerinden birine sahiptir. Şöyle ki, milli gelirin yarısını sağlayan ziraat, devlet gelirlerinin ancak yüzde 10 — 12 sini karşılamaktadır. Gelir vergisinin yüzde 60ının maası ve ücretli kimseler ödemekte dir. Prof. Kaldor'un ifadesiyle, «Ticari kâr ve sermaye gelirleri yetersiz bir şekilde vergi tabi tutulmuştur.» Asgari bir hesapla, normal olarak yılda 300 milyon lira getirmesi gereken veraset vergisi, ancak 12 milyon lira sağlamaktadır. Yine Kaldor'un cümlesiyle, «Evli bir çift için vergi muafiyeti sadece 1600 T.L. iken, sermaye kazançlarında 10 bin T.L. gibi yüksek bir muafiyet haddi tanımıştır.» Ayrıca vergi kaçırma kolaylıklarını, sermaye dahı da imtiyazlı bir duruma getirmiştir. Gerçekten sosyal adaete yönelik bir hükümetin, bu korkunç derecede adaletsiz vergi sistemini herseyden önce ele alması şarttır. Kaldor, formüllü veriyor: Azgelişmiş ülkelerde, ancak serveti temel alan vergiler, vergi yükünün fakirlerden varlıklı sınıflara kaydırılmasını sağlar. Ziraatte de ziraat dışı faaliyetlerde de serveti ölçü alan vergilere yer veren bir reforma gitmek zaruridir.

Halbuki hükümet, tam aksi yönde yol almaktadır. Ürkek sermâveyi firkâmetmek mazeretiley, servete dayanan vergi almak söyle dursun, servet beyannamesi bile geri verilmistiir. Yatırım indirimini, amortisman kolaylıklarını ve daha çeşitli sâhvânsiyonlarla devlet gelirlerini, özel sektörde ak târîha hazırlığı yapılmaktadır. Mevcut devlet gelirlerini azaltmak nâmîklî olmadı gâma, hatta artırmak gerektiğine göre, devlet zenginle verdiği fakirden almak surânda kalacaktır.

İste yıldızlı sosyal adalet şâflarının arda yatan katı gerçek budur: Hükümet, Menderes devrinin iflas etmiş milyoner yaratma politikasına doğru, koşu almak istemektedir.

Doğan Avcioğlu

Dış yardımda emriyâki

Feyzioğlu müjdeyi verdi, fakat aslında dış yardım işi pek parlak gitmiyor. Bizim Hükümet, OECD Konseyinin Konsorsiyon kurulması hakkında karar vermesini veya üyelerin kararını tebliğ etmesini beklenirken, Batılı dostlar bir sürprizle ortaya çıktı. Dostlar, Türk Hükümetinin haberini olmadan bir çalışma grubu, «Working Party» kurmaya ve yardım işinin organizasyonunu bu grubu bırakmaya karar verdiler. Sayın dostlarımız, yardım grubuna asıl ilgili olan Türk’ü etrafı etmeye bile unuttular!

Bu durum üzerine, başında Prof. Aziz Köklü’nün bulunduğu Paris delegasyonumuz, Batılı dostların teklifinin reddini istediler. Devlet Planlama Teşkilatı da, bu fikre katıldı. Fakat Feyzioğlu — Mîezzinoğlu grubu, sert bir çıkış, ihtiyatlı bir davranış saymadılar ve Working Party emriyâkisini kabullendiler.

Hazine Umum Müdürü Ziya Mîezzinoğlu, bu maksatla Paris gitti ve ilgili grubun hiç değilse, 31 Temmuzdan önce teşkilini istediler. Batılı dostlar ise, 31 Temmuz yerine «En kısa zamanda» formulünü tercih ettiler. Bu durumda, yardım grubunun teşkilîli, OECD Ağustosta tatile gireceği için, Eylülde kalacağı hâniyor.

Yardımla ilgili vazifelerinin tek teselli, grubun Paris’teki delegasyon başkanları tarafından teşkilî ve başına OECD Genel Sekreteri Christopher’ın getirilmesi. Bu kimse, Türkiye’nin meselelerine daha büyük bir anlayışla eğleneceğini umut ediliyor.

Batılı dostların Türk Hükümetinin dışında tertiplere girişmeleri, yardım işinin daha ne kadar çok gizliliklerle karşılaşacağını gösteriyor. Mîsterek Pazar İşi de aynı şekilde. Feyzioğlu’nun gayretlerine rağmen, bu işte bir basarı sağlanamamıştır.

Kısaçık, geçen sayımızda da belirttiğiniz gibi, Sam Amcanın tek tarafı yardımın çok tarafı hale getirilmesi memleketimizin aleyhine olmuştur. Simdi bir memleket yerine, sadecen kendi dar ekâkarları dâlisine bir çok memlekete dâl dökmek zorunda kalacağız. Ne yazık ki geçmiş bütün Türk Hükümetleri, bu gizliliklerle halk etkâsına açıklamak cesaretini göstermeyip, hatta haysiyet kırıcı yenilikleri, büyük bir mülde olarak halkın nuyorlar!

Aydın Yalçın’ın gâfi

Üç dört bin lira yıllık idare Meclisi üyelerine dağıtılmış temettüler 40 bin liranın astına düşmeyen İş Bankasının idare Meclisi Üyesi Prof. Aydin Yalçın, Türkiye’ni iktisadi ve sosyal durumunu kötü göstermesine, köklü reformlardan ve devletçilikten söz edilmesine çok sınırlı. Ona göre, Türkiye’de köklü reform devri Ataturk’le kapanmıştır. Son yılda çok yol alan Türkiye, köklü reformlara ihtiyaç olmadan, özel teşebbüsün yaratıcı gelişinden azami ölçüde faydalananarak, hızla ileriye bilir. Prof. Yalçın, özel teşebbüsün kal’esi İş Bankasının Pembe penecerelerinden akseden bu iyimser tabloyu isbat ığın, işine gelen istatistik-

leri piyasaya sürer, işine gelmeyenleri de elinin tersiyle iter. Niçin bir arası «Altın devir» ci Yalçın, 1956-60 devresinin çok hızlı bir kalkınmaya sahne olduğunu fieri sürdürmiş ve Kemal Kurdaş’tan sert bir cevap almıştı.

Bu sefer, ortalığı toz pembesi görmeyi çok seven iktisat Profesörümüz, Devlet Planlama Teşkilatının açıkladığı kapkara tabloya pek sinirlenmiş ve bir ara sayın Profesörü komünistlikle suçlandıran Yeni İstanbul'a bir beyanat vererek, plâneilâra haddini bildirmek istemiş. Plâneilâra suçu, Türkiye de okuma yaðandaki nüfusun yüzde 60ının okuma yazma bilmeklerini açıklamaları. Altın devirci Profesör buna çok kızmış olacak ki Yeni İstanbul'a beyanatında bakın neler diyor: «Türk’üde okuma yazma bilmelerin nisbetinin düşüklüğünü behane ittihaz ederek Demokrasiye ve halk iradesine karşı vaziyet alanlara cephane teşkil edecek yanlış bir bilgiyi devletin bir servisinin yaymaya çalışmasını hayret ve üzüntü ile karşılıdım.»

Aydın Yalçın

Prof. Yalçın neredeyse plâneilârları demokrasi düşmanlığıyla suçlandıracak...

Prof. Aydin Yalçın bundan sonra, 1955 istatistiklerini ele alarak, bir takım farzîyelere dayanarak, 1960 ta nüfusun en az yarısının okuma yazma bilmekini isbat ediyor! Halbuki Devlet Planlama Teşkilatının, kafasındaki pesin fikri isbat için hazırlı bir takım besparlar yapmayı ihlîyaci yok. Zira onların elinde 1960 sayımı sonuçlarının örnâkleme esasına dayanan değerlendirme var. Bu örnâklemeye göre, okuma yazma bilmeyenlerin toplam okuma yaðandaki nüfusa oran 1955 te yüzde 58.9 iken, 1960 ta yüzde 59.7 ye çekilmiş. Devlet Planlama Teşkilatına göre bunun sebebini, ilk şerit seferberliğindeki yavaşlamada aranmak lazm. Gerçekten okul çağında bulunan çocukların ilk okulda bulunan çocukların oran 1960 de yüzde 68.4 iken 1955 te yüzde 69.3 e çekmiş, fakat bu nispet 1960 da yüzde 67.9 a düşüyor. Yani okul çağında olup ta okula giden çocukların sayısı 1955 - 60 arasında, çok önemli ölçüde artmıştır.

İste Devlet Planlama Teşkilatının açıkladığı ve Aydin Yalçın’ın «Demokrasiye ve halk iradesine karşı vaziyet alanlara cephane teşkil eder» gerekçisile görmek istemediği bazı acı gerçekler: köylerin yüzde 53 içinde, kasabaların yüzde 15 inde içme suyu yoktur. Türkiye nüfusunun yüzde 69 u elektrikten faydalananız. Nüfusun yüzde 2,5’ü veremlidir. 25 bin cüzzâmlı 1 milyon trahomlu vardır. Meskenlerin yüzde 30 u içinde oturulamayacak durumdadır. Gecelerde

larda yaşayan insan sayısı 1 milyon 200 bindir. Doğan her bin çocuktan 165 i bir yıl içinde ölmektedir v.s. v.s.

Şimdi biz Sayın Profesöre soralım, acı gerçekleri, demokrasi dâlmanlarına cephane vermemek için devekuşları gibi görmek istememek mi demokrasîye hizmetti? Yanlış istatistiklerle halkın farkılığını ve sefaletini gözlemek mi halk iradesine hürmetti?

Hayali hesaplarla, Devlet planlama Teşkilatının doğru rakamları çürütmeye kalkmak gibi ilim adamı eiddiyetine yakışmayan son gaftan sonra, Prof. Yalçın’ın İş Bankasının toz pembesi gözüklerini çıkarıp, gerçeklerle olduğu gibi bâkâsâgını umuyoruz. Zira Yalçın, her seye rağmen İngiliz kültürü almış bir insandır. Ingilizler ise sportimendir...

Nejdet Sancar

Atatürk dâlmanı olduğunu, dellileriyle ortaya koymuş kafatası ölçülesi Nejdet Sancar, uzun bir sususdan sonra, seri bir yazıyla kendini savunmak ihtiyacı duymuş. Bu yazılar tamamlandıktan sonra gereken cevabı alacaktır.

Simdilik sadece bu mahcup Atatürk hakkındaki sözleri üzerinde durulur: Kafatası ölçülesi, Atatürk hakkında su sözleri yazıyor: «Ben Türk’ü kendi mikyası farzına dayanarak hizmet etmek ettim her Türk’ü kendi mikyası farzına dayanarak hizmet derecelerine göre beğenir ve severim. Ancak bu sevgim, onları, yine kendi mikyasıma göre yanlış bulduğum tutumlarından veya fikirlerinden dolayı tenkit etmem engel olamaz. Bu bağından Fatih veya Gökalp’ın vanâs bulduğum hareket veya fikirlerini nasıl tenkit edersem. Atatürk’ün de bu tarafsız yoldan ayrılmam. Tenkit başka, dâlmanlık başkadır. Bir millîveçî Türk, Türk’ü hizmet etmiş ulular dan belki hepsi de tenkit edebilecek taralar bulabilir, fakat hiç biri sine düşman olamaz.»

Şimdilik Ataturk’ü şebeke tek kelime söylemekten dikkatle kaçınan bu Ataturk’ün hizmetinin, Ataturk’ye yönelikten tenkitleri açıklamasını bekliyoruz.

Silifke

YÖN’ün yayımı üzerine, Adliye Bakanlığı, Silifke’ye bir milletvekili gönderdi. Milletvekili, bir zorbayı koruduğunu yazdığını savcının durumunu inceleyecektir. Memnun oldu.

İşçiler konuşuyor

Pazar günü yapılan sendika kongrelerinde işçi liderleri, 3-500 sermayedarı tâtmâne uğrazañ. Hükümet, sert, fakat haklı şekilde tenkit ettiler. Türkiye Petrol, Kimya ve Atam İşçileri Sendikası Ankara şubesinin kongresinden Ziya Hepbir 30 milyon insanın 3-500 sermayedâr tarafından sümürlüdüñü açıkladı ve sunuları söyledi: «Bu memleketi çoklantıya götüren özel teşebbüs sahipleridir. Özel teşebbüs sahiplerinin isteklerine uyularak 30 milyon, 3-500 kişiye kurban edilemez. Halbuki başbakan ve hükümet özel sektör sahiplerine hesap ve tâvîz vermektedir.»

Bundan sonra, Ataturk’ün «Bizi mahvetmek istiyen emperyalizme ve bizi yutmak istiyen kapitalizme karşıyız» sözlerini okuyan Ziya Hepbir, Köy Enstî-

tillerini savunmuş ve grev ve Toplu Sözleşme konularının Mee liste kuge benzetileceğini «Ba kanun vallahi de, billâhi de patron ve ağaların istediği sekle sokulacaktır» sözleriyle belirtmiştir.

Konfederasyon Genel Sekreteri Hallâ Tunc ise, Hükümetin tarzkar Politikasını şiddetle tenkit ettiğinden sonra, «Türk İşçisi desteklemediği planın başarıya ulaşamayacaðını, özel sektörün işçinin emeğini sümürmek saretiyle bâlyâk kazançlar pesinde koşmak istediğini, yüzde 70 oranında vergi kaçakçılığı ile kârlar sağladığını» söylemiştir.

Kârthâya seramik işçileri kongresinde konuşan Yapı İş Başkanı Tahir Öztürk te, işçilerin vaatlere değil, kendilerine güvenmesi gerektiğini belirtmiştir.

Bütün bunlar İşçilerin oynanan oyundan tamamen farklıdır, onların artık boş âflarla avutulamayacagini ortaya koyuyor. Fakat Hükümetin bu sosyal ullanısmalarını gösteren hic bir belirti yok.

İşçiler Dikkat!

İş adamları — Hükümet top lantısında, İşverenler Hükümete grev ve lokavt kanun tassisi hakkındaki görüşlerini sundular. Bu dokümlâda patronlar, sendikaları zayıflatmak, grev ve toplu sözleşmeyi teşsîr hâle getirmek için cesitli teknikler her sârlıvorlar. Meselâ patronlar, sendikaları dışında da filî işçi topluluklarının toplu sözleşmeyi zayıflatmak ve parçalamak gâyesi güttüllü ortadadır. Ayrca patronlar, grev hakkının kullanılması ile ilgili cezaların artırılmasını teknif ediyorlar. Onlara göre, Çalışma Bakanlığı issarının «En az muvaffak olmuş kısmı ceza hâkimlerdir... Grev ve lokavt çok tehlikeli birer silâhtr. Bunların yerinde ve zamanında, kanuni ve surlu olarak kullanılmaması, iktisaden geri kalmasız olan memleketimizin işsizliği ve sosyal bînânesinde küfürsâmiyeceek bir tehdîtît yâpılabilir...» Bu gerekçele patronlar, ağır ceza mücyyideles istiyorlar. Parlamento bu görüşlerin pek çok savunucusu etkâsaktır. Bu sebeple işçilerimiz, Anayasânın tamâdi bir hakkı ifâde etmek istiyen patronların görüşünü dikkate incelemeli, oyunlarını açığa çıkarmalı ve halk etkârını simdiinden ayırtmalıdır.

Yazının ikinci kısmındaki mütlââalar ise tamamen muhâbirin yahsi görüşünü ihtiya etmekle olup mezkûr konusuda bahis mevzuu olmamıştır. Roma Bankasının (Banko’yu Roma) Türkiye Şubeleri eski Müdür.

Senâfîr Bozçalı

Türkîye ogretmen Dernekleri millî Federasyonun dinamik yeni Başkanı Sükrü Koç, hafta sonunda yaptığı bir basın toplantısında, öğretmenlere komünist diven Senâfîr Bozçalı’yi halk etkârına tanitti: «Bu zat çevresindeki gericilere daima öncelik etmekle bilinir. İzmir ‘mam Hatip Okulları Derneği’nden bir toplantıda Ataturk’le bir saygı duruşu yapılması karşılanmıştır. Ayrıca Nakşîhendî tarikatının çalışmaları karışmış ve filen bu konuda çalışmalar yaptığı tesbit edilmiştir. Bu zat bu şekilde futumuyla vatandaşlar arasında bir ayrim yaratmak suretiyle komünizmin amaçlarına hizmet etmiştir.»

genlerde bir mektup aldılar mektup şu:

«Tipferin azgarı ve azamî satış bedelleri aşağıda gösterilimiştir. Talip olduğunuz tipin kur'asma istirâk edip etmeyeceğiniz en geç 18/7/1962 tarhine kadar subhemize yazılı olarak bildirilmesini, bildirmediğiniz takdirde kur'aya ithal edilemeyeceğinizi... v.s... Saygilarınız.»

Ve tiplerin fiyatları:

Tip	Asgari	Azamî
A	178.000 TL	186.000 TL
B	284.000	288.000
C	111.000	144.000
D	281.000	294.000
E	213.000	260.000
F	231.000	273.000
G	143.000	151.000
I	111.000	145.000
IB	111.000	137.000
R	149.000	149.000

Yeni Sabah Fisilti yazarı hesaplamış, en uenzunun metre karesi 1400 liraya geliyormus! Hükümet de hâlâ sosyal mesken politikasından söz eder. Milletle alay ediyoruz.

(Mahkeme kararı ile yürümlâdığımız açılamadır)

Haffâlik YÖN Gaztesi

Yazı İşleri Müdürlüğüne

Ankara

Gazeteniz 30/5/1962 tarih ve 24 sayılı nüshasının 4 numâsi sahibesindeki Karakurt ve Servet Beyanı başlıklı yazısı okudum. Aşağıdaki hususların Basın Kanunu hükümleri dairesinde ilk cıkaesk nüshanzâda neşriini saygılarla rica ederim.

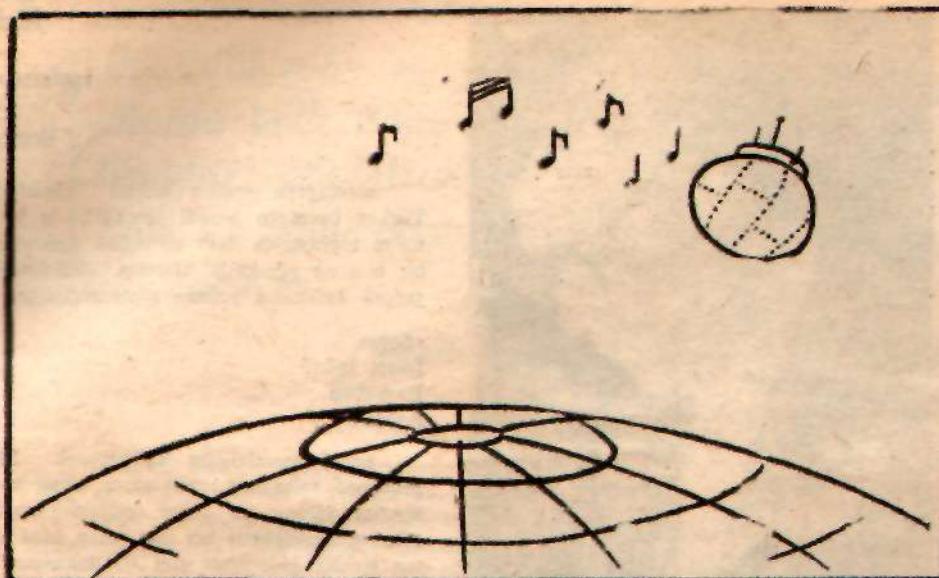
Senâfîr Esat Mahmut Karakurt ile husus bir mecliste servet beyan hâkânde komisan Roma Bankasının hâli hazırlâki italyan uvrulu müdürü olmayip mezkûr bankanın emeklîye ayrılmış bulunan eski müdürü T.C. tebasından benim. Senâfîr gazetesiinde yazılı şekilde beyanda bulunmasının emeklîye ayrılmış olduğundan malumatlar bulunmamasından fieri gelmiş olması muhtemeldir.

Yazının ikinci kısmındaki mütlââalar ise tamamen muhâbirin yahsi görüşünü ihtiya etmekle olup mezkûr konusuda bahis mevzuu olmamıştır.

Roma Bankasının (Banko’yu Roma) Türkiye Şubeleri eski Müdür.

Sami Hayrel

Habur

Batılılar fezaya «Ağustos böceği» gönderdiler — Gazeteler —

AĞUSTOS BÖCEĞİ İLE KARINCA

PIYASA

İş adamları ve bakanlar arasında yapılan gizli toplantıda, YÖN muhabiri de bulunduğu ve devletin nasıl yağma edildiğine şahit oldu. Aşağıdaki yazida, büyük sermayenin tükenmez istihasının hikayesini hayretle okuyacaksınız.

Milyonerlerin devlet babası

Milyoner temsilcilerinin bakanları mızla iş ayda yaptıkları toplantıların üçüncüsünde son sözü, başbakan yardımcılarının üçüncüsü olan Feyzioğlu aldı. Feyzioğlu, en sempatik tebessümü takınarak ve sesini yumuşatarak, milyoner temsilcilerinden bir ricada bulundu: «Burada lehimiz bir çok karar alındı. Sıradı piyasanın açılması ve hükümete en gelmesi için lâfet yumuşak beyanat veriniz.»

Bu sözleri, büyük sermaye adına, toplantıdan başından beri, büyük bir fütürsüz lukla «bu yıl 100, gelecek yıl 200 milyon lira isteriz» diye tutturulan Odalar Birliği Genel Sekreteri Berlin Beydağlı cevaplandı da ve «100 milyon liranın verileceğini açık hatalım» dedi. Feyzioğlu, devletten entabili bir hak şeklinde para istiyen Genel Sekreteri «Para vereceğimizi söyleyebilirsiniz. Fakat mikardan sindirimli bals etmeye» diye zecistedi.

Sanayi Bakanlığı, İnnönlü baz kanlığında başayan bakanlar — iş adamları toplantısı böyle bir hava içinde geçti. Hükümet, piyasayı açacak anahtarları ellerinde tuttuğu sanılan milyoner temsilcilerine mümkün olan azamî tâvizî vermeye kararlı idi. 3 — 500 kudretli iş adamlının sözleri ise, piyasayı açmak için, kudretli sermayedarlara sağlanan hükümetten, en ufak bir aksılma duygusuna kapılmıştı, azamî tâvizî koparmak hususunda azınlı idi. Hükümet bu yüzden ağızlı misafirlerinin aklı isyan ettirici tekliflerini bile büyük bir müsamaha ile karşıladı.

Toplantıda ilk olarak, vergi meselesi ele alındı. Milyoner sözcüleri, milyonerlerin vergi kaçaklığını yapmak sorundaki kadar çok az vergi ödemeleri için istedikleri bütün tâvizîleri veren Vergi Reform Komisyonunun çalışmalarını övdüler. Berlin Beydağlı «Alaybek Komisyonu çok güzel bir rapor hazırlamıştır. Bu raporun tabibi gerektir. Vergi reformu meselesi bütene kadar, Komisyon aman dağılmıştır» diyor. Bilyâk sermaye böylece, milyarlık vergi tâvizîni, devlet temsilcilerinin yoğun luktur bulunduğu resmi bir komisyon tarafından savunacaktı. (Bu konuda Prof. Kal'dorun görüşünü okuyunuz.)

İyi bitikten sonra dahi Komisyonun kalmasını istiyen Beydağına Alican cevap verdi ve hükümetin işsiz bir Komisyonu beslemesinin düşünlülemeyeceğini nazikâne hatırlattı.

Bir numaralı Başbakan Yardımcısı «Bu, ismi üzerinde reform komisyonudur

füzümüz görülmüş kurulmuştur. İşini bitirince de tabiatıyla dağılsaklardır.» Alican, daha yumuşak bir ifadeyle Maiye Bakan Ferit Melen tamamlaydı: «Komisyon hâlen çalışıyor. Komisyonu, işini bitirmeden da gitmiyoruz.»

Bu girizgâhtan sonra, milyoner sözcüleri vergi konusundaki şeffili taleplerini dile getirdiler. Bir temsili vergi ilişkileri çok yüksek» diye yakında, Bu mutlu zâra göre, bu yüzden aasonm şirketler gelmemi yormuş, sahih şirketleri kuruluyormuş. Kendisi bile, 500 bin lira sermayeli bir anonim şirket kurmak yerine, sahih şirketi kurmak zorunda kalmış. Bunun için Kurumlar Vergisi, yüzde 20 den yıldız 10 a indirilmelimiş. Nasıl olsa, bu para yatırımlara gidecekmiş.» Bu sözleri Ferit Melen, azamî nezakete cevaplandırdı: «Kurumlar Vergisi nisbeti en düşük olan memleket Türkî yedir. Şüphesiz, hiç vergi almamak en iyi yoldur. Fakat devlet giderlerini nasıl karşıl我会? Başka caremiz yok. Bununla beraber, talebinizi tetkik edeceğiz.» Gerçekten Türkiye'de, Kurumlar Vergisi nisbeti düşüktür. Prof. Kaldor'un rafa kaldırılan meşhur raporunda bu husus şun sözlerle belirtiliyor: «Yakınlarda yüzde 10 dan yükselen tâmen Kurumlar Vergisi nisbeti diğer gelişmiş ve az gelişmiş memleketlere nazaran çok düşüktür. A.B.D., nde Kurumlar Vergisi yüzde 52, İsrailde yüzde 58, Fransa da yüzde 50 ve Seylenda yüzde 45 dir. Bütün bu memleketlerde, Kurumlar Vergisi, hâsse senedi sahiplerinin temettü gelirleri üzerinden ödedikleri vergiden ayrı olarak olınamaktadır. Zannîmca, bâlhassa yüzde 20 yâtorum indirimi, azamî amor tâzînâlar usulünün ve sermaye mallarının satımından elde edilen karûn, paranın 3 sene içinde tekrar yatırıma çevrildiği hallerde vergiden muafiyetî gibi yeni tâvizîler teklif edildiği için, Kurumlar Vergisinde yüzde 20 gibi düşük bir nisbet savunulur mus. Teklif edilen muafiyetler vergi geliri ni azaltacağına göre, bu azaltmayı karşılıkla makâzere, Kurumlar Vergisinde yüzde 40'a çıkarılmastır bence, doğru bir hareket olur. Esasen yüzde 40 gibi bir Kurumlar Vergisi nisbeti, milletlerarası ölçütlerde göre yine de düşük kalacaktır.»

Göründüğü gibi, milyoner sözcüleri Kurumlar Vergisinin yüzde 20 den yıldız 10 a indirimesini savunurken, dünya çapında ünlü maliye uzmanı, vergi nisbeti yüzde 40 a çıkarılmasını istemektedir. Buna rağmen Hükümet, Kaldor'un görüşünü nü aşıklıyaçığı yerde, tetkik edeceğiz diye, zaman kazanmaya çalışmaktadır. Bu çegingenlik ve ürküklik içinde hızlı katılımın gerçekleştirilmesi hayalidir.

Özel teşebbüsler bundan sonra vergi cezalarına dokundular ve cezalarını affi

ti istediler. Ferit Melen, bu talebi oldukça müsbat karşıladı. Bu yumuşak hava, devlet kesesinden liberalizm şampiyonuluğu yapanları sosturdu ve bir milyoner temsilcisi günün incisini ortaya attı: «Devlet sektörü ile özel sektör eşitliği çiğneniyor. Söyledi ki resmi sektör borçları dondurulmuş, özel sektör iken bir sey yapılmamıştır. Eşitlik, özel sektör borçlarının da dondurulmasını gerektirir!»

İlk baharda, Bursa'nın 4 parti başının lâzımsız taşıyan bir mektupta parlamento üyelerine de duyurulan bu eşitlik anlayışı o kadar garipçi ki, bazı milyoner temsilcilerini bile gıldırdı. Fakat Alican, bu gülünç talebi ile ciddiyetle cevaplanırmak zorunda kaldı. Alican «Talebinizin eşitlik ilgisi yok. İki tamamen ayrı şey. Devlet teşebbüslerinin durumu eski Hükümetlerin enflasyonist politikalarının sonucu. Bundan, yukarıdan emir geldi, yapılan yakâk yatırımları yapmak zorunda kaldilar. Özel sektör ise tamamen serbesttir. Bu farklı unutmadık lâzım» dedi. Bir numaralı Büsbâkan yardımcısı, borçların özel sektör fiyatları biraz yükselirken, devlet sektörü fiyatlarının sabit tutulduğunu, özel sektörde büyük zararlar pahasına elektrik, kömür, çelik v.s. satıldığını devlet teşebbüslerinin bu zararına satıslar yüzünden borçlanlığına yumuşak hayatı bozmuşnak igin söylemedi. Gerçekten, devlet sektörü borçlanmanın önemli kısmı, enflasyon yâflarında büyük kazançlar sağlıyan özel sektörde kar olarak intikal etmiştir. Şimdi özel sektör borçlarının konsolidasyonu edilmesi için, önce bu haksızlıklarla istifâde etmek zâmidir. Fakat bunu söyleyebilmek için, büyük sermayeden medet ummîyan gerçekten güllü hükümetlere ihtiyaç vardı. Bugünkü Hükümet ise, güzide milyonerlerimizi tamâne çalıyanlardır. Nitekim Alican'ın nâzik cevabı üzerine elâzî artan mutlu temsilci «Efendim, devlet sektörü borçlarının bir kısmı kur farkındalar ileri geliyor. Özel sektör de aynı durumda. Eşitlik icabı, bunlar konsolidasyonu dâlimeli diy'e talebini tekrarladı. Bu ifâfa güllüştü. Fakat, hiç kimse, özel sektörün 2.80 tâzeninden yüz milyonlara dolan aldığı, bu borçlarla istihâ ettiği malî dolar 30 — 40 lira üzerinde satıralı muazzam karlar sağladığını hatırlamadı. «Çok ikeklî» olduğu ilân edilen büyük sermayeyi firkütnemek lâzım di...

«300 milyonu vereceksiniz Paşam...»

Günün bombâsını Odalar Birliği Genel Sekreteri Berlin Beydağlı patlattı. Büyük sermaye, özel sanayi işletme ve yatırım kredisi vermek için 20 milyon lira sermaye yeli bir şirket kurmak kararındaydı. Yânz bu şirketin paraya ihtiyaci vardı. Bu parayı devlet, karşılık paralarдан vermelîdi. Bu yıl 100, gelecek yıl da 200 milyon lira verilirse bu iş gerçeğe leştir, büyük sermaye parayı bildiği gibi kullanırı.

Bu teklife hiç bir bakan hayır demek cesaretini gösteremedi. Halbuki özel sanayi kredi vermek için koskoca bir Sanayi ve Kalkınma Bankası kurulmuştu. İglî Sığortalarından sağlanan paralarla, Sümer bankın yürüttüğü bir fon vardı. Bu iki müessesesi, özel sektörün ihtiyacını mikem melen karşılayabilirdi. Devlet parasıyla yeni bir şirket kurulmasına ihtiyaç yoktu. Bu müesseselerin galibiyetinden yâzâfetler varsa, bunlar giderilebilirdi. Geçigicilik

hic bir bakan, ürkütlü hiçbir tarafı olma yan bu makul sözleri bile söyleyemedi. Devletin yüz milyonlara lira parasını, bir kaçı milyonerin söz etiği olacagi özel bir şirkete bırakma fikri, prensip olarak derhal kabul edildi!

Maliye Bakanı «Prensip olarak kabul eder. Fakat şu anda paramız yok. Şirket kurulsun, parayı bliðbare balâhâre dedi. Fakat sözler peşin para istiyen güzide milyonlar şirkelerini tamâm etmedi. Berlin Beyâdagî, fazla saygılı söylemeyecek bir edâ ile, Paşa hitaben «Paşam piyasaya itilat teklifi etmek için, 160 milyon lira ile tek mak veya hâzırmamak lâzım. Ya hemen 100 milyona verirsiniz, ya da bu iş ölüür» dedi. Beyâdagî, sanki borçlusundan olacagi na istiyordu!

Ama sert çıkış, bakanları sınırlendireceği yerde, daha da yumuşattı. Ürkek sermayeyi lâkütmemek şarttı. Sözü derhal Feyzioğlu aldı ve bu güzel teşebbüslerinden dolayı güzide temsilcileri övdü. Feyzioğlu: «Şirketin kurulması çok müsbat bir teşeb bils. Şirket muhakkak kurulmalıdır. Hükümet olarak da işin prensibini kabul etmek. Para da bulacağız» diyordu. Ama fûtursuz Beyâdagî yâtimiyor ve «Bize hâkem met teminat vermelidir. Yoksa bu işe hiç sebebüs etmiyelim» diye iretti. Feyzî oğlu ise «Edin, edin. Para nasıl olsa temin edilir. Hükümet olarak söz veriyor. Bu para mutlaka bulunacaktır» diye âdetâyal varwordul. Üç numaralı Başbakan Yardımcısunun imdadına, bir numaralı başbakan yardımını yetti. Alican, Paşa hitaben bir olayı anlatarak sözlerine başladı: «Paşam, Ticaret Bankasına yani bir müdürü tayin etmek. Tetkik ettim, bu arkadaş çok iyi çalıtı. Kendi kredilerini kullandı. Rees kont kredisini de sarfetti. Şimdi Merkez Bankasına 5 milyon lira daha Reeskont kredisini istiyor. Merkez Bankası, bu talebin bin Eylîl ayında gözden geçirileceğini söyliyor. Olmaz efendim, böyle şey. Bu iş hemen sonuçlanmalı.»

Paşa söylenenlerin tamamını işitemiyo, arada strada «Ne diyor, ne diyor» diye yanadakilere soruyordu. Paşa, söylenenleri anladıkten sonra Alican'a «Merkez Bankasına sunu normalistir, ne bigim iş bu» dedi. Alican «Hastalıktan fırsat bulamadım, Paşam. Muhakkak soracağım» cevabını verdi. Böylece, Merkez Bankası vastasıyla özel sektörde çok daha fazla kredi sağlanmış olacaktı. Alican'ın başka bir fikri daha vardı. Mevduat sahiplerinin emniyetini sağlamak ve enflasyonu daha müessise şekilde mücadele etmek için, mevduatın yüzde 20 si Merkez Bankasında bloke ediliyordu. Bir kısmı zârî kredilere ayrılan bu para, özel sektörün finansmanında pekâlâ kullanılabiliirdi. Alican, günlik para politikasının önemli bir silâhını teşkil eden fonların, orta vadeli kredi şeklinde kullanılmasını mahzurunu savuyordu. Böyle bir teklif dînyâdaki Merkez Bankası idarecilerine yapılsaydı, derhal kesin bir hayır cevabı verilecekti.

Toplantıda da, Alican'ın teklifine itiraz, Hazine Umum Müdür Muavini Kemal Siber'den geldi. Siber, meseleyi, mevduat sahiplerinin güvenliği bakımından ele alı yordu. Siber, «Paşam, bu parayı kullanıramaz. Bu, paşaya aysız bir fondur. Heran peri dinenebilir. Bu parayı kullanırsak, aysız ve aksar bir hâreket olursa, çok müşkilî durumda kalırız. Meselâ bir Irak İstiklîl yüz milyonlara paranın bankalar dan çekilmesine yol açtı.» dedi.

«Irak» ve «âsîhâl» kelimelerini duyan

içsinin

ikozi

sermayeye verilen haksız tâvîzler, Türkî harcete getirdi ve Türk-iş İnföni'ye toplantıyla ilgili görüşünü açıklayan bir mektup gönderdi. Meklûp, hükümete gerçek kalkınma yolunu göstermektedir.

«Sayın
İsmet İnönü
Başbakan
Ankara

Sanki memleketin halledilecek hiç problemi kalmamış, çalışanlara insan hayâsiyene yarar bir hayat seviyesi temin edilmiş, memlekette her gün biraz daha artan işsizlik giderilmiş gibi 10 Bakanınızla birlikte işverenlere hesap ve tâviz vermek sizere dilenlediğiniz toplantılar 3 üncü sünâti de yapmış bulunuyorsunuz.

Hükümetin özel sektörle yaptığı toplantılar karşılık zaman zaman işçilerin hâkiki temsilcileri sendikalar ve TÜRK-iş le toplantı yapmaması içi çevrelerinde gün geçtikçe geniş ve kötü yankılar yapmaktadır.

Büyük bir gizlilik içinde özel sektörle yapılan toplantıda görülen komuların basına intikal edebilen kısmı üstünde durmak istemiz.

Son yapılan toplantıda yatırım indiriminde, amortisman indiriminden bahsedilmesine karşılık en az secim indirmi akıl bile gelmemektedir. Hükümet bu tutum ile vergi adaletinden her gün biraz daha uzaklaşarak vergi «atalet» ne gidimektedir. Vergi kaçaklığını giderme yolları tizerde durulmamıştır. Ulusun parasının bir kaçı sermayedara bağışlamasının kalkınma ve işsizliğin giderilmesiyle olan ilişğini göremiyoruz.

Başa bir örnekte, mevcut olan bir sınıf kalkınma bankasının istah edilerek ihtiyaca cevap verebilecek bir duruma yetişmesi durukken veni bir finansman kuruluşu gidişmesi sebebi anlatılmıştır.

Daha sonra Özel sektörün «İthalat» tamamen devletin elinden almak istedijini görüyoruz. Buna kesin olarak karşızı. Çağın hayat şartları, aksarıştırma pa hasası bir kaçı kişinin rahat kazanç sağlamamasını temin etmektedir. Zira kurulucak testislerin et rafı bir maddesi sonra dolacak ve orada daşehir teşkilatı edecektir.

Son bir örnek olarak da obulmuş bir inceleme yapılmadan bir kaçı özel sektör isteklerini yerine getirmek için kendisi konuya dair sanayi kuşlu yerleri tespit etmesini anlayamıyoruz.

Hükümetin igojiye aklı verip, işveren den aklı alması dönemine bir an önce son vermesini istiyoruz. Saygılarıza...

Turhan Feyzioğlu
Nâzır gör'e şerbet.

Paşa, konu ile ilgiliydi. Sesini yükselterek «Nâzır İrak'a» diye meraklı sordu. Durum Paşa'ya anlatıldıktan sonra, Hazine Umum Müdür Muavini sözlerine devam etti: «Bir generalinizin harp şıklığı lâfi bir günde 100 milyon liranın gekilmesine yol açmıştır. Bu para başka maksatlara kullanılmamalıdır. Kurulacak şirkete gelince, bugün ığın anca 40 milyon lira ve rebiliriz. Karşılık paralarını serif yerleri bellidir.» Hazine Umum Müdür Muavini, bundan sonra karşılık paralarını serif yerlerinin santimine kadar hesabını verdi.

Soyut duz tesiri yapan bu konuşmanın teşirini alıtmak maddiydi. Özel Sektörün kredi şirketinin aracılık taraftarı olan Çelikbaş söz aldı ve «Prensibin kabul edildiğini, gerekli paranın bulunacağını, meselenin kredileri Tanzim Kooperasyonunda teşerrüfatı pekiştire ele alınacağını söyledi ve gündemde obur maddesine geçti. Yeni maddede, İcra ve İhrâs Kanunu'nun tâdîliyi, Özel Sektör, tâdîl tasarımları, istedigi gibi yapmak istiyordu. Münâfir temsilcilerin talebi yiydi: Özel Sektör, tâdîl tasarımlının bu şartlarına ığdırak etmîl. Fakat sonrasında çâğırmaları katılmamışlardı. Durumdan endige ediyorlardı. Tasarının hazırlanmasına mutlaka katılmaları İhtîzâdî. Bu istek, kabul edildi. Buna birberî Hükümetin, tâdîl tasarımlında dikkatli olma si läzimdir. Özel Sektör temsilcilerinin hâzırlığa bir tâdîl tasarımlı, ısfak borçuların, bu arada kiracların insafız sekiinde zorlanmasına yol açabilir. Hükümet, zengin alacaklılar kadar, iyi niyetli fakir borçluları da düşünmelidir.

Tâkiden akıl isteniyor!

Söz bundan sonra, Vergi kaçaklığı meselesine geldi. Yeni Maliye Bakanı, sefâfinden çok farklı bir işlüpla, ürkük sermayeyi urklitmeyeye azami dikkat ederek konuya girdi: «Maalesef vergi kaçaklığını vardı. Mütçebbislerin büyük kısmını, elbette ki vergisini doğru ödenen namusu vatandaşlar teskil ediyor. Fakat maaşlı bazı mütçebbisler, vergi kaçırıyor. Bu durum, vergisini doğru ödenen namusu lu mütçebbislerin de aleyhindedir. Buna bir çare bulunmalıdır.»

Melen'in bulduğu çare, Hesap uzmanının 200 den 500 e çatırtılmasıydı. Böylece, daha fazla kontrol imkânı sağlanacaktı. Feyzioğlunun ortaya attığı çare ise, ağaçaltı karganın ağızındaki peynir düzüntmek için dil dökmen La Fontaine'in tilkisini kakkahalarla güldürerek kadar şâheserdi. Feyzioğlu, mümtaz temsilcilerden, gelecek toplantıya vergi kaçaklığını önleyici teklifleri hâli bir rapor getirmelerini istiyordu! Hükümet, vergi kaçaklığını önlemek için, vergi kaçırıcılarından aklı siaçtalı.

Özel tezâbbüslerimizin başka bir riâsi, devlet sektörünün ithâlat yapmamasıydı. «Özel Sektörü İlgilendiren Başlica Konular Hakkında Rapor» adlı doküman da bu busus, su çok tatlı ifadeyle belirttili yordu: «Çalışma Bakanlığının bağlı tezâkkiller tarafından ithâlat yapılmaması hâsu memnuniyet verici şekilde halledildiği hâlde, Devlet Malzeme Ofisi'nce ithâlatı al hayat verilmemiştir. Resmi Sektörce yapılan bu gibi ithâlatın durdurulmasını temen ni etmektedir.» Doğrusu teklif cayıptı. Asgarî bir hesapla, 5 milyar liralık ithâlat 2 milyar lira çok rahat kâr bırakıyordu.

Ithâlatçılarımız, bu rahat kazançtan devletin faydalamasına așâ razı dejildiler.

Bu çok eür'etkâr talebi, Ferit Melen, Devlet Malzeme Ofisi'ni müzur göstermeye gayret ederek, geçitstirmeye çalıştı. Çelikbaş ise, busun toplantısında belirttiği taze re, «Resmi Sektör bazı alanlarda ithâlat yapmayıacak. Devlet Malzeme Ofisinin durumunu gelecek toplantıda ele alacağımıza dierek işi tatlıya bağladı.

Sanayiciler ve Atatürk

İş adamları—Bakanlar toplantısı ertesi gün de devam etti. Toplantı, gündemin önemli bir maddesi olan, sanayi bölgelerinin tesbiti konusu ile başladı. Mescideye bir gün önce yapılan toplantıda, İmar ve İkân Bakanı Fahrettin Kerim Gökay dokunuştu. Gökay, Özel Sektör temsilcilerine gaka yolu İstanbul'un canunu okudunuz. Halka nefes alacak yer bırakmadanızı diye nataşlığı. Fakat gözünde temsilcilerin bu konudaki görevli farkındı. Onlar «Belediye tarafından şehir haricinde gizlilik istendiklerinden, şehir dışında da elverişli bir yer gösterilmemişinden gizlilikçiylidiler. Ancak Bursada łyıl bir çalışma yapılmıştır. Bir sanayi bölgesi tesbit edilmiş. Amerika lisânlardan sağlanan 25 milyon lira ile metre karesi 20 liradan bu arazi satan almıştır. Arazi yol, elektrik ve kanalizasyon yapıldıktan sonra 20 liradan sanayicilere satılacaktır.

Bu noktada Paşa, konuşmalara katıldı ve İlgiillerden sanayicilerin arazi şepkülâyânu yapmasının önlenmesini istedi.

Bu noktada, sanayicilerin bakan oluguunu söyleyen Çelikbaş, sözde karşılık: «Paşa, bu belediyelerin işi değil. Onlar mevcut imkânlarıyla bu davayı çözmezler. Ayri bir sorumlulu makama ihtiyacın var.

Bu gizgâhtan sonra, Özel Sektör temsilcileri saddeye geldiler: Ankarada 5 komple tesis yer bekliyor. Derhal karar ve rihmeliydi. Ankarâlı sanayiciler Orman Çiftliği bilgesini giderine kestirmişlerdi. Çelikbaş, «Mesleke mühüm Paşa. Denizlide de durum aynı diyecek, özel tezâkbüslü büşüleri destekli. Fakat Burdurlu Çelikbaş'ın, komşu Denizli'yi de fırsatın israf ederek araya sıkıştırmasının sebebi anlayamadı.

Bu parlaştırmaların ortasında, Çelikbaş'ın büyük çaplı bir işi var. Çelikbaş'ın 1952'de İstanbul'da kurulmuş olan fabrika bacalarının 1954'te 1955'te 1956'ta 1957'te 1958'te 1959'ta 1960'ta 1961'te 1962'te 1963'te 1964'te 1965'te 1966'ta 1967'te 1968'te 1969'ta 1970'te 1971'te 1972'te 1973'te 1974'te 1975'te 1976'te 1977'te 1978'te 1979'te 1980'te 1981'te 1982'te 1983'te 1984'te 1985'te 1986'te 1987'te 1988'te 1989'te 1990'te 1991'te 1992'te 1993'te 1994'te 1995'te 1996'te 1997'te 1998'te 1999'te 2000'te 2001'te 2002'te 2003'te 2004'te 2005'te 2006'te 2007'te 2008'te 2009'te 2010'te 2011'te 2012'te 2013'te 2014'te 2015'te 2016'te 2017'te 2018'te 2019'te 2020'te 2021'te 2022'te 2023'te 2024'te 2025'te 2026'te 2027'te 2028'te 2029'te 2030'te 2031'te 2032'te 2033'te 2034'te 2035'te 2036'te 2037'te 2038'te 2039'te 2040'te 2041'te 2042'te 2043'te 2044'te 2045'te 2046'te 2047'te 2048'te 2049'te 2050'te 2051'te 2052'te 2053'te 2054'te 2055'te 2056'te 2057'te 2058'te 2059'te 2060'te 2061'te 2062'te 2063'te 2064'te 2065'te 2066'te 2067'te 2068'te 2069'te 2070'te 2071'te 2072'te 2073'te 2074'te 2075'te 2076'te 2077'te 2078'te 2079'te 2080'te 2081'te 2082'te 2083'te 2084'te 2085'te 2086'te 2087'te 2088'te 2089'te 2090'te 2091'te 2092'te 2093'te 2094'te 2095'te 2096'te 2097'te 2098'te 2099'te 20100'te 20101'te 20102'te 20103'te 20104'te 20105'te 20106'te 20107'te 20108'te 20109'te 20110'te 20111'te 20112'te 20113'te 20114'te 20115'te 20116'te 20117'te 20118'te 20119'te 20120'te 20121'te 20122'te 20123'te 20124'te 20125'te 20126'te 20127'te 20128'te 20129'te 20130'te 20131'te 20132'te 20133'te 20134'te 20135'te 20136'te 20137'te 20138'te 20139'te 20140'te 20141'te 20142'te 20143'te 20144'te 20145'te 20146'te 20147'te 20148'te 20149'te 20150'te 20151'te 20152'te 20153'te 20154'te 20155'te 20156'te 20157'te 20158'te 20159'te 20160'te 20161'te 20162'te 20163'te 20164'te 20165'te 20166'te 20167'te 20168'te 20169'te 20170'te 20171'te 20172'te 20173'te 20174'te 20175'te 20176'te 20177'te 20178'te 20179'te 20180'te 20181'te 20182'te 20183'te 20184'te 20185'te 20186'te 20187'te 20188'te 20189'te 20190'te 20191'te 20192'te 20193'te 20194'te 20195'te 20196'te 20197'te 20198'te 20199'te 20200'te 20201'te 20202'te 20203'te 20204'te 20205'te 20206'te 20207'te 20208'te 20209'te 202010'te 202011'te 202012'te 202013'te 202014'te 202015'te 202016'te 202017'te 202018'te 202019'te 202020'te 202021'te 202022'te 202023'te 202024'te 202025'te 202026'te 202027'te 202028'te 202029'te 202030'te 202031'te 202032'te 202033'te 202034'te 202035'te 202036'te 202037'te 202038'te 202039'te 202040'te 202041'te 202042'te 202043'te 202044'te 202045'te 202046'te 202047'te 202048'te 202049'te 202050'te 202051'te 202052'te 202053'te 202054'te 202055'te 202056'te 202057'te 202058'te 202059'te 202060'te 202061'te 202062'te 202063'te 202064'te 202065'te 202066'te 202067'te 202068'te 202069'te 202070'te 202071'te 202072'te 202073'te 202074'te 202075'te 202076'te 202077'te 202078'te 202079'te 202080'te 202081'te 202082'te 202083'te 202084'te 202085'te 202086'te 202087'te 202088'te 202089'te 202090'te 202091'te 202092'te 202093'te 202094'te 202095'te 202096'te 202097'te 202098'te 202099'te 2020100'te 2020101'te 2020102'te 2020103'te 2020104'te 2020105'te 2020106'te 2020107'te 2020108'te 2020109'te 2020110'te 2020111'te 2020112'te 2020113'te 2020114'te 2020115'te 2020116'te 2020117'te 2020118'te 2020119'te 2020120'te 2020121'te 2020122'te 2020123'te 2020124'te 2020125'te 2020126'te 2020127'te 2020128'te 2020129'te 2020130'te 2020131'te 2020132'te 2020133'te 2020134'te 2020135'te 2020136'te 2020137'te 2020138'te 2020139'te 2020140'te 2020141'te 2020142'te 2020143'te 2020144'te 2020145'te 2020146'te 2020147'te 2020148'te 2020149'te 2020150'te 2020151'te 2020152'te 2020153'te 2020154'te 2020155'te 2020156'te 2020157'te 2020158'te 2020159'te 2020160'te 2020161'te 2020162'te 2020163'te 2020164'te 2020165'te 2020166'te 2020167'te 2020168'te 2020169'te 2020170'te 2020171'te 2020172'te 2020173'te 2020174'te 2020175'te 2020176'te 2020177'te 2020178'te 2020179'te 2020180'te 2020181'te 2020182'te 2020183'te 2020184'te 2020185'te 2020186'te 2020187'te 2020188'te 2020189'te 2020190'te 2020191'te 2020192'te 2020193'te 2020194'te 2020195'te 2020196'te 2020197'te 2020198'te 2020199'te 2020200'te 2020201'te 2020202'te 2020203'te 2020204'te 2020205'te 2020206'te 2020207'te 2020208'te 2020209'te 2020210'te 2020211'te 2020212'te 2020213'te 2020214'te 2020215'te 2020216'te 2020217'te 2020218'te 2020219'te 2020220'te 2020221'te 2020222'te 2020223'te 2020224'te 2020225'te 2020226'te 2020227'te 2020228'te 2020229'te 2020230'te 2020231'te 2020232'te 2020233'te 2020234'te 2020235'te 2020236'te 2020237'te 2020238'te 2020239'te 2020240'te 2020241'te 2020242'te 2

Başbakan İnönü, Planlama toplantısında
«Plan diye, plan diye plan tepelendi..»

yor. Bu bakımından en ilgi çekici taraf, geliş doğaşındaki adaletsizliğin arttığını rakamlarla ortaya koyan kısımdır. Açıklandı ğ zaman, bu kısım büyük gürültü koparacağı benziyor. Nitelik politikacılardan en son dikkatle üzerinde durdukları yer burası oldu. Bu kısım dan, türkçe sermayeyi ürkütebilecek sıri ifade eder çıkarıldı, cümleler yumuşatıldı ve yaldızlandı. Bakanların emekçi ve servet gibi kelimelerin söylemenmesinden bile «indikleri görüldü»: «Emekçi yerine, «Ücretli» tabiri uygun bulundu. Gelir doğaşındaki adaletsizlikleri düzeltmek için servet vergilerinin zarureti belirtildiğinde de, başta İnönü olmak üzere bakanlar düşünceye daldılar. Muhalifleri tarafından Varklık vergisini müeidi ilan edilen İnönü bile Servet vergisi lâfından ürküyordu. Taímme uğrasılan büyük sermayenin, değil Servet vergisi, Servet bayannamesi lâfından bile ürküştüne göre Inönü, bu noktada cesaretsizdi. Bu sebeple İnönü, mînasip formülün bulunması içini Maliye-i Alicana havale etmekten başka çıkış yol bulamadı. Yalnız bu ürküklik, Geliş doğaşındaki adaletsizlikleri gidermek için eiddi bir politikanın uygulanmasını önleyecektir. Hele büyük sermayeye verilen büyük tavizler, «Sosyal adalet içinde kalkınma» sloganını, «Milyonlerle kalkınma» haline getirmek fizelerdir. Bu durum, Plânnâmâ halk kötülerini tarafından benimsemesini önleyebilecek.

Yüksek Plenária Kurulu müzakerelerinde, başka bir görüş综合体, nüfus meselesi içinde ortaya çıktı. Uzmanlar, top yakın bir kalkınma seferberliğine gidilemediği için, hızlı nüfus artışı önleyecek tedbirlerin alınması gerektiğini savunmışlardır. Nitekim bu görüşü benimsiyen İnönü, CHP İl Başkanları toplantısında yaptığı konuşmada bu görüşü açıklamıştır: «Nüfusumuz her memleketten fazla artmaktadır 40 sene evvel başlıca meselemiz olan nüfusumuzu artıralım idi. Bu maksatla büyük sahalarla mücadeleye giriştik. Şimdi nüfusumuz senede yüzde 3 artmaktadır. Bu artış bugünkü neslin sosyal ihtiyacını karşılamaya ve kalkınma meselesine engel durumdadır.» Fakat bazı bakanlar, bu görüşe katılmadılar. Bir bakan, «50 milyonluk Türkiye» tezini savundu. Tez, gerçi çiziplis. Ama 50 milyonluk müreffeh Türkiye için, sinden çok fazla yatarım yapmak, fedakarlığı katlanmak kazandır. Halbuki en başta 50 milyonluk Türkiye istiyen bakanlar; fedakarlığı reddetmektedir.

Nüfus meselesi; uzun tartışmalara yol açmadı. Mesele; daha geniş şekilde, nüfus bölümünde ele alınacak.

Başka bir mesele askeri masraflarının Türk ekonomisine yüklediği külfet dolayısı ile ortaya çıktı. Planda bu ö-nemli konuya dokunulmamıştı. Başba-kan yardımcısı Alican haklı olarak bu noktaya dikkat çekti ve piaña, askeri masrafların ekonomimize yüklediği külfeti belirten bir tablo eklenmesini iste-di. Gelgelelim bu haklı teklife, tâvize-i

C. H. P.

C.H.P.yi içine düşüğü çıkmazdan ancak 6 oka sıkı sıkı sarılmak ve tâvizcilikten vazgeçmek kurtara bilir.

II başkanları
toplantısı

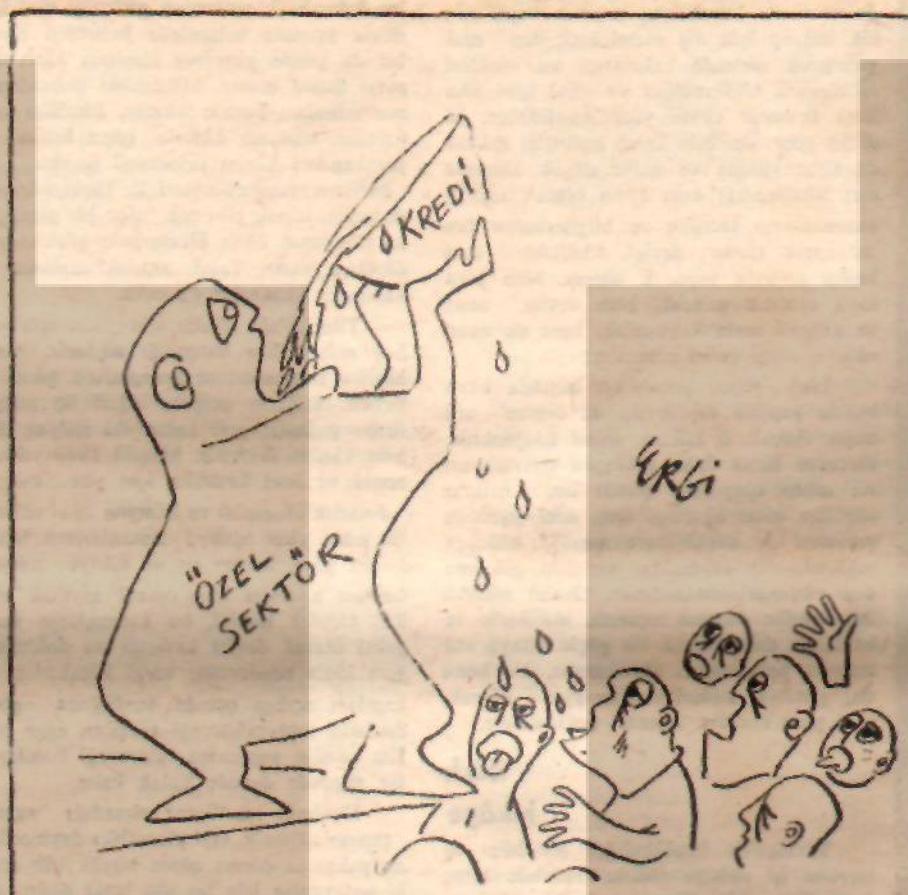
CHP İl Saşkaları toplantısında en fazla alkışlanan adam İnönü oldu. Fakat İnönü söylediği sözler dolayısıyla değil, İnönü olduğunu için alkışlandı. Söylediği sözler için en fazla alkışlanan adam ise Tarant Güneşti. Gereken Tarant Güneş, C.H.P. nin sağlam kuvvetlerinin düşünelerini dile getirdi ve kriz içinde bulunan partiyi, tek çıkış yolunu gösterdi. Tarant Güneş, söyle diyordu:

«C.H.P. halkın partisidir. Fakat halkın çırılık prensibine bir sarahat vermemiştir. Kendimize açık bir çerçeveye çizmiyecek olursak yavaş yavaş ne istedığımızı unutur hale düşeriz. C.H.P. bu memlekete hediye ettiği 6 ok'u belimde bırakmamıştır. Biz halkçı bir partiyiz. Devletçi bir parti yiz. Fakat 1961 seçimlerinde, içsilerin oylarını alamadıkça. Kapkaççı partiler bile işçilerin oylarını alabildi. Ne hatâ ediyoruz da alamıyoruz, bunun sebebini araştırmak bulmalıyız.

Biz lâik bir partiyiz. Lâik düzenin en iyi düzen olduğunu gerektiği ölçüde, vatandaşla anlattığımıza kaâni değilim. Biz lâik düşüncelerimizi anıksa, vatandaşla ikna suretiyle kabul ettirebiliriz.

Türkiyede bir çok aydın C.H.P.'nin viz politikasına girdiği kansı de partiden soğumakadır. C.H.P. 6 ola sunuslu şart malidir. C.H.P. en açık ve en ileri fikirle re hazır bir parti olmalıdır. Deyrimecilik bir mizaj meselesiştir. Yürüyen, cessur, dinamik kararlar alan, Atatürkün devrimle ri ile yetinmiyen, arıyan, bulan bir parti olmak zorundayız. Aksi hâlde C.H.P.'nin parçalanmasından korkuyoruz.

Toplantının ilk günü söz alan İl temsilcilerin bir çoğu da başka bil kullanmadılar. Hayrettin Yalçın (Bolu): «Biz parti olarak neye dayanacağız, kime inanacağız, neyi savunacağız ve hangi zümrün menfaatlerini koruyacağız. Ben, bugün C.H.P. yi bu meseleyi içine alan prensiplerde ve esas doktrini vuzuhsuz görmekteyim» diyecek, C.H.P.ın temel mescesini açıkça ortaya koymayı isted. Dursun Bayar (Sakarya) da «C.H.P. nin 6 umdesinden hiçbir uygulanmamıştır. Partinin devrimci idd, devletçi mi olduğu artık belli değildir» tarzında konuşarak, C.H.P. idarecilerinin təvzici tutumunun karşısına dikildi. Orhan Özkan (Çanakkale), «Bundan evvelki iştirahətde, yanı Cumhuriyette hələfə istiyen lər Türkçədə hayat hakkı verilməyordu. Çunki o zaman Atatürk cesareti, Atatürk cüllük cesareti vardı. Bugün yine bir iki olduları. Atatürkünləri parlıtı olan C.H.

«HERKESE REFAH PAYLAŞIMI»

ve ürkek politikacı tipinin en gelişmişini
örneğini veren Feyzioğlu iftaraz etti. «A
leyhî propagandası vesile olur, NATO
dosyasını kırdırır» v.s. v.s. diye, a
çık rejimin şampiyonu Feyzioğlu, böyle
bir söyleşide konuşulmamışından kaçılı

Bütün bunlar plâncılar ile politika-
cilar arasındaki ilk çekişmelerdir. A-
sil çekisme vergiler dolayısıyla ortaya
çıkacak. Plânr, virtilülmesi için 1 mil-

yar lırahk yeni vergi gelirine ihtiyaç var. Ayrıca vergilerde sosyal adaletin gerçekleştirilmek lazımdır. Servet vergiler almaya gitmeden, bu iki hedefi gerçekleştirmek mümkün değildir. Halbuki hükümet büyük sermayeye tâvîz üstlendiği tâvîz vermektedir. Plânnın düğüm noktası bu mesele teşkil etmektedir. Plânnın başarısı veya başarısızlığı bu noktada belli olacaklar.

**İnönü, CHP İl başkanları toplantısında konuşuyor
Altıok sade bayrakta...**

P. de o cesare olmalıdır» diyerek, İiderlerin ürkükliğini tenkit ediyordu. Talat Orhon (İzmir), «Sayın Genel Başkan tarihi misyonunu tamamlanmış sözleriyle, partinin yenileşmesi zarureti deliriyor.

Pehlivanoglu (Manisa), «idealde mide bir arada yürümez. C.H.P. seçimlere girerse, 1950 den ağır bir hezime uğrayacaktır» diyerek, gidişin sakatlığını ortaya koyma yordu. Daha bir çok hatip, C.H.P. nin Ataturk ilkelere viki sikiya ardımasını, tüvüçükten vazgeçmesini istediler. C.H.P. Grubunda 63 ler de aynı şeyi söyleyordu.

C.H.P. Gençlik Kolları da aynı isteği dile getirmiştir. Fakat parti idarecilerinin bu ikazlara kulakları takıldı. Nitelikin tâviz cılızlığı ikinci tabiat hâline getiren Feyzioğlu, Turan Güneş'in sözlerini ve bütün bu ikazları, gülüşkün sözlerle cevapladı: «C.H.P. devletçilikten vazgeçmemiştir.

C.H.P. devletçidir. C.H.P. bir uç partisi değildir ve olmuyacaktır. Doktrine ve İhtilâci sosyalizmin kargasındayız. Bayrağıında bulunan 6 oku başkasına tefsir et tirmeyeceğiz.» Bu perşen ve demagojik sözler üzüntü yarattı: «Sanki Turan Güneş ve komşun diğer hatipler, İhtilâci sosyalizm istiyorlardı! Sosyalizmden dahi fazla yoku. İstenen sadece C.H.P. nin 6 okuna samsıksı sarılmıştı. Feyzioğlu, «6 oku başkasına tefsir etmeyeceğiz» diyerek, tefsir yetkisini inhâsi altına almak çaba sindirdi? Turan Güneş ve diğer arkadaşları partiden saymamışlardır? C.H.P. devletçiliğinden her geçen gün tâviz veriliyor, Feyzioğlu «devletçiyiz» diyerek kimini avutuyordu?

C.H.P. nin Ataturk'ün partisi hüviyetini tekrar kazanmasının istenilen, C.H.P. de delegeleri zihinlerinde bu sorularla Ankara dan ayrıldılar. Mesele C.H.P. Kurultayında çok daha geniş şekilde ele alınacaktır.

DIŞ BASINDA

Londra'da yayınlanan haftalık liberal «The Economist» dergisinin 14 Temmuz 1962 tarihli sayısında Türkiye ile ilgili olarak şu not çıktı:

Olayların gerisindeki ordular

İnönü'nün koalisyon hükümeti, bekleniği gibi, 7 Temmuz günü Millet Meclisinden güvenoyu aldı; 259 lehte, 134 aleyte ve dört çekimser oy kullanıldı. Fakat, elliden fazla milletvekili oturuma gelmemeyi tercih etti; ayrıca, güvenoyu dosyasıyla yapılan görüşmelerde bazı milletvekillerinin yumruğa basırdıkları görüldü. Türkiye'deki politikacılar, Menderes zamanında da sık sık yaptıkları gibi siyasi ihtilâllerin ölçüsünü kaçırmaktak ve bir tür bilimci yonelme işine başlayamamaktadır. Yeni hükümet, Parlamentoya 3 Eylül'e kadar tatil sokmakta, milletvekillerine sükünet içinde düşünlme fırsatı vermiş olmaktadır. Ne yazık ki, milletvekilleri, açılıktır ve sosyal tedbirleri kanunlaştırma yolunda hiç gelineye kaydetmeden dağılmışlardır.

Türkiye'de çok kimse, sivillerin kendilerine düşen işleri yapmakta daha ne kadar gecikeceklerini ve ordunun sabrını ne zaman tüketeceklерini merak etmektedir.

Şimdiden endişe verici bazı işaretler var. 1960 Kasımında İhtilâci Komiteden çikarılan ve dışarıdaki elçiliklere yollanan 14 subaydan ikisi izinlerini Türkiye'de geçirmiştir. Bunların geçici bir süre için memlekete dönmelerine izin veren hükümet, şimdi belki de kararına pişman olmuştur; olay Türk basınında geniş yankı-

Prof. Kaldor ve vergi komisyonu raporu

Yatırım indirimi ve amortismanlar

Yeni yatırımlara yapılacak yardımlar ve azalan amortisman metodundan uygunlanması, şüphesiz bu yatırımları teşvik edici bazı tesirler meydana getirebilir. Fakat Komisyon raporunda, Kurum yatırımları için yüzde 60 ve sahâs yatırımları için yüzde 30 oranında bir muafiyet teklif edilirken, indirimlerin sadece 250 bin TL üzerindeki yatırımlara uygulanması hâlinde bile, vergi tâbi kazançlarda 1 ilâ 1,5 milyar TL arasında olsa azalma meydana getireceği söz konusu edilmemiştir. Tavsiyelerin kabul edilip kanun tasarrus haline getirilen nihai şekilde, yukarıdaki oranları yarıya indirilecektir. Fakat bu durumda da vergi kaybı 150 — 200 milyon lirayı bulacaktır. Mevcut oranları iki misline çıkarın, azalma amortismanlar sisteminin uygulanması ise, ayrıca 100 milyon liralık bir vergi kaybına yol açacaktır.

Yatırımlar için teklif edilen vergi indirimlerinin sadece 250 bin TL ve bunun üzerindeki yatırım harcamalarına münhasır kalmasına gereklilik herhangi bir sebep görünmemektedir. Bu nedenle, hem kurumsal bakımından sakat ve hem de sosyal bakımından zararlı olabilecek bir şekilde büyük teşebbüsleri korunmaktadır. Türkiye'nin hâlen bulunduğu gelişme seviyesinde, büyük teşebbüslerin ve büyük çaptaki yatırımların muhakkak daha randımanlı olduğunu farkettilerek herhangi bir sebep görenmekteyiz. Bu sebeple, hem kurumsal bakımından sakat ve hem de sosyal bakımından zararlı olabilecek bir şekilde büyük teşebbüsleri korunmaktadır. Türkiye'nin hâlen bulunduğu gelişme seviyesinde, büyük teşebbüslerin ve büyük çaptaki yatırımların muhakkak daha randımanlı olduğunu farkettilerek herhangi bir sebep görenmekteyiz. Zira finansman imkânlarının mahsus olusundan sârlâle geniç küçük teşebbüslerin zarar görmesi ihmali dahi fazlasıdır. Bunun yanı sıra ki Komisyonun tavsiye ettiği tipe yatırım indirimini, finansman gücüne göre bulunan teşebbüslerin gelişmesinde daha tesirli olur. Gelir Vergisi oranlarını indirme bususundaki tavsiyeler hakkında da aynı tenkitler yapılmalıdır.

Komisyon Raporunda, A. B. Devletlerinde yatırımlar için vergi indirimlerinin su sıralarda uygulanmadından söz edilmektedir. Fakat Komisyon, iki memlekette mevcut durumlar arasındaki esas müteallik farkları tamamen ihmal etmektedir. A. B. D. de hakiki tasarruflar yetersiz değildir. Orada yatırımların hızı, kârlı yatırım imkânlarının azlığı yüzünden tahdit edilmiş görülmektedir. Türkiye ise kârlı yatırım imkânlarının yokluğu bahis konusu olamaz. Aksi halde serbest piyasa faiz hadleri bu kadar yükselenmezdi. Fakat, Türkiye'de hakiki tasarrufların azlığı dolayısıyla, enflasyondan kaçınmak için, yatırımlar kifayetsiz seviyede tutulmaktadır. Yatırımların artırılması ancak tasarrufların coğalması ile sağlanacaktır. Tasarrufların artırılması ise, vergilerin azaltılması ile değil, coğalması ile mümkündür.

Komisyonun hemen hemen bütün diğer düşünceleri bir yana bırakarak, sadece yeni vergi muafiyetleri — özellikle büyük vergi mükellefleri için — sağlamak arzusu ile hareket eder görüldüğünü söylemekten kendini alamıyor. Komisyon çalışmalarına yön verecek herhangi belirli bir çerçeveyi çizmediği anlaşılmaktadır, fakat Komisyonun aşağıdaki temel prensipleri esas aldığı belirtilmektedir:

Optimal vergi hasılatı sağlamak.

Vergi sistemini sosyal ve iktisadi fonksiyonlarını yerine getirebilecek şekilde geliştirmek.

Vergi kanunlarını rasyonel ve basit hale sokmak;

Vergi mevzuatını demokratik prensiplere göre geliştirmek, vergi ödüyenlerin haklarını korumak.

Bu ilkelere arasında, vergi yükünün farklı sosyal ve iktisadi sınıflar arasında eşit şekilde dağılmamı sağlamak; devletin millî hâslarının daha büyük bir kısmının vergi vâridati olmasının temin hususundaki faali ihtiyacını dikkate almak, mevcut sistemini müessiriyetin artırmak ve vergi kaçaklığını önlemek youtur.

Komisyonun tavsiyeleri, gelir vergisinin ziraat ve kâbile sanat ve ticaret erbabına teşvîl edilmesi hariç (D) genel bir çok vergi muafiyetlerini istifa etmekte dir. Komisyon, bu tavsiyelerde bulunurken, buların uygulanması sonucunda, meğindan doğuya meydana gelecek vergi hastâti kaybını ve ne de, tavsiyelerin vergi kaçaklığını için yaratığı daha elverişli zemin yâzândan hâsil olacak vâridat kaybını düşünektedir.

lar uyandırmıştır. İki eski subay da, davranışlarıyla, kendilerinin veya gruptaki diğer bireylerin siyasetle ilgilerini kesmediklerini ortaya koymuşlardır.

Asıl endişe verici olan şey, Ankara'daki Harp Okulunun eski komandârı Talat Aydemir'in davâtanıları ve tevkîf doçayısıyla ortaya çıkan durumdur; Aydemir, Şubat ayında İnönü hükümetine karşı te-

şebbüs edilen darbeye önderlik ettiği sânilen subaydır. Son haftalarda, Albay Aydemir, parlamanter rejimden ve bu rejimin iktisadi ve sosyal reformlara girişmek konusunda gösterdiği başarısızlıkların şâkayet eden bazı demeçler vermiştir. Geçen Pazâr günü yaptığı bir basın toplantısında, Şubat ayında İnönü hükümetine karşı te-

da fikir değiştirmelerini ve İnönü'yu tutmaya karar vermelerini göstermiştir. Albay Aydemir'in söylemekleri, kendisinin mevcut Ceza Kanunu'na göre iki yıla kadar hapis giymesine yetecektir. Yapılacak olan muhakemesi ordudaki hassaslığı yastırılmışa yaramyacaktır. Fakat, gönüllerinin ve bireylerin yarına tâze bir subaylar tarafından nadir kârplandığını kostümük de milîlikte değildir.

objektifle
GİDE GİDE

Fikret Otyam

Merhaba Türkiye ...

INSAN DEDİĞİN:

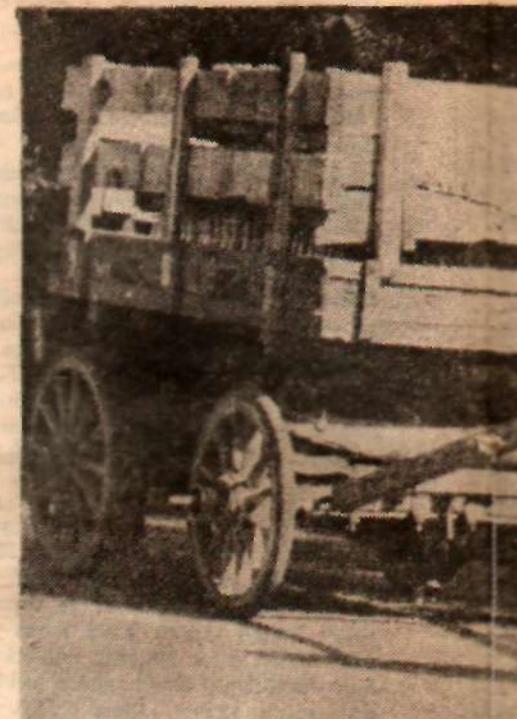
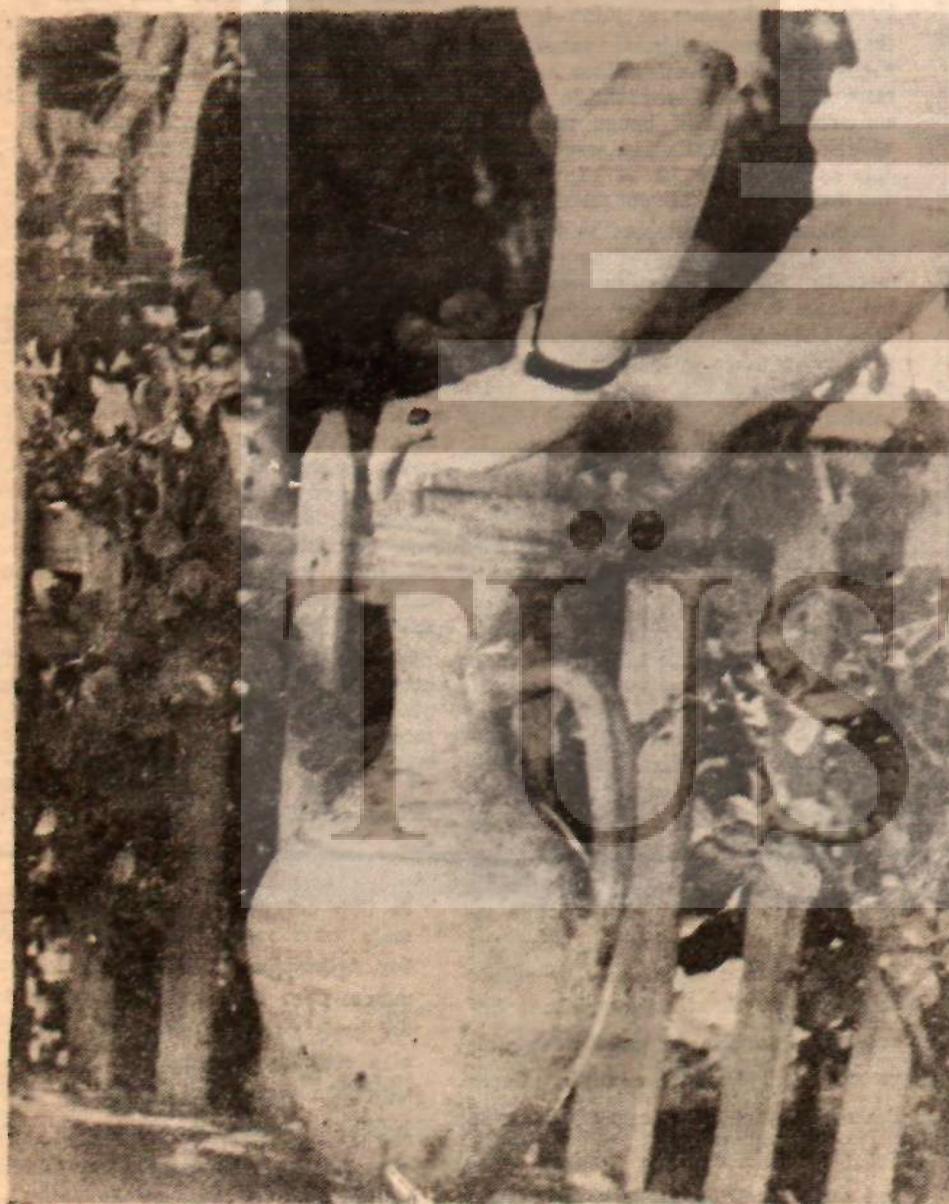
İnsan dediğin kuş misali... Şip orada, şip burada.. İki bin lirayla Avrupayı nasıl gezersiniz? Nerelerde ne yeyip ne içmeniz gerek? Otomobilinizi şu yoldan süerseniz kaç paralık benzin yakarsınız? Hangi eğlence yerlerinde, en güzel şekilde soyunan kadını görürsünüz?..

İnsan dediğin kuş gibi... Şikeftan köyünde mağaralarda nasıl yaşarlar? Ağalar, Allah değil; kişi kulunu nasıl sömürür? Arابoya koşulan hayvan mı insan mı? İnsan dediğin kuş misali... Gezen görür. Uçan görür.

TÜRK HAVA YOLLARI:

Koca koca uçakları vardır.. insan oğlunu İstanbuldan olsun tâ Londra ellerine kadar götürür.. Hostesleri vardır, huri gibi; uçakları vardır, leylek gibi.. Alanları vardır beton döşeli.. Diyarbakır bürosu vardır püfür püfür.. Ve hava alanında bir testisi vardır. Üzerinde bir maşrapa, yandım Allah deyince ilkin testiye, sonra teneke maşrapaya sarılır içer içersiniz!.. Türkü içen, Amerikalı içen, Alamanı içen, Çinli içen... Maşrapa değil Birleşmiş Milletler!.. Ve tüm yabancılar bu testinin iresmini çekerler ak käğıt üstüne, üstüne ferman değil «Ripley» gibi yazarlar, «ister inan ister inanma» bu testi Türk Hava Yollarının Diyarbakır Alanında yolculara kolaylık olsun deyü konmuştur.

SURATA BAK VE..

Burası Batman, karşısısı.. Batmadında.. sabahın altısında bir adam.. kalkı.. kara kafalı Ayetler, kaza bekları, karınca duafları yedi yol şun bıçak süngü islemez muskalar.. sı bir liralı.. Bu din ticaretidir ve Anadöre her türlü ticaret serbestdir Türkiye.. hurivet.. laik bir devlettir.. Muskaları.. var.. bir lira.. Karıncaların becerikleri.. bozuldu? Heye emmil.. Al şundan suva iste ic bi sevin kalmaz.. Ne? kurdun mu var? Heye.. Al sundan hediyesi.. bir lira asce üç kere besi lastır.. iki kere karına sür yat, tüm lük dökülür

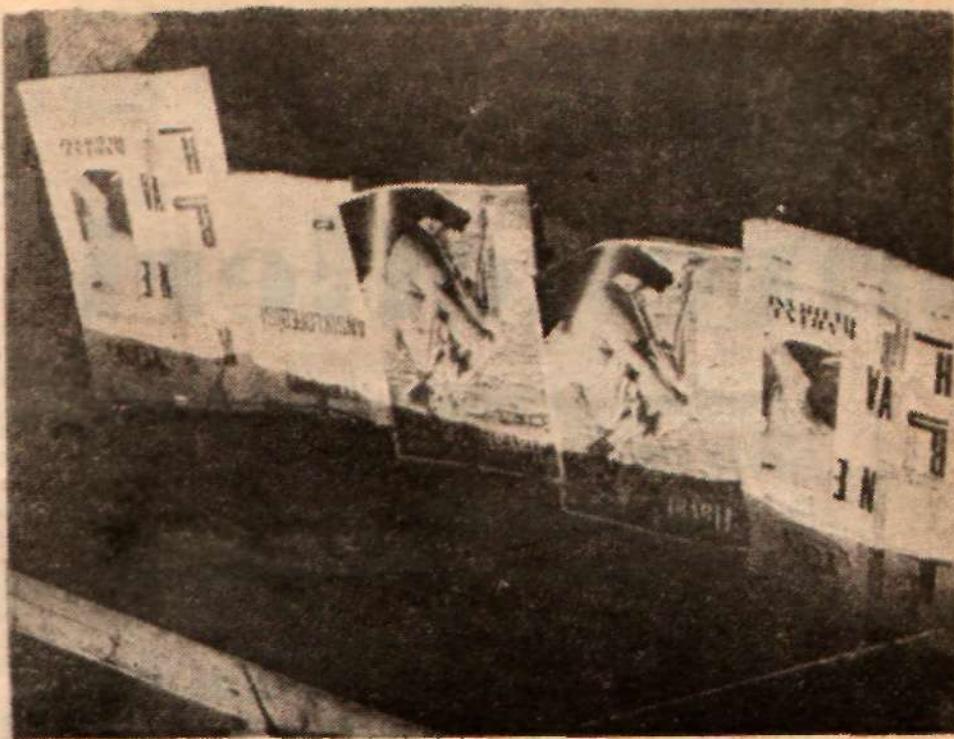
Bre yavrum.. Kapat tüm etzeler.. Saliver tüm doktorları diyalı gurbet gibi yaşasınlar Kapat tüm sigortesi şunu.. Hediyesi bir lira yetmez?.. leler siziiiiii...

iNSAN MISIN BE MÜBAREK?

insan misin be mübarek,
sütçü beygiri misin, katır misin
aykırı misin? Ne işin var gazoz
taşıyan arabanın okları arasında?
Batman'da ısı gölgede 58!..
Bir adam arabaya koşulmuş bey-
gir misali!.. Çeker Allah deyu
deyu! Türkiye kalkınır da araba
kalkınmaz mı? Kalkınır.. Hayvan
yerine insan koşular.. Artık bil-
mem kaç beygir gücü deyimini
de tarihe karıştırdık! Kaç insan
gücü? «Uy baba!.. Uy ba-
bul.. Ez kurbane.. Kurbanel..» (1)

(1) Vah baba!.. Vah babam.. Kurban
olayım. Kurban.

..

nan çarşı-
kara sa-
belâ mus-
enqî, kur-
.. Hediye-
navasava
kiye Cum-
mîn hedi-
darınız mi
en bi dene
? Barsak
en bi dene
sında do-
n kurtların
czaneleri...
bete adam
şirketleri-
.. Ah gidi-

ŞİKEFTAN MAĞARALARI:

Şikeftan mağaraları, tarihçi-
leri ilgilendirir. Milattan sonra...
Şey, yirminci asrin sonuna doğru,
yirmibirinci asrin başına doğru
Batman ilçesinin Şikeftan kö-
yünde mukim Cemo ile Hanife-
den doğma 1334 doğumlu Türk
Cumhuriyeti vatandaşı Cumalî
Türkeri ve çocukları ve karısı ve
yetmişlik anası ve doksanlık ba-
başı ve kaynanası ve oğulları
ve kızları ve torunuları tüm köy-
lüler mağaralarda yaşırlar...
Mağarada ofset baskı bir resim
vardır. 27 Mayıs devrimini bize
kazandıranlar. Başta Cemal ağa.
Çevresinde şunlar yazar: «HA-
KİMİYET MİLLETİNDİR?» Öyledir..
Ya bu mağaralar kimin? Bizim...
Ya kevger? O da bizim. Ya hasır
masalık? Bizim.. Ya duvardaki
nakışlar? Bizim.. Ya bu türkçe
bilmez, okul bilmez, yol bilmez,
doktor ilaç bilmez bebeler kızlar
kızonlar kimin? Onlar da biziiim..

HEDİYESİ 1 LIRA:

Yön mü? Bir lira bayım...
Hayat mı? O da bir lira... İster
yönüne seç, ister hayatı. Seç seç
al.. Anadan üryan iresimleriniz
var, tifturuk baskılı... Meryem
Ananın şifali suyunu içip kö-
rümlükten kurtulanlar var, he-
diyesi bir lira.. Nefis sinema ro-
manlarımız var, yemek tarifele-

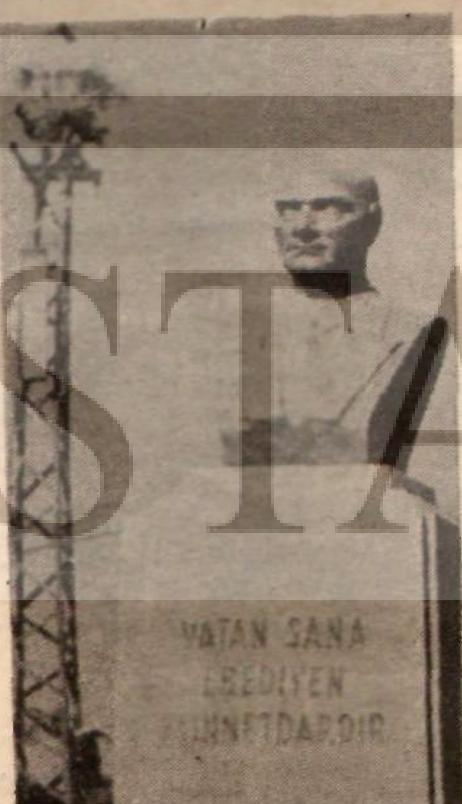
rimiz var bahçe köşemiz var,
santimi bin lira ilânlarımız var,
var oğlu var. Hediyesi bir lira...
Ve «Kabine buhranı var!» ismet
Paşamız var... Toprak reformu-
muz var Cavit Oruç'ın cevapları
var... Dâvalar var... Var
oğlu var, dert var, yol var, yön
var.. Fiyati bir lira.. Seç seç al»

VĒ MUSTAFA MEMAL:

Batmanın ortası alan.. Alan-
da elektrik direkleri demirden,
direğin başında bir leylek.. Ötede
kara sakallı din taciri. Batmanın
ortası karşılı.. Çarşida gazeteci
dükkânı.. Yonler var, Hayatlar
var. Batmanın ortası geniş.. Ge-
nişin ortasında bir zemin. Zemi-
nin üzerinde bir adam.. Mustafa
Kemal Atatürk. «Vatan Sana E-
bediyyen Minnettardır.... Batman
halkından Atalarına şükran...

İnsan dediğin kuş misali..
Kimisi uçar, kimisi kaçar... Şey,
kimisi de kovalar..

RÖPORTAJ

Halk hareketleri

Komiser, «24 yıllık polisim, böyle bir olayla karşılaşmadım. Jandarma ve polisin adını duydu mu kaçan Anadolu çocukların bu defa kaçıyor, üstelik saldıryordu» diyor.

Evet, Erbaada da, Mardinde de, Kayseride de Anadolu çocukların kaçmadı, yürüdü. Bu durum, halkın artık dipçikle, küfürle, dayakla idare edilemeyeceğini gösteriyor. Halk, insanca muamele ve güveneceği bir idare istiyor.

Yüze yakın insanla konuşarak hazırlanan aşağıdaki röportaj, duruşması başlıyan Erbaa olaylarını bu açıdan ele alıyor:

Bir emniyet komiseri ile konuşuyoruz. Komiser, isminin yazılımı yacığı teminatını aldıktan sonra, anlatmaya başladı: «Saat 9 sıralarında Jandarma Karakolunun önünden kalabalık girdi. Olaya geldim. Savcı Kemalettin Öneğ ile üç doktor orada idi. Otopsi yapmak üzere, ölüyü sağlık merkezine kaldırın istediler, ölüünün sahipleri raza olmadılar. Bunlar, Bakanlık ve Tokat'a tel ektiler. Yeni doktor gelinceye kadar ölü karakolda beklesin» diye diretiyorlardı.

Nihayet Dr. Sermet Durmuş (C.H.P İlçe Başkanı), ölüünün sahiplerini ikna edebildi. Ölüyü jeep'e koydular. Fakat tam araba hareket edeceğinde arada çığlıklar koptu. Kadınlar, arabanın önüne yattılar. Halk toplanmaya başladı. İlgililer, bunun üzerine ölüyü götürmekten vazgeçtiler. Ölüm, tekrar karakola alındı. Ama, halkı yataftırmaya bu yetmedi. Halk yoğunluğa. Karakolun önünde kalabalık gittikçe coğalıyordu. Kalabalığın yoğunlaşması üzerine, doktorlar ve savcı olay yerinden ayrıldılar. Karakolda 10 kadar jandarma ile Merkez Kumandanı Yüzbaşı Tahsin Cintan kaldı.

Halk, Mahir Kılıç'ın karakolda dövürek öldürildiği kanısındaydı. Yüzbaşıyı bundan suçlu tutuyorlardı. Jandarma Yüzbaşı, kalabalıkla karşı karşıya kritik bir durumdaydı.

Yüzbaşı, halkın dağıtmak için önce itfaiye telefon etti. İtfaiyenin gelişesi aksa tesir yaptı. Galeyana gelen halk, karakola saldırmaya başladı. Bunun üzerine, Jandarma, havaya ateş açtı. Halk da, taş, sopa ve karakolun önünden aldığı yungan söndürme aletleriyle mukabele etti. (Hücum, vurun, yım) gibi sesler duyuluyordu. Durum ciddiydi. Yüzbaşı, kumandanlık odasına sıçnamak zorunda kaldı. Ateşe, oradan devam etti. Halk, Yüzbaşıyı arıyor, du-

fakat kumandanlık odasına da giremiyor. Silah sesleri göklere yükseliyor. Atılan taş ve sopalarla jandarmalar, seken kurşunları da halk yaralıyorlardı. Yüz metre ötedeki okulda, çocuklara bir şey olmasının mucizesidir.

Biz beş polis ve iki polis amiri olarak olaya katılanları tesbit ve olayı önlemeye çalışıyorduk. Fakat hiçbir yerden yardım gelmediğini görürse, olay yerinden ayrıldık. Keyfiyeti telefonla Tokat Emniyet Müdüriye bildirdik. İtfaiyeli de ikinci defa olay yerine sevkettim. Kalabalık, itfaiyeli tahribe koyuldu. Hortumu kesmek isteyenlerin önlüğü atıldı. Beni taşıttular. Bu olayı yakındaki okulun öğretmenleri görüyordu. Tabancamı çektim. Fakat kul-

hitap etti: (Olaya el koydum. İlgililer, hüviyet cittâdalarını hazırlasınlar. Karaya kâtipler endişe etmesinler. Hakları koruna caktır. Halkın dağılmamasını rica ediyorum.)

Yarbâyın insanca hitabı müsbet tesir yaptı. Halk çözülmeye ve olay yerinden ayrılmaya başladı. Saat 13 sıralarında da Taşova ilçesinden 5 — 6 kişilik jandarma müfrezesi geldi. Fakat perîsan kılıklı bir takımı insanlar karakolun bahçesinden bir türü ayrılmıştı. Polis memuru Ömer Yılmazın bir yalanı onların da çekilmesini sağladı. Ömer Yılmaz, pencereden (Bir jandarmayı öldürdünüz. Yüzbaşı da jeep Tokat'a kaçtı. Daha ne istiyorsunuz?) diyor. Bu sözler, son kalanları da teskin etti. Saat tahminen 14 tı. Olaylar 4 saat sürmüştü. 24 yıldır görevliyim, böyle bir olayla ilk defa karşılaşıyorum. Jandarma ve polisin adını duydum mu kaçan Anadolu çocukların bu defa kaçıyor, üstelik saldıryordu»

Olayın can kaybı olmadan ölenenin içinde büyük rolü olan Yarbây Mustafa Amaç'ı ise fazla konuşmak inlinçin olmadığından, Yarbây ile aramızda şu kissa konuşma geçti:

— Yarbâyım, olay günü Belediye mikrofonundan halka hitabetmişiniz. Size güvenen halk dağılıyor diyorlar...

— Yaptığım işlerden bahsetmek ademde değil.

— Olay sizce önemli mi?

— Biz askerlerin konuşması hoş karışmamıyor bu günlerde. Ordu, Cumhuriyetin ve aziz vatanın müdafası görevine gerekle devam edecektir.

— O günde anılarından bir şey anlatamaz misiniz, yarbâyın?

— Olay çok önemli. Derinliklerine inilmeli, nedenleri araştırılmalıdır. Mes'ul aramak için, önce vazifeiller konuşulur malıdır bence...

Yarbâyın yanından epekkilere ederek ayrıldı. Bir de olay başlangıcına şahit olan C.H.P İlçe Başkanı serbest doktor Sermet Durmuş'un fikrini almak istedik. Doktor, İleri fikirli bir insan. C.H.P. hakkında ilgi çekici fikirler var. «Bugün C.H.P. milletgâlibinin çıkışını koruyan aristokrat ve muhafazakâr bir parti hâline getirilmiştir. Partiye reformcu ve devrimci hüviyeti tekrar kazandırılmış. Genç veleri fikirli kadro, parti yönetimini ele almaktadır. Aksi hâlde Türkiye yerinde sayılır» diyor doktor.

C.H.P. İlçe Başkanı'nın olaylar hakkında fikri ise şu: «Savcı ve Kumanda'nın rızası üzerine olay yerine gittim. O sırada yalnız ölünin akrabaları oradaydı. Ölünin babasına (Hakkınıza koruyacağım, ölü sağlık merkezine götürülsün) dedim. Ölü jeep kondu. Fakat kadınlar, feraydi bastılar. Halk ta toplanmaya başladı. Araba, olay yerinden uzaklaşabilirdi. Vazife ileri, sanırım, biraz aciz gösterdiler. Ölüyi tekrar karakola aldılar. Üzürek olay yerinden ayrıldım.»

— Olayda, siyasi bir tahrik var mıydı?

— Yoktur sanırım, yoktu.

— Olay sizce sebebi ne?

— Olayı, vaziyetin vazia amâyi yılının ve tabib cuşterinin noksancığını da ve halkın makamına degit, vaziyetin şahislara karşı duydukları güvensizlikte oğmuştur.

Konuştuğunuza Erbaâilerin bir çogu, bu görüşü paylaşıyorlar. Halk, idareciye güvenmiyor. İdareci ise, halk mevcut değil gibi davranışından vazgeçemiyor.

Boylce, halk ve idare arasında gizli bir çatışma ve gerginlik olduğu. Bu gerginlik, iktisadi sıkıntılardan da artığı or devrede, insanca muamele isteyen halk ne bu zihniyete ayak uyduramayan asayı kuvvetleri arasında zaman zaman açık çatışmalarla yol açabilir.

Olayların ilk sebebi

Erbaâ olaylarının temelinde, 25 yaşın da bir köylü çocuğunun sağlam girdiği jandarma karakolundan ertesi sabah 35 yaşındaki yatomatadır.

Karakolda ölen Mahir Kılıç'ın baba Faik Kılıç ile konuşuyoruz. İhtiyaç baba üzgün. Gözlerinden damla damla yaş akıyor. «Son yillarda bu da mı gelecekti oğul başına, yavrumu gençliğine doya madan oldı» diye inliyor ihtiyar.

Kadın yüzünden Mahir Kılıç'ı bir arkadaşı bigaklamış. Mahir Tokat Devlet Hastanesinde tedavi edilmiş, bir hafta rapor vermiş kendisine. Bu olaydan 15 gün kadar sonra Mahir Kılıç 21 Nisan günü Z.O. adındaki kadın yüzünden (ilk kadın ve ilk kavgası ettiği arkadaşı değil) bu sefer Ömer Gürel ile dövüşmüştür. Mahir Kılıç, tabancasını çipkate ateş etmiş. Fakat arkadaşını vuramamış. Kılıç, korutmak maksadıyla ateş ettiğini söylemiş.

Olaydan sonra Karayaka karakolunda iki arkadaş birbirlerinden davacı oluyorlar. Kılıç'tan tabancası isteniyor. Fakat genç köyli tabancayı vermeyiyor. Bunun üzerine Mahir Kılıç'ın Karayaka karakolunda nezarete alıyorlar. Ertesi gün Merkez Komutanı Yüzbaşı Tahsin Cintan da Erbaâdan Karayaka'ya geliyor. Dönüşte Mahir Kılıç'ı da Erbaâ'a getiriyor. Bu olaylar sırasında Mahir Kılıç'ın dövüldüğü 35 yaşındaki sırılılıyor.

Sözü, ölünin oğası Faik Kılıç'a bırakılmış: «27 Nisan günü akşamı gece yarısı Başçavuş oğlumu tekrar Karayaka Karakoluna getirdi. Beni de çağırıldılar. Oğlum çok perişandı. Tabancanın yerini söyledi, tabancayı bulup, teslim etti. Başçavuş gece oğlumu aldı, Erbaâ'a götürdü. Sabahleyin ölümüne dövdüm yarımum...»

Oğlum için halkın karakola saldırmasına çok üzüdü beni. Yapmayı, etmeyin, ölü benim, devlete fedâ olsun dedim. Dinlete medim.» İhtiyaç oğlu için son arzusunu sorduk: «Hep gazetecilere söyledim oğul. Oğlumun ölümüne sebep olanların ceza landırılması istiyorum devlet babadan. Onlar serbeste geziyorlar. Ben ise gözyaşı döküyorum. Oğlumun karakolda ölümün den dolayı devlet bana tazminat vermeli dir.»

İhtiyaçın son sözü «Benim yavrumu öldürdüm. Türk milleti sağ olsun» oldu.

lanmadım. Bu sırada mütecavizleri yakala yip polis karakoluna getirebilirdim. Ama, bu çok tehlikeliydi. Böyle yapış olay da ha büyür, halk bizi ling ederdi. Bazı kimse, (Komiseri gevirdi) diyorlardı. Bazıları ise (Police dokunmayın, onların bu işte kabahati yok) diye bağırlıyorlardı. Bize saldıran kitlenin içinde ve etrafımız çevreli olduğu için silah kullanmadık.

Bir ara, karakolun telefon telli kesildi. Yüzbaşı merkeze telefon edemez oldu. Yardımcı kuvvet de gelmedi, bunun üzerine, olay yerinden ayrılarak, Askerlik Şubesi Başkanı Yarbây Mustafa Amaç'a gitti. Jandarma Yüzbaşısının durumunun kötü olduğunu söyledim. Yanımıza personel Yüzbaşı Yunus Bayraktan'ı da alarak olay yerine gittim. Bazi kimse, (Police dokunmayın, onların bu işte kabahati yok) diye bağırlıyorlardı. Tânyanlar he onu koruyor, (Yüzbaşı olay yerine girme, iyi olsaz) diyorlardı.

Saat tahminen 12.30 idi. Yarbây Mustafa Amaç, Belediye mikrofonundan halka

Çarşı içinde Erbaâiler
O gün birşey diniemedi

Ölümün emesesi Mehmet Özpek ise söyle diyor: «Gece aczaret yemek ve palto götürdüm. İyi idi. Beni konuşturmadılar. Ertesi sabah saat 6'da yemek tabaklarını almak üzere karakola geldim. Nöbetçi eri Gazi Yıldırım, ombaşadı anahtarları alarak getirdi. Kapı açıldı. Nöbetçi ile içeri girdik. Mahir yerde yatıyordu. Şapkası gözlerini örmüşü. Nöbetçi (uyandır, belki bir şey ister) dedi. Fakat onun ölmüş olduğunu gördük. Nöbetçi komandanına gitti. ben de yapacağımı şimdiden.»

Merkez Karakol Kumandanlığında Baş çavuş Sükrül Gençay ise şu noktayı belirtti yor: «Mahir Kılıç saat 19 sıralarında Karakol Yüzbaşı Tahsin Çintan tarafından dan getirildi ve nezarete konuldu. Nezarete konmadan önce üzerrisi aradım, ilâç ve reçete buldum. Erbaaya gelince Mahir Kılıç hasta olduğunu söylemiş. Doktor da bir mide damlası vermiş.»

Olay günü Hükümet tabibi bulunan ve sonra Tokat'a naklini kabul etmeyerek is tifa eden Dr. Adil Olcay ise şunları söyledi: «Gazetelerde ölüye ait rapor verdiğimi yazdım. Bu tamamen yanlış. Otropsi ya pismadan önce, tek tabip olarak tarafım dan herhangi bir rapor verilmemiştir. An eak Sağlık Merkezinde başta Sağlık Müdürü ve diğer doktor arkadaşıyla birlikte hazırladığımız rapor var ortada. Otopsi anına kadar ölüyüm muayene etmedim. Bir gün önce Mahir Kılıç'ın nidesinden rahat siz olduğunu söylemiş. Sağlık Merkezi tabibi Necmettin Önceli'ye muayene ettilmiş. O da bir mide damlası vermiş. Bu nokta ya dikkatinizi çekermek. Hükümet tabibi olmam hasebi ile bu gibi vakalarla bana müracaat edilmişsi gerekdir. Halbuki hasta bana değil diğer doktor arkadaşa gönderilmiştir.. Esasen Jandarma Yüzbaşı ile aram açık. Yüzbaşı Kaymakam Vekili iken bana çok kötü davranıştı. Mahir Kılıç'ın dövülerek öldürülüğü kanaatindeyim.»

Tokat Sağlık Müdürü Adnan Ataç gün, Erbaa Hükümet Tabibi Adil Olcay ve Sağlık Merkezi Baştabibi Necmettin Ön cü'l tarafından hazırlanan otropsi raporunda bu şunlar yazılı: «Husyelerde sığlık ve dört misli büyülüklük görülmüştür. Beyinde kana ma mihrakları tesbit edilmiştir.»

Olaydan sonra

Söz şimdi adaletindir. Adalet, Mahir Kılıç'ın ne sebeple öldüğünü ortaya çkaracaktır. Muhakkak olan nokta, Erbaa halkının, Mahir Kılıç'ın dövülerek öldürülüğine inanarak, karakola yürümesidir. Erbaa, böylece 4 saatlik bir muharebeye sahne oldu.

Carpışmada, jandarma eri İsmet Ke mer başından taşla, er Hüseyin Meydan genesinden yanın kancası ile yaralanmış tir. Er Ömer Yılmaz'ın kafasında ise 6 cm. kırıkkırı vardır. Askerlik Şubesi eri Memiş Kumsar başından taşla, sivillerden Mahmut Yılmaz başından ve Mehmet Şahin ise iki bacagından reken kurşunlarla yaralanmıştır. Söylendiğine göre, halktan yaralı götürür. Banlarda gizli tedavi edildikleri ileri sürüiliyor.

Kumandanlık odası hariç, karakolun her yeri, radyo ve duvar saatleri halk tarafın dan tahrif edilmiştir. Bu arada iki mutlu olayı kaydetmek lâzım: «Gönderinde dal galanan bayrağın birara ipi kopmuş. Bu nun üzerine halk bayrağı indirerek muha faza altına almıştır. İkinci olay, kargasaklı arasında bile Atatürk'ün büstüne bir şey olmamıştır. Olaylar esnasında bir kılıç. «Dikkat edin, orada Atatürk var» diye ba şmış ve halk büstü korumuştur.

Olaylardan sonra Erbaa'da bazı vazi fellilerin yerleri değiştirildi. Jandarma komutanı Yüzbaşı Tahsin Çintan ve Hükü met Tabibi Adil Olcay Tokada, Başçavuş Sükrül Gençay Reşadiye'ye nakledildi. Yüzbaşı Tahsin Çintan hâlen Eskişehir'e tâyin edilmiştir. Başçavuş Sükrül Gençay ise, Bitlis'te Şark hizmetini yapmaktadır. Dr. Adil Olcay da Erbaa'da serbest doktorlu ğa başlamıştır.

Savcı ve hâkimler yerlerinde durmaktadır.

Halka gelince, günlerce süren gizli tahkikat sonunda 24 kişi tevkif edilerek ceza evine yollandı. 18 kişinin de iktisadî olarak yargılanması kararlaştırıldı. Bu konuda Emniyet Komiseri «30'a yakın şahıs olay günü orada vazife görev polisin tesbit ve teşhisi ile bilâhare yakalanarak adalete teslim edilmiştir.» diyor.

Tevkif olunan Erbaa'dırlar cezaevinde konosmak imkânı bulduk. Önce hareketin lideri denilen Taşovalı Abbas Şahini gördüm. Şahin, ilk ileri hâkim emrin ver

Gericilerin Gücü

Bugün kalkınmaya, maddi alan değiştirmeye, ileri uygurlik dili zeyine ulaşmağa yönelik girişimleri hâstekleyen, atılmış gereken her adımı korkun hâle getiren bir kuvvet vardır. Gerici kuvvet, salt gerici olduğu için değil, halkın gericiliğe sürüklendirmek için gerici yoldan yürüür. Bu yol halkın sömürme yolundur. Bu kuvvet, zor ve hile yolu ile kurduğu dilzenin, statükonun devamını istemektedir.

Gerici kuvvet teşkilâtlıdır

Gerici kuvvetin teşkilâti uluslararası mason teşkilâtına benzer. Bunlar her yerde, her zaman birbirlerini kolaylıkla tanırlar ve destekler. Amaçlarında fayda blijiği vardır. Yüzüllardan beri ruh bînelerine yerleşmiş halk korkusu, bunları kopmaz bağları birleştirmiştir. Bir ittihat hâline gelen birbirlerini destekleme yolu ile bütün kilit noktalarını ele geçirmiştir. Aralarından birine zararı dokunacak bir kipurdançı topdan harekete gerek yok. Ustaca ve metodik olarak önlemesini bilirler.

Gerici kuvvet ekonomik güçe sahiptir

Gerici kuvvet müsil azınluktur. Mal ve para ile, mal ve para ve nüfuz elde eder. Teşkilatının tuması ve toplum içindeki büyük başarısı bu ekonomik güçle mümkün olmaktadır. Zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapacak liberal politikayı yerleştirmek isterler.

Bunlar sermaye, para ve teşkilât yolu ile halkın kendilerine bağlılıklarlardır. Ağalık ve kölelik bu suretle meydana gelmektedir. Halk, önce gerici kuvvet, sonra devlete bağlıdır. Bunlardan yana olmaya halkın, aç, susuz ve imansız kalacağını sanır.

Ölüm — kalım savaşı

Gerici kuvvet ilerici kuvvetle karşı bir ölüm kalım savaşı içindedir. Teşkilât tan ve ekonomik güçten yoksun, halkın uzak olan aydınlar bu kara kuvvette karşı her zaman zayıf, her zaman yenikdir. Gerici kuvvetin ilerici aydın kuvvette gubre büyük güç, teşkilât, sermaye ve halkın kendine bağlamış olmasından gelmektedir. İlerici kuvvetle karşı kullanılan metodlar bu sebeple başarıya ulaşmaktadır. Maddi alan değiştirmeye ve halkın yarına yönelik bulunan aydın kuvvet, bu suretle kolaylıkla ezilebilmektedir. Gerici kuvvet, teşkilât ve sermayesi ile halkın ilerici kuvvette karşı hazırlamıştır. Her ileri kipurdançı ilerlicilere halkın nefret ettiği özellikler yükletmektedir. Örneğin mikropların hastalık amilli olduğunu ya da rönesans övmeye yolundaki sözlerin iki gün sonra komünizmi yayma faaliyeti hâline dönüşmesi sebepsiz değildir.

Halk, pozitif eğitim ve öğretim ile

Köy Enstitülerİ aleyhine kıskırtılır. Dev letçiliğin ve liberalizmin se olduğunu bilmeyen halkın devletçiliğe karşıdır. Topaksız köylü toprak reformuna cephe alabilir. Halk, onu seven, onun refaha kavuşması için çabalayan şâdim, devrimleri ve devrimciligi bilmez. Bütün bu akıl dışı davranış ve tutumun kaynak ve sebeplerini, gerici kuvvetin metod ve mafetlerinde aramak gerektir.

Gerici kuvvet sermayeye, mala, mülk teşep haklarına o derece sarılmış, o derece onların fizerine çöküp çökreklenmiştir ki, bir ana arslanın yavrularını kapar korkusunu içinde, yatağı yanına rastgele yaklaşan her canlıya saldırması misali aydınlar saldırmaktadır. Çünkü aydınlar, toplum saladaletin, eşitliğin bilgini, öğretimin tarafsızlığı, halkın aydınlatıcılığıdır. Oysa ki gerici kuvvet, varlığını halkın karanlıkta kalmaması bağılmıştır. halkın net ret etiliği özellikleri aydınlar mal eden, aydınlarca çamur atan bu gizli kuvvettir. Bunun içindir ki aydınların söz sahibi olmadığı tek ülke Türkiye'dir. Bunu içindir ki her seçimin sonusunda halkın, mantık, bilim alt üst olmakta, aydın zümre aflatayı kalmaktadır. Artık halkın oyunun sonucusu olan parlamentoların çok defa maddi alana dokunmayı, Anaya ile diğer statik kuvvetleri zorlamalarını anlamak zor oluyacaktır. Şu hâle mevcut durumu ve mevcut durumun sebeplerini bilmek zor bir iş değildir. Şu hâle statik devam edecek, toprak reformu, ıskan reformu, eğitim ve iş seferberliği, toplum saladalet, hekimliğin ve mühendisliğin devletleştirilmesi, devrimlerin yapılması, devrimlerin korunması, tarım reformu birer boş laftan ibaret kalacak, maddi

alanda değişme ve gelişmeyi sağlayacak hiçbir kanun bu süreçten geçmemeyecektir. Mevcut kuvvetlerin meydana getirdiği denge budur ve bu lense bozulmaktadır. Çünkü bu denge en ağır kuvvetin kurduğu dengedir. Üstelik adının mili iradenin tecelliini denilmektedir.

Aydınlar birleşmelidir

O hâle ne yapmalı? Oturup dua etmemi? Denge nasıl bozulabilir? Denge aydınlar yararına, aydınlarından yana bozulabilir mi? Dengenin aydınlar yararına bozulması demek, halkın yararına, toplum yararına bozulması demektir. Halkın isteği ile faydası gelişiktir. Daha açık ifade ile halkın oyu halkın zararına olan bir yöne itilmektedir. Bu sureti milli irade dedikleri yes, yoğunluğun değil, azınlığın ifadesidir. Çünkü gerici kuvvet de ilerici kuvvet de azınlıkadır. Coğulukta olan, ne gerici ne de ilerici olan halktır. Coğulüğün oyuna dayanan demokratik dilzende halkın çelişik davranıştan kurtarıp kendi faydasına olan bir yöne itmek için, onu gerici kuvvetin elinden alıp, ilerici olan avdan kuvvetin yarına almak gerekiyor. Sonun için aydınlar teşkilatlanmalıdır.

Aydın kuvvet, gerici kuvvetin ekonomik güçine karşılık, gerici kuvvetin yoksun bulunduğu bilim işgâni elinde tutmaktadır. Aydin kavvet teşkilatlanma yolu ile gerici kuvvetin halkın üzerinde kullandığı metodları bürmeyebilir. halkın içine girebilir. Çünkü halkın, ondan fazla kuvvet ve kudrete inanır. Gerici kuvvetin aydınlarca karyer girişmiş olduğu amansız savaşta aydının venitigine uğradığını gördüğün gün, halkın inanma başlıyacaktır. Teşkilât on kişi teşkilatsız onbin kişiyi yener. Aydınların silsiz ve zavallı görülmelerinin sebebi teşkilatın yoksun olmasıdır. dir bucak başkanının on öğretmenle bir kaç kaymakamı alt ettiğini görmemiş mi? Dünyanın yuvarlak, mikropların nastalık amili olduğu, kuvvetli ıg茲dan söylence deşdur.

Varsın ekonomik güçten yoksun olsun aydınlar. Teşkilât ve bilim yolu ile kudrete erişebilirler. Kültür ve eğitimi getirmek, toplumsal adaleti yerleştirmek isteyenler, toplumumuzu gerilikten kurtarmayı düşünenler eger oturup aya makтан, durup Jua etmekten başka bir şey yapmak istiyorlarsa su parola etrafın da toplanmalıdır!

Aydınlar birleşeniz!

Ali Faik CİHAN

(Alucra Hâkim)

mış. Şahının hareketin öncüsü olduğu söyleniyor. Fakat Şahin, bu iddialar karşısında gilliyor. Batı mahallesinden Osman Ok söz, millete uygun gitmek. Jandarmaları dövüyordu, dövdürmedim diyor. Kara yakalı Mehmet Erdömez, «Borç para ala caktım. Parayı almadım. Sonra olaya yine gittim. olayı önce kadınlar çıkarı.» şeklinde konuşuyor. Seyyar satıcı Fikret Karakuş ise «Olay yerine millete uyarık gitmemi» söylüyor. Karakuş'a göre «Her kes yel gibi gidiyordu. Arkadan yitir emri verildi. Halk karakolun bahçesine doldu. Çiğnenenler çıktı. Kadınlar taş atıyorlardı. Olay yerine hiç gitmemiğini iddia eden Tonu köylünden Mehmet Yaman da, kara

kolda kendisine «Sende Türk kamı yok» denmesinden dertli. «Bana umutamı yorum» diyor. Zihar köyünden Ömer Uluta «İki kadınım bir bekçiyi dövdüğünü, kadınların elinden bekçiyi kurtardığını» ileri sürüyor. Kasaba merkezinden 17 yaşında zaif ve gösterişsiz Mehmet Turgut ise «Sinemada çalışıyordum. Silâh astelerini duyanca olay yerine gittim. Jandarmamın elinden silâh almakla suçladılar beni» tarzında konuşuyor.

Tutuklular «Olay yerinde sağa sola emir veren tek bir kravatlı vardı. Onu yakalayamadılar» diyor.

Duruşma, Tokat Ağır Ceza Mahkemesinde başladı. İlk cehane 24 tutukluya,

20 si tahliye edildi. Şimdi içerde sadece 4 kişi var. Bu konuda son sözü adalete söyleyicek. Fakat acaba halkın, karakolda da yak atmadığını ve karakolda vukubulan bir ölüm olayının asıl örtbas edilmeyeceğine inansa, Erbaa olayları olsa mıydı?

Türkiyeden her tarafında halkın insanca muameleye susuz. Güllerizli ve gizem veren bir idare istiyor. Asayıs kasvetleri nın bu değişikliği anlatır ve ona ayı uydurması şart. Halk, onu sandırmamak şapkasını giyerse, 10 liseneye yola katıymaz. Halkı okullar dinleme

Asayıs kasvetler, halkın insanca müste hizmetler ve ilâzimî hizmetlerdeki işlerdeki, yani yedi Fırsat, Mardin, Kırımlı olgularla gidiyor.

**YÖN, 15 Doğulu
encin, Doğu dâvâ-
mîz hakkındaki dü-
şüncelerini, Barış
Dünyası dergisine
cevap olarak yayın-
lamıştı. Barış Dünyası
Doğulu genç-
lere cevap verdi.
Şimdi sıra Doğulu
gençlerin. 15 genç
şöyle diyor:**

Gerçekten demokrasile ve onun varlığından garipli dününde özgürliğine bütün kabimizle inanıyoruz. Böyle olunca da gerçekten demokratik olmasının istedigimiz bir düzende herhangi bir fikri ceza kanularının maddeleri.

kapsamasına kadar zorlayarak itham değil, o fikrin eksik veya yanlış taraflarını göstermeye, ispat etmeye çalışmasını arzu ederiz. Biz Barış Dünyası'nın iddia ettikleri gibi kanune suç sayılan hiçbir seyle itham etmedik, etmeye de. Özel teşebbüs — yabancı sermaye sözleşmesi ve sağcı tutumunu ise itham etmek yerine sadece sosyoloji terminolojisinin Barış Dünyası tarzındaki fikriyle işin kullandığı adaları kısaca değiştirdik. Kaldır ki adı geçen dergi her kelimesi, her satır ve her cümlesiyle özel teşebbüs — yabancı sermaye çıkarlarını savunduğunu saklamıyor:

«Büyük bir tüccarımızdır. Mühüm şirketleri, hayli zenginliği, yazılık—kişilik mükellef evleri, otomobili, rahatı, herşeyi vardır. Bu eski dostumuz gitmek. Senin düşmanın olan sosyalist bir sejmle mücadele etmek için silahlı çekiş kaleme sarıldı. Sesimi duyurmadım ve mücadeleye devam edebilmemiz için de menfaatlerini koruduğumuz sizin gibileri bizi tutması lâzım dedik» (Barış Dünyası sayfa 10—178). «Bütün yazdıklarımızda olduğunu gibi, Doğu yazımızda da bizi harekete getiren kuvvet, içimizdeki yanın ateşten başka bir şey değildir» (aynı dergi sayfa 30—198). Bu iki karıştırıcı bakma gülünç amacı bağıdatırabilen opportunist mantık da biz anıymuyoruz.

Doğu'nun bugünkü voksal ve perişan durumunu ise bütün dünyada, Misur'da

ki sağrı sultan da duymustur. Namus, viedans yerinde hiskime de çırıp Doğu Anadolu bu sefalet batashında debelenmeye devam etsin diyez. Hele bütün hayatı Doğu'da, Doğu insanların hayatına kasteden getin şartları içerisinde geçmiş bizler için başka türfistin düşülmek demagojik bir yakıştırmadır. Doğu Anadolu'nun Türkiye genel kalkınma çerçevesi içerisinde, ekonomik ve kültürel durumun öncelikle ele alınmasını—değişik metod ve açılardan da olsa—ortaya atanları da «doğru yargılara varmak, gerçekle maçlarını değerlendirebilmek yeteneğimizi kullanmak şartıyla» takdir ettiğimizi, sem patiyle karşıladığımızı zaten ilk yazımızda belirtmişlik. Oysa Barış Dünyası söylemelerimiz ve düşünmediklerimizi zorlama tefsirler ve ithamlarla bize mal etmeye çalışarak, aslında yararlı, yapıcı ve açık olması gereken tartışmayı bir çıkmaza sürüklemek istekladıdır. Tekrar odelim ki Doğu, sosyal—ekonomik yapısı bakımından dünyadan az gelişmiş ülkelereinden Türkiyemizde HİÇ GELİŞMEMİŞ bir bölgesidir. Aya, Afrika ve Güney Amerika'nın geniş maden ve toprak listi servetleriyle halkın enerjisini yüzyıllardır insafsızca sömürerek, kendisine «eter artı» dendiği zaman da bütün tesirli ve korkunç silahlarıyla yilzınlere in-

sin hayatı üzerinde — hain çıkarları—nın bozulması için—bir silindir gibi geçen yerli veya yabancı sömürgeci büyük sermayenin reisörlüğünü yaptığı komedyalar da artık bilinen şeyledendir.

Bütün Türkiye'nin özellikle hiç gelişmemiş Doğu bölgesinde ne yerli—yabancı büyük sermaye için bir sömürülme alanı de yurdumuzun tümünü bugünkü çıkmaza sürüklemiş devlet kapitalizmi ve onun sert, formalist bürokrasine taham mili kalmamıştır. Biz halkçı, rasyonel, toleran, sosyale ve Türkiye insanına emek, bilgi ve şabasına dayanan bir organizasyon içerisinde Doğu kalkınmasının tahakkuk edebileceğine inanıyoruz. «Bu hayat yakın bir gelecekte değişecik, Doğu medenyetin içine kavuşacaktır» gibi nuri kalkınma sloganlarına benzeyen cümleler—hayalperest olmadığımız için—peki romantik, çağımızın sert realiteleri içerisinde yavan buluruz. Sosyal—ekonomik kalkınma problemleri, siyasi iktidarların işidir. Bu iktidar istihsal vasıtalarına sahip sınıfların çıkarına uygun teşkilat etmiş uygulayacıları metodları da pek tabii kendisini iktidar mevkiiinde tutan güçlerin eğilimine uygun olacaktır. Durum bu iken; halkçı, demokratik, sosyale bir hizmet kalkınma yolu getin bilgili, cesur ve sabırı mücadelelerin sonunda bulunur ancak. Doğu halkları ve ezilen kitlelerin bütün Türkmenin dolayısıyla kendi öz çıkarları için yapılacak böylesi sosyal mücadeleler bizzat katılmak zorundadır. Doğu ancak o zaman gerçek medeniyetin içine kavuşabilecektir.

Son olarak genn da ilâve edelim ki derginin çelişik, çapşık yayımı içerisinde tamamen katıldığımız cümleler de var. Bu cümlelerin yazarı kim olursa olsun, sahibi olsun veya olmasın, bir cümle yukarı ile iki cümle arasında ayrı telleşeden çalan, yine de bu bir paragrafik kısmı olumlu, yerinde ve bazı çevreler için uygun bulduğumuzu memanniyetle kabul ediyoruz: «Hiz yagyan bir realitemizden bahsettiğim. İçimizde bir Kürt tophuluğu vardır ve bunu kabul etmemiz lazımdır.

Doğu dâvasını, bu realiteyi inkâr ve tasfiye etmek sureti ile halletmek yolu millî bir galet, hattâ felâket olarak görenlerden. Su veya bu yollarla Türk ve Kürt düşmanlığını körikkiliyen, giddet ve yasak rejimile bu dâvayı olur biter sunan görüye tamamen karşıyız.»

Mustafa Şanlı

karşısında aynı valinin takdirin yazılı olarak aldım.

5 — 1955—1956 yıllarında askerlik &devrimi yapılmış. Bir de bu ödev yerini unutamıyorum, Kumandanlarım sevmiştir. Haberim yokken bakanlığa yazilar yazmışlar. Askerlik bitişi kuraya girmeden isteğim üzerine Aksu'ya verdiler. 6 — 1958—1959 arası Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsünden birdir. Bu okula gitmem o zamanın Antalya valisi Niyazi Aktı ebep oldu. Okula gelen profesörlerle beni anitti. Kendisi bana turizm ve mahalli sanatla ilgili ödevler verirdi. 1958 yılında İstanbul'da açılan Turizm sergisinde Antalya el işleri ve oymacılıkla ilgili gönderdiğim esyalar takdir topladı. Haklarında günün eleştirmenleri yazilar yazdı.

7 — 1959 da tekrar Aksu'ya döndüm. 27 Mayıs devrimine deşin çevremin kültür ve sanat çalışmalarını yanında de mukarrik rejimi savundugum için o gül nâm politikacılarının baskısına tutuklum. 27 Mayıs devriminden sonra da en uzak köylere giderek Anaya ve devrimleri anlatıttım. Bu hizmetlerim bugün bana silah olarak dönmüştür. O gülün garılarla içinde bana gizli ve açık olarak ödev veren valimiz de kara görüşülerle kana rak beyanatlar vermiştir.

8 — 1961 27 Mayısında Antalya festivalinin eğlence kısmını idare ederek Kral Oldipus piyesini oynatım. 10.000 kişinin seyrettiği bu piyesini Antalya Kız Enstitüsü öğrencileri, Aksudan öğrenciler ve beş öğretmen de rol almaktı üzere sek sen kişiyle sahne teknigue ulaşmak için hizmetti. Yüzlerce köy kadın, ilk defaşehirli hanımların gösterileceğine bir oyunlukta piyes seyrediyordu. Kültürü, sanatı halka indirmiştim. O günün yerli ve yabancı sanatçlarının beğenisi

okullarda hiçbir 'se' karışımı, kokmaz, bulaşmaz öğretmenler tercih edilir. Eğitim ve öğrencinin dışındadır. Onlar rahatla yaşar, bizer okul ve çevre ye ödev görürüz, çıkarımların görüşü ile uzaklaştırma cezası. Okulun öğrencisi ve öğretmeni bir olur meseleri kabul ettiremezler. Ama tertipeller, yobazlar bir olur, öğrenciyi zoplu, bıçaklı gezdirirler (bez öğrenci), onlar makbul. Biz devrimleri savunuruz, onlar gelenekçi evrimsel yin der, onlar hakkı görürler.

Hayatım şimdilik bu ortamda. Gelecek yillardan da unut etmiyorum.

Mustafa ŞANLI

Eğitim Bakanlığına

**Aksu öğretmen Okulu öğretmeni
Mustafa Şanlı, acele Of Orta Oku-
luna sürüldü. Sebep mi? Sebep, dev-
rimci bir öğretmen olarak Şanlı'nın hak
bildiği yoldan yalnız gitmesi. Millî Eği-
tim Bakanlığındaki gericilerin gücünü
hesaba katmaması..**

**Kimdir bu Mustafa Şanlı? Atatürk
Türkîyesinin köyde bulup yetiştirdiği
Atatürke ve devrimlere inanmış bir
köy çocuğu. Bugün gerici basının ağır
hücumlarına uğrayan bu köy çocuğunu
kendi kalemiyle tanıiyoruz:**

Kılgadırda doğuş 1930. Toroslar
rin gilneyinde barışan Başköy
yörüklerinden. Yakınlarım şim
di oralarda yaşıyor. Okuldan, topraktan
yoksun bir yaşamaya. Çagımızın gilesini
bu insanlar çeker. Büylesine kahırıltı in
sanların hayatının yanında benim haya
timın önemi mi olur? Bir tane çekmiş
ığlerinden, yozmuş gitmiş. Şimdi de on
farm arasında benim kötülüğüm üzerine
haberler uçurmuşlar. Beni yanlış tanı
tanrılar kendimi ben söyleyorum. Gere
kişine incelesinler.

1 — Okul adımı on yanında duydum.
Babam develeri satıp Korkuteline yerles
miş. Öyle okudum. Onbeş yaşında oku
lu pekiyi ile bitirdim; 1945. Aynı yıl
Antalya Aksu Köy Enstitüsüne girdim.
1950 yılında Enstitüden pekiyi derece
ile mezun oldum.

2 — 1950 — 1952 yıllarında Bursa
Uludağ köylerinde iki yıl üstün başarı
öğretmenlik yaptı. Vali ve milletvekiller
min raporları mevcuttur. Ödevimin en
zeka güleleri köyde geçti. Her gezi yok
luğa karşı.

3 — 1952 — 1954 yılları arasında
Gazi Eğitim Enstitüsünde okudum. Ora
da geçen yıllarında daha çok sanat ve
kültürel gülelerini izlemeye ayrıdım. İlk kez
Devlet Tiyatrosuna gittim. Oradan aldı
ğum, Köy Enstitüsünden edindiklerimi
yondu. Tiyatro bilincine ermisiştin artık.

4 — 1954 — 1955 yılında Maraş
Kız Enstitüsünde çalıştım. Samet Ağaoğlu'nun
akrabası olmakla kıvanç duyan
bir müdürümlü vardi. Devrim gülünden
faydalanan bizi ezmek istemişti. Sekiz
yıldır bir hayli müdür değiştirdim, hep
ayrı çıktı. Döküm fleti gibi hep. Fyler
yoktur demiyorum, ben raslamadım.

Oğretmenlerden Başbakana..

Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu, Başbakan İnönü'ye eğitimle ilgili meselelere dikkat çekmek için şu muhtırayı vermiştir:

Egitim, ulusumuzun varmak istediği hedeflere doğru yenil kuşakları hazırlamak, kültür ve uygarlık değerlerimizi sürdürmekte aktarmak görevi yanında, toplumun bütünüyle kalkındırılması çalışmalarına anla, metod ve imkânlar getirmek gibi yeni bir misyon daha yüklenmiştir. Özellikle, az gelişmiş ülkelerde eğitim, bu ikinci görevine gittikçe artan bir önemle sardırken, toplum ve devlet de eğitim kurumlarına kalkınmanın tek ve en etkili aracı olarak değer vermektedir.

Sosyal ve ekonomik yapısı ileriye doğru geliştirilen bir toplum olarak Türkiye'de, vatandaşlarımıza anayasamız verdiği hakları tanıtımın başlica görevlerindenidir. Halkımızın batı uygarlığı değerlerini tanımış ve bunun gerektirdiği yeni davranışları benimsesmesinin aracı da eğitimdir. Türkiye Atatürk'ten sonra ilk defa olarak planlı kalkınma devresine girmiştir. Planlı kalkınmanın gerçekleşmesi için en önde muhtaç olduğumuz şey yerli ve yabancı sermaye değil, ulusumuzun imkânlarının sonuna

kadar kullanmaya esas teşkil eden, iyi yetişirilmiş, ihtiyaca uygun sayı ve vasıta insan gücü hazırlamaktır. Onun içindir ki, ekonomik sosyal planlanmanın büyük kısmı eğitim planlanması ibarettir.

Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu olarak şunu kanıtlıyorum ki, 15 yıllık kalkınma planının strateji ve hedeflerinin gerçekleştirilemesini sağlayacak bir eğitim planlaması yapılmamıştır.

Bugünkü eğitim düzenimiz, kuruluşu, hedef ve amaçları, metodu ile ve bilhassa bu düzeni yürütmekle görevli Bakanlık teşkilatı ile, ulusa kalkınma hedefi olarak tesbit olunmakta bulunan noktaya götürürcü değildir. Millî Eğitim Şurasına kabul olunan caillerin çoğu da gerçekçi olmaktan uzaktır. 27 Mayıs İhtilâlinden bu yana dile getirilen ihtiyaçların karşılanması için statik bir tutum ve güçsüzüğün sembolü haline gelmiş bulunan Millî Eğitim Bakanlığı, hatalı planları ortaya çıkmıştır. 10 yıllık eğitim planı için Devletin 40 milyar yatırım yapması istenmektedir. Bu uturu asılca bugünkü eğitim düzeninin hacmini artırmaktan başka bir hedef aşısızmadır. Oysa ki bugünkü düzende yetişmekte olan yeni kuşaklar hem sayı, hem de vasıfları bakımından kalkınma planlarında saptanan hedef ve stratejiye uygun değildir. Üstelik bu düzen, Anayasamızda belirtilen toplumun dengesini sağlayıcı sosyal adalet ilkelerinin gerçeklegesini de mümkün kılamamaktadır.

Bizim bugün en çok ihtiyaç duyduğumuz insan tipi İstihsalı artırıcı olmalıdır. Bugünkü okullarımız ise tüketici (müştehlik) ekonomik ve sosyal düzenin insanların hazırlamakta, diploması ve fakat istisna yaramaz insanlar sayısını sırasıyla artırmaktadır. Nüfusumuzun % 80'i tarım ekonomisine bağlı olduğu halde, bugünkü eğitimimizde tarımsal İstihsalı artırıcı, bu yöndeki ekonomik ve sosyal yapımız geliştireci kurumlar ve ilkelelere mevcut bulunmaktadır.

Kalkınma çabalarımızın planlandığı bu devrede, yüksek idare ve İhtiyaç personellinden düz işçisine kadar bütün insan gücünü hazırlamaya elihiyetli ve yeterli bir eğitim sisteme İhtiyaçımız bir kere daha belirtmek isteriz. Türk Eğitimimin reform ilkesi ve hedefleri bu gerçeğin altında nyuklamaktadır. Devlet Plânlama teşkilatı tarafından hazırlanan raporlarla bugünkü eğitim sisteminin intihâksızlığını göstermek için bir kaç örnek verelim: 10 yıllık gelecekte İhtiyaç gösterilen ile yetişirilebilecek olan ve fakat vasıfları üzerinde durulmadan arzedebilecek olan bazı iş gücü rakamlarını karşılaştırıralım:

Bugünkü eğitim sistemimiz ve politikamız yukarıda görüldüğü gibi, kalkınma çabalarına ayak uyduramamaktadır. Aynı zamanda Anayasamızın istediği şekilde ve mecbur tuttuğu ölçüde İlköğretimi dahi yüzde yüz sağlamaktan da uzaktır. Nitekim, halen köylerdeki okuma çağında çocukların 2 milyonu okuldan mahrumdır.

Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu olarak reform ihtiyacımızı böylece kaydettikten sonra bunu hedef ve metodlarını bulaşacak, enerjik, gerçek ve millî güce uygun bir eğitim ve organizasyonun zareretini belirtmek isteriz. İlk, orta, Teknik eğitim kurumlarının yukarıda sözü edilen hedeflere yöneliklesmesi düşünürlükten, Anayasamızdaki sosyal adalet ilkebine önem verilmesi, zayıf ekonomik ve mali durumumuzun düşünülmlesi ve kalkınmanın heyecanı ve arzusunun uydurılması gibi faktörler göz önünde bulundurularak, millî bir buluş ve denememiz olan Köy Enstitüsü denemesinin metod ve ilkelarından faydalansılmamızın öğretmenlerin genel ve şıllumlu bir tavsiyesi olduğunu belirtmek isteriz.

Eğitim istahatını gerçekleştirecek başlica unsur öğretmendir. Öğretmenlerimizin kalkınma hedeflerine uygun, kültür değerlerinin yeni kuşaklara aktarılması görevlerini yaparken hizmetlerini verimli kılmak ve kolaylaştmayı,toplumunuzun ve Devletimizin gün içinde tutması gerektir. Bugün Devlet sektöründeki kamu görevlilerinin yardımını eğitim mesleğinde bulunanlar teskil eder. Bulanlar arasında 60 bin öğretmen 400 ilradan aşağı maas alabilemektedir. Öğretmenliğin önemine uygun bir şekilde değerlendirecek tedbirler artık bulunmalıdır.

90 bin öğretmenin güvenini yitirmiş Millî Eğitim Bakanlığı Merkez teşkilatını, kişisel çıkarlarını düşünen, donuk ve tâciz kafalardan ve ellersinden kurtarmak gereklidir. Bu yarımada, yardım, yardım ne kırı buçak köşelerinde çalışan öğretmenlerimizin hizmetleri verimli ve etkin olamayacaktır. Atatürk devrimlerini yürüdü ve Batı uygarlığının savunucuları olan öğretmen kütemiz ile Bakanlık Merkez teşkilâtında köprübaşı tutmuş bir kışım çakar, tembel ve gerici idareciler arasındaki mesafe kapanmış, çalışma çalıştırarak arasında ülkü birliğine dayanan müneşebeler kurulmalıdır.

Öğretmen Federasyonu
Başkanı:
M. Sükrü KOC

Öhhöööö

Tekzip

Bütün gazete ve dergilerin yazışmaları maddiye kriterine:

Gazetenizde (veya derginizde) şıkkı -Özel sektör kalkınluğuyla kalkınma aktarır. (veya derginizde) ekan -Özel sektör kalkınluğuyla başlıklı ve igililik haber hakikate uygundur. Anejak, Devlet Plânlama Teşkilatının, nüfusun yükselişinin milli gelirin yüzde 38 ile yeşilide, en az gelirle en çok gelir arasında 22 bin mili fark olduğuna, köylerde 3,5 milyon gizli işsiz bulunduğu na, nüfusun yüzde 60'ının okuma yazma bilmediğine, vergi politikasının zenginlerin menfaatine göre dikenlendiği ne, köylülerin yıllık gelir ortalamasının sadece 950 lira olduğunu dair verdiği ve gazete ve dergilerinizde yayımlanan haber külliyyen yalandır. Ve de milli menfaate aykırıdır. Biz hükümet olarak solun azzet sağında, sağına azzet solunda, ortanın birazınca gerisinde, gerinin hemen hemen ilerisinde, millet hizmetinde ve memleket yolundayızdır. Bu memlekette azzat, beylük, şeyhlik yoktur. Bu millet bin yaşasın!

İşbu tekzibimizin Basm Kanununun ilgili maddesi gereğince gazetenizin (ve ya derginizin) aynı sayfasında, aynı süturnunda, aynı puntolarla neşrinin....

Günün Aynası

Ortabaktaki cayırıya, kendini pahalı satmalara, eaklı euklu hükümet programlarına bakıyorum da şaire hak vermemeğinden gemitir:

•Ey kendini bana büyük tanıtın!
Şu halime bak ta varlığından utanın!

Su ve sabun

Bana soruyorlar:

- 14'ler hakkındaki görüşün?
- Bilmem, diyorum.
- Avdemir hakkındaki görüşün?
- Bilmem, diyorum.
- Özel sektör?
- Bilmem, diyorum.
- Peki, havaların böyle sıcak yapmasına ne dersin?
- Bak, onu bilişim işte, diyorum. Havalar da sıcak gitmese, bu memleket te soğuktan durulmaz...

Ciddiyet

Devlet Plânlama Teşkilatı toplantılarında İnönü, toplantıların ciddiyetine hâl gelmesin diye çay, kahve, şurup gibi nesneleri salona sokılmamıştır. Ama kendisi, çalışmalarla renk ve renk katabilmek için Nasreddin Hoca fıkraları anlatıyor, espri yapıyor.

Başka ne yapabilir ki? İşin elde yeti koalisyon kabinelarının çalışmalarından belli değil mi? Plânlama Teşkilatı ne derse desin, hafızı bildiğini okur.

Erdem'li yazar

Yeni İstanbul'un Erdem'li yazarı soruyor:

«Sayın sosyalist baylar! Nasıl bir sosyalist rejim istiyorsunuz? Sosyalist düşünceleri hangisinden yanınız?»

İlahi Erdem'li yazar! Tabii ki, hizmetlere en az yaşama hakkı tanıyınan dan yana...

Yalman'ca...

Ahmet Emin Yalman ustamız seri öğütlerine başladı. Bakın, ne diyor:

•Ruhumda bir zafer şenliği var...

•Ruhumda bir zafer şenliği var...

Koalisyonla memleketi idare etmek şartında ilerliyoruz. Koalisyon bir baki ma bu memleket için bir nimettir... Kesmekes ve karantika araştırma devri kapandı, kalp ve vüdan hururyle asıl mispet işlere oturabilmeğimizle nesip olmustur...

Runa benzer laflar, galiba, bayramlaşırken söylenilir: «Daim bugünlere ye tesin evlädüm... Berhudar olsun evlädüm... «Bahanə nasıl, anan nasıl evlädüm?»

Yalman ustamın yazısının başlığı da, «Cok sıkır işe oturduk» dur. Bir yanlışlık yok mu dersiniz? Bana kalırsa, Yalman ustad her halde, «Cok sıkır şapa oturduk» diyecek...

İnciler

CHP Meclisi bildiricisinden birinci:

•Parlamento rejimi ile Türk milletinin derdine çare bulunamayacağını Mida eden her cereyanı karşıyz.

Güllünecek şey! Acaba CHP, parlamento demokrasi mi sanıyor?

Herhalde...

Cünkü, cereyanı karşı oluşturandan belli.

Hüseyin Korkmazgil

	İhtiyaç	Yetişen	Eksik
İlköğretim öğretmeni	115.000	52.000	63.000
Orta öğretim ve Teknik	60.000	30.000	30.000
Sağlık yardımcı personeli	52.000	4.600	47.300
Teknik Usta başı	95.000	60.000	35.000
Tekniker	100.000	23.000	77.000
Mühendis	17.000	7.000	10.000
Doktor	21.000	3.400	16.600

TÜRK SOSYALİZMINİN

İLKELERİ

YAZAN: HİLMI ÖZGEN

Yakında Çıkıyor

Otuz yılın özeti

Samim Kocagöz

Benim çocukluğumda rahmetli babam, tarlasına iki ortaklığı ile bugday ekerdı. Tarlanızın kenarında büyüğecek bir ażmaştı vardi. Bu suya yakın, ortaklıkların oturduğu tek katlı uzun bir ev, evin ötesinde bir dam vardı. Damın bir bölgü öküzlerin, hayvanların yeri, bir bölgü de samanlığı. Damın iki yakasını karaağaçlar süsledi. Saman damının ilerisinde hürük bir tavuk kümlesi vardı. O sularlar, babam, tavuk yetişirme ye merak salmıştı. Sıkak yaz günleri, sabah erken kalkar, DAMA giderdik. Evimizden atla birbirbüç saatlik yoldu. Tariye gitmek. Dama gitmek demekti. Adı damda tarlanızın. Babam, evin avlusunda ata biner, beni de kolumnan tuttuğu gibi atmazkasına ażdı. Sıkı sıkı kollarımı beline dolardım. Simdi cinslerimi adılarını bilmeyeceğim, kümnesimizde çeşitli çeşitli tavuklar vardı. Akşama dek tarla işleri ile uğraşır, özellikle vaktimizin büyük bir kısmını tavuklara ayırdı. Babamın, saatlerce olurup tavuklarını seyretmeye gəzardım. Sonradan anladım ki, babam, tavuklarla insanlar arasında, kendine göre bir takım benzerlikler bulup, düşüncelere dağmadı.

«Spenc» ler ve insanlar

Kümnesin küçük bir bölgesinde ne yumurtası, ne de eti bir işe yarayan sis tavukları da vardı. Hani insan elcesi neyse, tavuk elcesi tavuklar Spence tavuklarıydı bunlar. Cicekli, sisli hayvanlardı. Hele spenc horozunun sisine güzelligine diyecek yoktur. Üstelik çok kibirli, kendini bezenmiş, sanki yakışıklığının farkında, minyatür hayvancıklar. Hiç unutmadım, bir gün babam, karaağaçın altına oturmuş, dikkatle bu tavukları seyrediyordu. Bana seslen-di, «Gel Samim, su bacaksız halını bir gör». Uzunca bir süre, babamın gösterdiği bir spenc horozunu izleyince şastım kaldım: Horoz, kümnesin önünde eğiniyor, bir ara kümnesi girip, az sonra disarıya çıktı. 'Win en önemli yanı, kümnesin küçük kapısı, büyük boy horozları boyuna göre yapılmamıştı. Normal boydaki ho-

zum spenc'ide kümnesi zengin gözlerini gösteriyordu. Spence gelince, o, başını eğineden pekala gitip çıktı. Ufakçı zaten. Ama gelgör ki, o da öteki horozlar gibi, söyle kümnesin kendisine göre yüksek kapısına, her giriş çıkışta bir gözattiyor, başına öteki büyük horozlar gibi, eğerek gitip çıktı. Hali, tutumu o kadar gülümeliydi ki sormayın. Sonra dikkat ettik, öteki bütün spencerlerin tutumu böyle. Babam, bu görünüşden hemen bir (ahkam) çıktı: «Oğlum», dedi, «yagadıkça su spenc horozlarına benzer insanlara çok rastlıyacaksın...» Babamın bu sözlerini hiç unutmadım. Gerçekten de bu yaşama dek, etibabili, ama sileşen başka bir işe yaramıyan, üstelik büyük boy horozları taklit ettikleri halde, kibirinden, gururundan yanına varılanıyan, çok, çok insana rastladım.

Spenc tavuk ve horozlarının bir özgüllüğünü daha başka bir gün yine babamın sayesinde öğrendim: Bütün tavukları kümneslerden tarlaya koyvermişlik. İerde doğdum harman vardi. Bildigimiz tavuklar, bu harmana yanaştılar. Biraz, doyacak kadar bugday yedikten sonra, hemen oradan ayrıldılar, sağda solda eşinmeye başladılar. Spencerler, kollarını bir güzel doyurdu. Doğru kümese. Yalaklarından su içip, gülgeye çekildiler. Öteki, akşam kararlığına dek eşindiler de eşindiler. Babam, bu tutumlarından yine bir (ahkam) çıktı: Spencerler tembelli...

Sadece yemek için yığıyorlar...

Edebiyatın «spenc»leri

Yazma bu kadar uzun bir girişim ne için yaptım? Memleketicimizde, her meslekte, her işte, politikada, yöneticilikte ya da edebiyat alanında, kıymet gibi spenc horozları var. Ben, bu yazımızda, spencerlerin edebiyat alanında nasıl sömürdüklerini ele alıne yapısalar, ne etseler, iş olasına varıyor, edebiyatımız yürüyor. Ama durup durup bunlar ortağlığı bulandırıyorlar, karıştırıyorlar. Karışıklığın, bulanıklığın, nereden geldiğini öğrenirsek, faydalı olur:

Edebiyatımızda 1930 dan sonra, Sadri Ertem'le yeni bir akım başladı. Bu akımın öjniyi söyleyebiliriz: İstiklal

lanabilir. Bu yazarlar da memleketcilerden, sorunlarından, kişilerinden, batılı bir Türk edebiyatının doğacığını —batıyi biliyorlardı— çöktü— kişilerdir.

Politikacıların öfkesi

Yeni akıma direnme çok amansız oldu. Memleketcilerin sorunlarının, kişilerinin edebiyat alanına girmesi, öfkeyle karşılandı. Direnenleri, söyle bolebilirsınız: a) Devlet yöneticileri. Bunlar, memleketcilerini, sorunlarını, çaresiz halkın yazan edebiyatçılara düşman oldular. Memleketi gülük gülistanlık göstermek istiyordular. Yöresel hikâyeler, romanlar yazan yazarlara fırsat buldukça, etmediklerini koymadılar. En hafif söğüne, sayma, suçlama, komünistlik oldu. Bir çok yazının başına gelmediği kalmadı. Bu olayları herkes bilir. Ben, kendi başına gelen bir olayı kısaca deyiveriyim: 1946 da askerliğimi yaptıgım Giresunda bir hikâyeyi okuyordum. Sivasa sürüldüm. Günlerce gözaltı edildim. Beni şikayet etip, mahkemelere verenler, Giresunun o sıra seçime giren milletvekili adaylarıydı. Avukatlığını da Giresunda hiç bir avukat alımı cesaret edemedi. Sonunda Sivasta bir avukat bulabildim. O da bugün yeni kabinede Ulaştırma Bakanı olan Sayın Rıfat Öğendi.

O zamanlar hepimiz sıkı Demokratik... Her neyse... Ama Demokratlar iktidara gelince, edebiyatçıları, tipki kendilerinden önceki iktidar gibi, çekimsiz devam ettiler. Sözün kusası, 1930 dan sonra gelinen kuşak, elden geldiğince okurların gözünde (itibar) kazanmasınlar diye uğraşındı. Rahmetli Sait Faik bile, 48 yaşında, (Genç Hikâyecilerinden) biri olarak vefat etti. Bu kuşağın bir çok yazarı, Üldüm Allah, okul kitaplarına giremedi. Çocuklar, geneler, —sonra da simdi orta yaşı oldular ya— sadece eskileri, eskilerin sadece adalarını okul kitaplarından öğrendiler. Bugün bile gelişen, güzel eserler veren bizim kuşağın eserlerini bilen kişiler parmakla göstericek kadar azdır.

Peki, niçin direnıyorlardı yöneticiler? Bunlar fikir sömürgecileriydi. Örneğin, toprak konusunun ele alınmasına karşıydalar. Köylünün kaderini önemsemiyordular. 1945 Toprak Kanunu, surf milleti oynamak, gürültmek için çıkarmışlardı. Birkaç bülgede onar, onbeser dünlüm toprak dağıtıp, ağızları bırakıp istiyorlardı. Köylünün çaresizliğini duymak, düşünmek istemiyorlardı. Bizi de inadına bu konulara dalmıştık. Tâ 27 Mayıs'ta Millî Birlikçilerin sözünü edebildikleri Toprak Reformu fikrinin ortaya çıkabilmesi, geliştirilmesi serefi, hiç çekinmeden söyleyiyim, Millî Birlikçilerin olduğu kadar, 1930 sonrası edebiyat kuşağındır. İlk önce bir politikacı, bir yöneticinin ağzından su sözlerin çıkmazı için, uzun yıllar geçmişti. Fikir uzun yıllar işlenmiştir. Millî Birlik hükümeti zamanında sayın Sami Küçük, bir halk önlüğe konuşmasında, (Vatan aşkı, bir karış topraktan başlar!) Dedi. Bu sözün —sözde de kalsa şimdilik— değerini, önemini, anlatmam, bir düşünlünüz.

Maraşal yardımı

Köylünün (Maraşal) yardımı dediği Türk tarımının makineleşmesi, memlekette gerçi bir türün fazlalığı gösterdi. Ama bu fazlalık, köylünün halkın yar-

rına bir fazlağık değildi. Makinenin gelmesiyle, ortakçı köylüler, halk, zaten yıldır yili kendini bildiği topraklarından kovulmuştur. Ürün fazlağında, toprak sahiplerinin yarına olsun, Menderes'in milyoner yetiştirmeye siyasetine uygun bir siyasetti bu. Toprak reformu yapılmadan, köylü topraklandırılmadan, makineleşmek bir garip iş oldu. Bu da bizim ekonomik alanda olsun, tarım alanında olsun, ne kadar geri kaldığımızı göstermiştir.

Ben, bu konuya daha 1950 de (Sam Amea) adlı hikâyemle ele aldığında, tarım, iktisat uzmanı geçenin bazı dostlar, hayretler içinde kaldılar. Vay vay vay, he-sapta bu da varmus dediler.

Yöneticilerin, sözde politikacıların, 1930 dan bu yana edebiyatımızın söz konusu ettiğimiz akımların karşı çıkmaları, direnmeleri, daha bitmemiştir. Oynadıkları oyunun son perdesi, Fu-kir Baykurt'un «Yılanların Ölü» adlı eserine karşı oynamak istenen oyundur. Bereket versin Fakir'e Millî Birlik adına Sayın Cemal Gürsel arkaya çıktı. Bu tutumu sayın Cumhurbaşkanının, yazarlara güç verebilir, edebiyat alanında bir aşama, söz özgürlüğü aşaması olarak kabul edilebilir.

Politikacıyla işbirliği edebiyatçılar

b) Edebiyatımızın bu memlekete akımların karşı çıkan yöneticileri, fikir sömürgecilerini, daha daha halkı sönürmek isteyenleri, ne yazık ki, yine edebiyat alanında, edebiyatçıyı sayılması gereken, —ya da edebiyat alanında spenc horozları— ellerinden geldiğince desteklemiştir. Önce, bu akımı yürüten yazarları, kılıçmeyip yikarız sandılar. (Genç Hikâyeciler) adını taktılar. Baktılar ki, bu gene dedikleri hikâyeciler, yaşa da başa da gelişticeklesiliyor. (Gerçekçiler), dediler. (Toplumsal Gerçekçiler), dediler. İş durmuyor, yürüyor, daha iddialı adalar bulduklar: (Gündemli Sanatçılar) dendi. Hem de kimler güermis bu sanatları biliyor musun? Demir Perde gerisindeki kişiler. Güdümlü yazarlar, gerçekcimis, güzelmeyim. Kiginin ruhsal yapısına önem vermezler de, toplumun kaynağmasına, yöneliklermiş, bu yıldan sanat güçleri yetersiz, ama politik güçleri ağır basarmış. Demir Perde lâfını karıştırmasalar, öteki söyleşidekiler sözler, bir sanat kuşağının tutumu, zırılışlı olarak pekâla savunulabilir.

Bu yazımı yazarken, dosyalarımı söyle bir karıştırdım ortaya söz etmeyeşim diye. Bir çok yazı var. Size bu gibi suçlamaların bir tanesinin adresini vereyim: (Sanatçı ve Politika, Tektaş Agaoglu, Forum, Sayı 78.) Özet olarak, Tektaş Agaoglu, bu yazısında toplume yazalarından hepsi güdümlüllük, demir perdeçilikle suçlandırdıktan sonra, beni ele alır, hikâyelerim iyimis, söyleyim, hikâyelerim ama, politika yapamısm hikâyede. Oysa sanatta politika olmaz. Burada politikasız yazı olmaz deyip, uzun tartışmalara girecekk değilim. O sıralar, okul sıralarından yeni ayrılan Tektaş, hikâyeler yazımıya hevesleniyordu. O gün bugündür hikâyecilikte dikiş tutturamamasını ben, politikaya yanaşmamada, ya da kötü politikaya yanaşmasında buluyorum. Sade bana değil, memleketciler yazarlara bu gibi saldırırlar çok, yillardan beri kesmiş toplamış, koca bir dosya tutuyor. Uğraştılar, çattılar, kötülediler. Giderek eurnal ettiler, söğüdüller saydılar. Deseydiler ki, memle-

ket sorunları, kişileri, toplumsal sorunları edebiyat olur olmasına ama, siz yapamayorsunuz. Bakin Zola neler yapmış. Zola'dan sonra falan var, filan var... Siz, başaramayorsunuz deselerdi, akan sular pek durmazdı, ama biz, tartışmaya girmeydik. Ne söyleyeceklerini bileyemeye sonunda... Sanat sanat içindir dediler. Biz de sanat, hem sanat içindir, hem de toplum içindir dedik. işin içinden çıktı. Çıktık dedim ya pek çok kamaradık. Bu sefer de 1930 lardan bu yana gelen memleketçi yazarları, sadece gözlemeyle suçlandırdılar. Bu da suç degildi. Ben, yazma başlarken söylediğim gibi, gözlemeyle, ne sundan ne de bundan öğrenmiştim. Babamdan öğrendim, babamdan... Bu çıkışma içinde, bize karşı ekanları da hep spenc horozlarına benzetişti, hiç üzüldüm, sikildim...

Haklı çikanlar

Son yıllarda bir de Toplumu Gerçekçiler adını taktikleri yazarları söyle alaya almayı başladılar: «Efendim, bizim hikayeçilerimiz, batılı hikayeçilerle, atbaşı gidiyormuş...» Bu konuda neler yazılmadı nefer... Oysa yazarların böyle söz ettiklerini sanıyorum. Öfkelenip söyleyenler de olmuştur. Ama bu söz alay olsun diye değil, gayet eiddi bir makalesinde Sayın Halide Edip Adıvar etti. (Halide Edip Adıvar, Küçük Hikaye ve Yeni Amerikan Edebiyatı, Sanat ve Edebiyat Dergisi, Sayı 18.) Halide Edip Hanım, bu makalesinde Amerikan ve Rus klasik hikayeçiliğinin fistlinde duruyor, bizim hikayeçiliğimizin de bu milletler gibi geleceğinin ve halinin çok verimli, başarılı olduğunu söyleyordu. Patладılar spençler! Alay ede ede bir hal oldular bizimle. Şimdi, bugün surat geldi, söyleylim: Sayın Halide Edip haklı çıkmıştır. Bütünlük hikayeçiliğimiz (atbaşı) gitmektedir. İşte Aziz Nesin'in hikâyeleri: Kaç dile gevirdiğinin hesabını sagırdık! İşte Yaşar Kemal'in romanı, o da her altı dile çevrildi.

Ben, kendiminkilerin hesabını biliyorum: Beş uluslararası antolojiye yayınlandı hikayeşim. Ötekiler aynı. Sesimi erkenmedikçe temizleme bitti. Yoksa bir yazamın kendinden söz etmesi pek yakışık alınız. Geçenlerde Aziz Nesin de öbeklendi: Bir okuru, yabancı dilelere çevrilen hikayeçilerini, kendin haber veriyorsun, olur mu böyle iş? diye çıkışmış. Aziz Nesin'in karşılığı çok haklı, çok güzeldi:

«Biz söylememek?»

«E... ne yapalım, biz söylememek, başkaları hiç söylemiyor, söylemek istemiyor...» dedi.

Bizde her meslekten olan kişi, tuttuğu işte ufak bir başarı sağlaşa, yaptı, etti, diye kıymet konarır. Milletin parası ile bir köye su mu getirildi: Colimindan oacak, bueak başkanının, muhtarın yanına varamazsınız. Bir milletvekili, Meclis'te bir çift söz etse, on yıl bu ettiği sözün masalı dintersiniz. Antidemokratik yasalarдан ötürü, bir gazeteel, üç gün girse efsa, her sözüne bizi, manustayken...» diye başlar. Bütün mesleklerde bu böyledir. Ama yazarlara geldi mi, ağızyla kutsusa, sözünü etmeyecek, aysıptır. Spengler izin vermez. Politik nedenlerden ötürü izin vermez: kırkandıklardan ötürü izin vermez. Hani öfkeye geldik de yukarıda, söyle yaptık, söyle

Rumelihisarında Hamletçilik oyunu ve ötesi...

Muhsin Ertuğrul sahneye koymuluk yerine Rumelihisar meydanına zorlayıcı si olduğu Hamlet gösterisini bir oyun sayıp tiyatro kurallarının ölçüsü içinde ciddi, ciddi yazıp ezaek sahneye zorlayıcı, yardımçılan, oyuncular ile aynı davranış kabulümek, yani Tiyatro adına aynı perversiyon saygısızlıkta bulunmak demektir. Bunun için gördüklerimi açıklamak yetineceğim.

Muhsin Ertuğrul Beyin gündünden kopmuş İstanbulluular Rumelihisarında allı, gülüm bir şenlik sunmayı düşündür. Güzelim Hamlet sadece bahane. Gıymı kuşam pek zevksiz, coğu hayatı yıpranmış, calgi sesleri bozuk dizen ve yetersiz olmasına rağmen karnaval havası istenildiği gibi gereğince verilebildi. Hamlet'in bahane olduğunu iyice anladım ama yine de tiyatro adına yürekşim doldu taşı. Millet eğlenecek diye o anı en değerli yazarın böylesine un uafak edilip bu kadar umur tanımaz bir iyimserlikle güvercinlere danışır gibi Rumelihisar meydanına saçılmasına gönülüm katlamadı. Neden olsa hele Hamlet seyfinceleri belirli bir tanım var akıldında. Karınca ek buruncak minnacek bir genç kadının kalçalarını kıvırı kıvırı (Hamlet'i oynamak için sağduyusunda belki vaz geçmiş ama vücudunu da taşımaktan vaz gecebilmesi elinde değildi tabii.) salınlı, tomkul adımlarla ortada dolasmaşı söyle iki saat içinde kolaya aitşüp kabullenilecek şey değil. Oysa bu şenlik için en çok, en fazla, belediyeden de fazla ödemeyen Ayşe Algan olduğuna inanıyorum. A. Algan'ın tek başarısı ise sesinin igitilebildiği anlarda coğunlukla Yanya'lilara da bir konuşma biçimini seçik olarak tanıtmak oldu. Gerisi upuzun aklı dışı bir hikaye. Anca bir cumhur içinde yadrigatmasız olabilecek edali Ofelya Kaplangı ile olan sahneleri olsa olsa kılıklı; bir çocuk balosunda göze hoş görünebilirdi. O da bu biçim eğlentileri önekle hoş karşılayanlar için. Hamletçilik oynamanın ilk ve tek sorumlusu elbet Ayşe Algan'ın kendisidir. Ama yine de Muhsin Ertuğrul Bey'in bu genel ve verimli oyuncuya böyle bir tuzağa düşürmeyeinin nedenini anlayamıyorum.

İnanıyorum ki Ayşe Algan belki de unut yollar boyuna bir

ettik diye söz ettim. Etmemiş olayım yine. Biz, haddimizi biliriz. Sözü bir yahanesi uzmana bırakalım ki, belki inanın bununur. Bu uzmanın dedığını, uzun incelemelerden sonra varlığı yargıyan isteyen kabul eder, isteyen etmez; ben kabul ediyorum;

Yabancı gözüyle

Bonn Üniversitesi profesörlerinden sayılm OTTO SPES, DAS PARLEMENT dergisinin 24 Ağustos 1960 tarihli sayısında Türk Edebiyatı üzerine yazılanlığı ilgine bir makalesinin sonunda şu yargıya varıyor:

Ayperi Akalan

lincinin ya üstünde ya da altında Amerikan filmlerinin yapmacıkhın konedyonlerine taş çıkarın onur silkmeli, dudak bükmeli, kaş kaldırmalı Hamlet serüvenini, geniş ak alanda işlaklarla giy beyazlığı altında seyirci ile tek bağlantı, bölüşme kırımadan pitir pitir doğaştı, küçük ayaklarının ucunda surtunda Shakespeare'in olanea zorluluğu ile tam kadıncı seyirliğini ve yalnız kadıncı bunaldığı ister istemez saklayacak her hatırladıkça da sanırın ter dökecektir. Alkıstan,inden yemi neden olursa olsun köküllü bir tutuktur bu. Daha. Kral hainden çok külhanı, Kralıge edilgen bir yosma görünüslünde ve davranışında. Bagira çağırı Danimarka tahtını isteyen acılı ve öfkel Leartes değil tahtı, oturacak yer bile vermiyebileceğiniz yetenek-

siz bir delikanlı idi. Ancak o eski Globe seyirellerinin hoşuna gidebilecek nitelikte bir fars oyunu tuttururan Polonus Ofluoglu'nun bütün çabası da yazık ki boşa gitti. Eğlendirici fars'dan yana gevresindeki bütün soyular kat kat astılar Ofluoglu'nu.

Gelelim ötesine. İstanbul Şehir Tiyatroları var olabilisin diye tüm kentiller ceplerinden öderler. Bu kurum kentlinin kendisinindir. Bu kurum için para veriyorsa efendice, doğru düz bir tiyatro seyredebilsin diyedir. Bu onun hakkıdır, aksi düşünülemez. Yani Muhsin Ertuğrul Bey en azından İki yüz kişiyi dileği gibi donatıp Nasreddin Hocanın göle maya çalması gibi bir kez de Aylâ Algan'ı deneyip sonunda da olanea açık yüreklikle ama bir de tutusdu diyez. Şehir Tiyatrosu yöneticilerinden başka oyunun deneme süresince yakın, uzak ilgililerinden hiç olmasa-

birinin bu har virup harman savurmaya bu yöntemsi yeter neksiz davranışa karşı koyması gerekdir. Kentlinin cebinde Tiyatro adına para alımırsa ona Tiyatro ödenmelidir. Onun adına ona buna gönül hoşnutluğu değil. Bu pazarlıkta bu kadar haklı davranışın yetmemiş gibi bir de seyirci her yeme tavlanır alık giverein yerine koymak geçim Tiyatro anlayışını dikip düpedüz sağuyusunu alaya almak saygısızlığı da ileri söz bulumması gerçekten güzel bir durumdur.

Bilimin ve bilinenin kesin tanımları değişmez kuralları vardır. Tiyatro da bu kuralların dışında gerçekleşemez, evlenemez. Başka bir deyişle gerçekleşen iste bu Hamletçilik gibi Tiyatrodan başka bir şey olur. Kurallara uymayı akılcı bir yana bırakıp kurallar dışında da aynı sonucu elde etmeye umut etmek tekrar ve tekrar göle maya galmak olacaktır. Tiyatro konusundan demokratik sisteme kada içinde bulunduğuımız çaprazlığı ne yandan ne gide ile iterek itelim doğrulayamayızımızın canılmaz vörlerinden biri de budur. İstekleri, umutları düşer ve düşen ötesini bir yana bırakarak halk için halk'a ödeterek ne gerçekleştirmek istiyorsak saygıyla gerçek bir kabaya bilden kuralların bilinen yöntemlerini uygulamaya çalışam. Bu sonlarındaki hiç bir davranış aksı beklemem...

Rumelihisar'daki Hamlet temsilii

Söz yok!

Türk edebiyatı üzerinde bölüm verirken, Türk romanının, Türk hikayesinin, ve Türk dramının anezi 19. yüzyıl ortalarında Franz etkisiyle doğduğunu, yavaş yavaş bağımsızlığını kavuşturduğunu ve anezi yüz yılımızın başlarında serbest olarak geliştiğini daima gözünden tutmamız gerekiyor.

Birinci Dünya Savaşının sonuna kadar Osmanlı İmparatorluğu eski geleneklere, süreğemis inançlara, dini görüşlere sıkı bağlıydı. Ortaçağ dünya görüşünden kopup modern düşünceye bu yönelik, Avrupa Rönesansla başlayıp anezi yüzyıllar boyunca gelişen ve etkisini yapan bu tutum, Türk

kiyede ancak iki neslin ömrüne sağlanacak kadar kısa bir zaman süresi içinde olup bitmiştir. Doğrusunu söylemek gerekirse bu iş hiç de küfürmenmeyecek, önen bir başarıdır. Edebi gelenekleri kopuntuya uğramış başka milletlerin tersine, çağdaş Türk edebiyatı, bir devrimin, Kemalist devrimin sonucudur. Modern Türkiye'nin edebiyat alanındaki başarısının ne denli büyüklüğü olduğu, öteki İslâm milletlerinin çağdaş edebiyatlarıyla kıyaslandığı zaman daha iyi görülür. Doğudaki öteki milletlerin edebiyatlarının Türk edebiyatının fersah fersah gerisinde olduğunda hiç şüphe yoktur.

Türk edebiyatı, Türk man-

vi hayatının dile gelişî olarak daha pek güzel eserler verebilecektir. Bu eserler, yalnız Türk edebiyatı için değil, Avrupa edebiyatı için de bir anlamlı taşıyacaktır.

Yazının başında beri özetlemeye çalıştığım edebiyatımızın bir sorununu, edebiyatımızın daki çekismelerin bir yönünü; kavgayı, tartışmayı bir yana bırakarak, iste böylece. Sayın Prof. Otto Spies'in gerekli sözleri ile birlikte,

NATO

Amerika Savunma Bakanı ile anlaşamayan General Norstad NATO başkumandanlığının dan ayrıldı. Bu ayrılış, A.B.D.-Fransa anlaşmazlığını arttıriyor..

Norstad'ın istifası

Altı yıldan beri Kuzey Atlantik Antlaşması teşkilatının Avrupa'daki mütteli kuvvetlerinin başkomutanlığını yapan Amerikalı General Louis Norstad görevinden ayrılmak isteğini açıkladı ve bu isteği kabul edildi.

Başkan Kennedy, aynı zamanda Avrupa'daki Amerikan kuvvetlerinin de başkomutamı olan Norstad'ın bu görevini müsterek genel kurmay başkanı general Lyman Lemnitzer'in uhdesine verdi. Fakat NATO başkomutanlığı için karar daimi temsilciler konseyi tarafından verilecek Norstad'ın yerine gene bir Amerikalı general atanacak ve bu da muhtemelen Lemnitzer olacak. Fakat Elysee sarayı tarafından yayımlanan bildiride bu konuda Fransanın da söz sahibi olduğunu işaret edilmesi anlaşıldır. General de Gaulle'ün bir Amerikalı generalin atanmasını normal katıldı, fakat Kennedy'nin yakını Lemnitzer olmasını istemediği anlaşılmıyor. Zira, Lemnitzer'in başkomutanlığı getirilmesi Kennedy'nin NATO işlerinde daha ağır basmasına imkân verecek.

Fransızların generali ile genç başkan arasında kamu oyuna mal olan çatışma ise henüz hatırlardadır.

Kennedy — de Gaulle çatışmasının başlica sebebi olan Nükleer kuvvet meselesinin Norstad'ın istifasında rolü olduğunu da muhakkak.

Uzun boylu, ince yapılı fakat hâkim tavırı generalın, savunma bakanı Mc Namara ile arasındaki açık olduğu bilinmektedir Norstad ve Mc Namara arasındaki anlaşmazlık taktik savunma konusunda NATO komutanlığına düşen sorumlulukları ilgiliydi. Norstad'ın Atina'da yapılan son NATO bakanlar kon-

seyi toplantısına katılmaması bu açıdan yorumlanmıştır. Gerçekten savunma bakanının (nükleer) silahları yayılma sına karşı olduğunu bildiren demecinin başkan Kennedy tarafından da desteklenmesi, bir NATO nükleer kuvveti kurulmasını savunan başkomutanı gile durunda bırakmıştır. Washington ile SHAPE arasındaki münasebetleri bir derecede kadar tatsızlaşan bu durum böyle devam edemezdi.

Norstad'ın istifası nazarların yeniden son zamanlarda aktülitesini devamlı olarak muhafaza eden nükleer strateji meselesine teksif edilmesine yol açmıştır.

Norstad'ın savunduğu NATO kademelerindeki nükleer kuvvet görüşü, milli bağımsız kuvvet kurmak isteyen De Gaulle için nükleer silahlardan yarılmasına karşı olan ve NATO'nun nükleer politikasında son sözü Amerikaya bırakın Kennedy idaresinin politikasına nazaran daha sempatikti. Bu yüzden, Elysee sarayıının söyle bildirisinde Norstad'ın ayrılışı «hüzün verici» olarak vasiplandırılmıştır. Paris hükümeti kapalı bir ifade ile general Norstad'ın Washington'un etkisinde kalmayı karsındakı memnuniğünü belirtmek istemisti.

Kararların oybirliği ile alınması Lemnitzer'in veya Kennedy'e fazla bağlı bir Amerikan generalinin SHAPE'e atanmasını güçlestirecek. Aksi halde Fransanın müzakere gücü daha da artıracaktır.

İRAN

Toprak reformu komedisi oynayan Amini'nin yerine bir toprak ağasıının oğlu başbakan oldu.

Aşiret reisiğinden Başbakanlığa

Iranın yeni başbakanı Oxford'a gidip tahsilini tamamlamasıydı başbasi gibi bir aşiret reisi olacaktı. Fakat kader bir insanın yolunu her zaman alışılagelmiş tarzde çizmiyor. Aşiret reisi ve toprak ağası bir babann oğlu Oxford'da okuduklarının ne derecede kader tesirinde kaldığını, başbakan olarak yapacağı icraattı ve özellikle toprak konusunda gösterecek.

Esadullah Alem'in bugline kadar

yaptığı iş, Şahın mallarını idare etmekti. Yeni görevinin bu işe ne dereceye kadar benzeyip benzemediğini bizzat kendisi ölçmek fırsatını bulacaktır.

Eski başbakan Amini'ye gelince, 14 aylik sultanatı sırasında iç suistimalerle doğru düzleme edemiyen, arzu ettiği dış yardım alamayan ve üçüncü beş yıllık plan bahanesile bir de dünya turu yapan bu toprak reformu başbakanlığı sağduyusundan tamamen kaybetmediğini göstererek istifasını verdi. Başka leraat diye övündüğü bilgisiz, programsız yapılmış bir gözboyması dan öteye gidemeyen toprak reformunu şimdi Esadullah Alem devam ettirecek.

Amerikan yardımı

Amerika, İran'a imkânları oranında yardım ettiğini ve yılda 59 milyon dolar olan iktisadi yardımı artırırmaya niyeti olmadığını açıkladı. Fakat Amini'nin şu noktada hakkı var. Bölgedeki tarsisiz memleketlerden daha çok yardım beklemek. Bu noktann Amerikanın birbirine benzeyen iki mütteli olan Iran ve Türkiye için doğru olduğunda şüphe yok.

İran'a yaptığı 'seyahati' tesadüfün bir cilvesi olarak Amini'nin istifasına rastlıyan Feridun Cemal Erkin, belki burada müstafi hükümet başkanını teşelli etmiştir. Diğerleri bakımından iki başbakan gördüğü seyahatinde neler kazandığı hususu da ayrıca meraka değer.

75 milyon dolar açığı olduğu bildirilen bütçeyi kapama için Amerika'dan umidi kesen İran'ın yeni başbakanının «Pehlevi tesisi» ndeki «tecrübeleri» nden ne kadar istifade etse dahi, hükümet idare etmek emlak idare etmeye benzemeyeceği için, pek bir şey yapamayıcağını söylemek fazla iddialı olmaz.

PERU

Muhafazakâr kumandanlar demokrasi adına demokrasiyi tepelemede bir sakınca görmediler

Zavallı demokrasi

Peru silahlı kuvvetleri, başkanlığı Haya de la Torre'nin seçilmesini önlemek üzere 18 Temmuz'da idareye ele aldı.

«YÖN» 60. sayısında deyindi

gizim gelişmeler bir hükümet darbesi sonucunu doğurmuştur.

Gerçekten orduğun baskısı karşısında hükümet, darbeden bir gün önce Başkan Prado'ya istifasını sunmuş, fakat silahlı kuvvetler bunu yetinmemek, seçimlerin iptali istemiştir. Yüksek seçim kurulu büyük bir cesaretle bu garip isteği reddetmesi üzerine, silahlı kuvvetler kaba bir darbeden başka yapacak bir şey bulamışlardır.

Üzüntü ile kaydedilmesi gereken nota, komandanların gerek seçimlerin iptali de, gerek darbeden sonra, «memlekette de mokratik nizamı teminat altına almanın tek yolu» nun bu olduğunu söylemeleridir.

Istenmiyen generaller

Demokrasiye bağlı ve memleketin sosyal ve ekonomik davranışlarının gözülmemesini isteyen halk, muhafazakâr generallerin bu gerçeklere aykırı tutumunu protesto etmek için tanklara saldırdı. İçsi sedikaları konfederasyonu da genel grev enri verdi, ögrenciler sokaklara döküldü, nümayiş yapmağa başladılar.

Kumandanları destekleyen tek teşekkili başkan adaylarından Belannde Terry'in Halk Hareketi Partisi. Bunun da siyasi çatırlarla dayandığı aşıktır. Zira darbeden az önce en fazla oy almış olan başkan adayı Haya de la Torre, Milli Birlik Partisi adayı general Manuel Odria'yı desteklemeyi kabul etmiş, fakat kumandanlar bunu kabul etmemisti. Bu durumda üçüncü parti olan Halk Hareketi ikiyleşli bir siyaset örneği vermekten çekinmemiştir.

Önemli bir gerileme

Başkan Kennedy, Amerika Birleşik Devletleri ve diğer Latin Amerika ülkelerinin Peru ile siyasi münasebetlerini tafl etmesinden sonra, durumu, Amerikalılar arasındaki ortak amaçlarına aykırı bulduğum belirtmiş ve Amerikan milletlerinin demokrasi ve kendi kendini idare etme yetkileri uğradıkları mücadelelerinde bunun önemli bir gerileme olduğunu açıkça söylemiştir.

Dış baskılar karşısında Peru'daki askeri rejimin ne kadar dayanabileceğini soru ortaya çıkmaktadır. Zira, Amerika Birleşik Devletleri bu memlekete askeri ve itibarlı yardımını kesmeye karar vermiştir. Her ne olursa olsun, kumandanları 1963 Haziran'da yapmayı vaadettiği seçimler, yapılısa dahi Peru'ya huzur getirmeyecek tır.

LAOS

Güney Doğu Asya'daki bir çibanbaşı şimdilik kayboldu.

Tarafsızlık deklarasyonu

1954 Cenevre anlaşmalarından bu yana sürüp giden Laos meşesi nihayet millî ve milletlerarası planlarda bir gözlemlenmiş şekilde bağlanmış bulunuyor. Bir ay kadar önce, tarafsız Prens Suan Fuma'nın başkanlığında bir üçlü koalisyon kurulmuş ve onu takiben şimdide LAOS'un tarafsızlığı milletlerarası bir statüye bağlanmıştır.

Bir yıldan beri yapılan hâlinde olan 14 milletin katılımı Cenevre konferansı Pazartesi günü son oturumunu yapmış ve bu oturumda tarafsızlık deklarasyonu imzalanarak, tarafların Laos'un tarafsız bir dış politikası gütmeye saygı göstererekleri hususunda varılmış olan mutabakat tescil edilmiştir.

Laos'un tarafsızlığı konusundaki temel anlaşma 1961 Haziranında Viyana'da Başkan Kennedy ile Sovyet Şefi Kruşçof arasında yapılmıştı. İki lider o zamanki görüşlerinde Laos'un arafsız bir dış politika gütmesi ve bunun büyük devletler tarafından garanti altına alınması konusunda mutabık kalmışlardı. Batı ile Doğu blokları Cenevre'de attıkları imzalarla sadakat gösterirlerse, Laos hiç olmazsa bir süre dış müdahaleden masun kalacak ve kendi işleri ile uluslararası imkânları bulacaktır.

YÖN, 25 TEMMUZ 1962

Peru'da bir harekâta tanklar Cumhurbaşkanı Prado'yu tevkife Huzur, uçup gitti...

NAZİL NASIL ÇILDIRILIR?

Schleicher'in şantajı

Goebbels'in yazdığına göre Hitler'in 8 Aralık'ta aldığı Strasser'in mektubu bir bomba etkisi yaptı.

Kaiserhof bir mezarlık hava sına bürünmüştü: «Hepimiz yıkılmış, bitmişik.» (Goebbels). Bu, Hitler'in 1925 te partiyi yeniden kurmağa girdiğinden beri yedi en büyük darbeydı. Şimdi tam iktidarı esigindeyken sağ kolu kendisini terkediyor ve yedi yıldan beri kurmağa çalıştığı binayı yıkmağa başlıyor. Aynı gecenin sabahı Goebbels saat ikide Kaiserhof'a gitti. Strasser, görüşlerini sabah gazetelerine yazmış ve Goebbels yoldayken bu gazeteler satışa çıkmaya başlamıştı:

«İhanet! İhanet! İhanet! Hitler saatlerce ötedeki odasını arşınlayıp durdu. Strasser'in gördüğü bu dolaptan dolayı son derece acı duyuyordu. Birden durdu ve söyle dedi: «Parti çökerse, ilç dakikaya kalmaz beyaz bir kurşun sıkırm.» (Goebbels).

Parti çökmeli, Hitler de intihar etmedi. Strasser, tarihin akışını temelli değiştirecek bu efe sonucu elde edebildi; fakat son anda teslim olan kendisidi. Frick, Hitler'in izniyle Strasser'ı bütün Berlin'de aradı: zira partiyi çökmekten kurtarmak için bir uzlaşmanın gereği kendisine inandırılmıştı. Fakat artık bütün bunlardan birikan Strasser biraz tatil yapmak üzere talyaza gitmişti. Düşmanlarında bir zayıflık hissettiği vakit daima memnunluk duyan Hitler, anı ve şiddetli bir darbe indirdi. Strasser'in kurmuş olduğu siyasi teşkilat, doğrudan doğruya Führer tarafından ele alındı: Cologne gauleiter'i Dr. Ley de vardımcılığı getirdi. Strasser'in dostları büyük bir tasfiyenin kurbanı oldular ve Berline çağrılan parti başkanları yeniden Hitler'e bir sadakat andı inzaladılar. Hilekâr Avusturyalı, bir kere daha, sonu feci olabilecek güç bir durumdan kendisini sıyrılmıştı. Bir ekiplerin Hitler'den daha büyük bir adam olarak kabul ettileri Gregor Strasser kabucak ortadan silinmişti. Goebbels 9 Aralık'a gönüllüne söyle yazmış: «Strasser artık ölü bir insan.» Aslında, bu sözün tamamı tamamına gerçekleşmesi iki yıl sonra, Hitler, düşmanlarıyla hoşşaplaşmaya başladığı vakit olacaktı.

Von Papen -
Hitler
İşbirliği

Franz Von Papen, Schleicher tarafından ayağı kaydırıldıktan bir hafta sonra, 10 Aralıkta, kendi entrika alemi ömeye başladı. Nazi Partisine para yardımında bulunan Coloneন'li banker Baron Kurt von Schröder ile konusu. Schröder'e kendisini Hitler'le sizlice bulusturmasının teklifi etti. Papen, amkarında teklifi yapanın Schröder olduğunu iddia etmekte, fakat teklifi kabul ettiğini itiraf etmektedir. Tuhaftır tesadüf, Hitler'in iktisadi mîsâviri ve iş adamları, çevrelerindeki temsilelerinden biri olan Wilhelm Keppler de, Hitler adına Papen'e aynı teklifi yaptı.

Böylece, birkaç hafta önce birbirleriyle kanlı bıçaklı olan bu iki adam 4 Ocak sabahı Schröder'in Coloneন'daki evinde bur-

lusular. Buluşmanın son derece gizli olduğunu sanıyorlardı. Papen, eve girerken bir fotoğrafçının resim çektiğini görünce şaşırmıştı, ama ertesi sabah kadar bunun üzerinde durmamıştı. Hitler yanında Hess, Himmler ve Keppeler vardı; fakat onları sandık bırakarak Schröder'in çalışma odasına geçti. Papen ve Schröder'le bu odada iki saat konustu.

Konuşma kötü başladı. Hitler, Papen'e başbakanlığı sırasında nazilere yaptığı muameleyi büsbütün sıkıştırıcılarla belirtti. Fakat onun hemen ardından ikisi için olduğu kadar memleket için de bir dönüşüm noktası olacak konuya geçti. Sürası açıkçı ki, Hitler bu sıralarda herhangi bir pazarlık için elverişli bir durumda bulunmuyordu, fakat Von Papen'in durumu da elverişli değildi, zaten ikisini bir araya getiren de bu ortak kötü durumlardı. Vardıkları anlaşmanın şartlarına gelince, bu da tartışmalı bir konudur.

Von Papen gerek Nüremberg mahkemesinde gerekse amalarında, kendisinin Schleicher'e her vakit bağlı kaldığını, Hitler'e Schleicher kabinesine girmegi tavsiye etmekle yetindiğini iki sürdürmektedir. Fakat gerek Von Papen'in entrikalarla dolu geçtiği, gerek Nüremberg'te ve amalarında kendisini kabahatsız göstermek niyeti, gerekse sonrasında olaylar gözönünde alınınca, Schröder'in Nüremberg'te açıkladığı hikâyeyin gerçekle daha uygun olduğu anlaşılmaktadır. Echörde'e göre Von Papen Hitler'e sunu teklif etmiştir: Schleicher hükümeti yerine bir Hitler-Papen hükümeti geçirirmek ve bu hükümette esit iktidara sahip olmak. Schröder sunu eklemektedir:

«Hitler, başbakanlığı tayin edildiği vakit, hükümetin tek başkanının kendisi olması gerektiği, fakat çeşitli alanlarda tasarıladığı reform siyasetini takip etmeye hazır oldukları takdirde Papen'in taraftarlarının da kabineye girebileceklerini bildirdi. Bu reformlar arasında sosyal demokratların ko-

münitlerin ve Yahudilerin Almanyadaki kilit mevkilerinden uzaklaştırılması ve düzenin yeniden sağlanması yer almıyordu. Von Papen ile Hitler prensip üzerinde anlaşmaya vardılar; bazı tefferruatın belirlenmesi gerektiği, bunun için de Berlin veya uygun olan bir başka yerde görüşme karar verdiler.

Tabii bu görüşme büyük bir gizlilik içinde olacaktı. Fakat 5 Ocak sabahı Berlin gazelerinde büyük başlıklarla Cologne görüşmesi haberini ve Papen'in Schleicher'e ihanet ettiğini iki süren basınlar çıktı ki, bunlar Hitler ile Papen'i umutsuzluğa düşürdü. Entrikacı general her zamanı kurnazıyla, casuslarını Hitler ile Papen'in peşine takmıştı. Papen'in sonradan ögrenirdiğine göre, bunlardan biri, Schröder'in evine giren kenarının fotoğrafını çeken adamdı.

Schleicher'in şantajı

Bu arada, Başbakan General Schleicher, büyük bir iyimserlikle, istikrarlı bir hükümet kurmağa çalışıyordu. 15 Aralıkta milletle hitaben yaptığı bir konuşmadan, dinleyicilerden kendisinin bir general olduğunu unutmalarını istedi ve «ne kapitalizmin ne de sosyalizmin savunucusu olmadığı, kendisi için özel teşebbüs veya planlı iktisat gibi kavramların önemli olmadığı» hususunda teminat verdi. Söylediğine göre, kendisinin asıl görevi, işsizlere iş bulmak ve memleket iktisadının düzeltmekti. Vergilerde arıma olmayacağı gibi tıfellerde de azıma olmayıcaktır.

General Schleicher, bundan başka Von Papen'in büyük toprak sahiplerinin menfaatine düzenlediği zirai kotalara son verecek, bunun yerine başka bir plan uygulayacaktır; bu plana göre Doğu Almanya'da iflas durumunda olan toprak ağalarına ait 320 bin hektarlık toprağı el konup 25 bin köylüye dağıtmakla. Bu program Schleicher'in

o zamana kadar muhalif olduğu ve hesaba bile katmak istemediği geniş kütlelerin desteğini sağlamak amacıyla güven bir programdı. Schleicher öte yandan, sendika idarecileriyle yaptığı bir konuşmada da, gelecekte teknik işçi kütlesi ile orduya, milletin ikiz temel direğine haline getirmek tasarısından söz açtı. Fakat işçiler, büyük bir güvenszilik besledikleri bir kimseye kapılmadılar ve kendisiyle birliğili yapışı reddettiler.

Büyük toprak ağaları ise, tarım mahsulünün himayesinin kaldırılmasından ve Doğu Almanya'da iflas durumundaki toprakların parçalanması düşüncesinden dehşete kapılmışlardır. 12 Ocakta, büyük toprak ağalarının derneği olan Landbund, hükümete giddetle çıktı ve derneğin aralarından ikisi nazi olan üyeleri cumhurbaşkanı nezdinde durumu protesto ettiler. Kendisi de bir Junker, toprak ağası olan Hindenburg, başbakanından izahat istedi. Schleicher, cevap olarak Reichstag'ın Osthilfe (Doğu Almanya Yardım Teşkilatı) tarafından yapılan yardım konusundaki gizli raporunu yayımlamak tehdidine bulundu. Herkesin bildiği gibi, bu skandal, en eski yüzlerce junker ailesi karışmaktadır. Bunlar hükümetin «yardım-ları» sayesinde servet sahibi olmuşlardır. Hatta cumhurbaşkanının kendisi de dolayısıyla bu skandal karışmaktadır, zira Doğu Prusya'da cumhurbaşkanına sunulan toprak, veraset vergisinden kurtulmak için cumhurbaşkanının ogluna bir bağısa konu olmuştu.

Sanayiellerin ve toprak ağalarının soğuk davranışına rağmen Schleicher anlaşılmaz bir şekilde her şeyin yolunda gitmeye devam etti. «Bizi geri götüren takside, Oskar von Hindenburg hiç sesini çıkarmadan duruyordu. Söylediği tek şey, nazilerin hükümete girmesine karşı durulamayacağıydı. Bana öyle geldi ki, Hitler onu etkilemediği bilmemişti.

Schleicher 23 Ocakta Hindenburg'a gitti ve Reichstag'ta coğuluk sağlayamadığını bildirdi; Reichstag'ın feshini ve Anayasann 48inci maddesine göre kararnamelerle hükümet etmek üzere kendisine olağanüstü yetkiler verilmesini istedi. Meissner'in iddiasına göre, General Schleicher, Reichstag'ın geçici olarak kapatılmasını.

Hindenburg, Schleicher'e, 2 Aralıkta Papen kabinesini düşürmek için iki sırduğu sebepleri hatırlatmış ve bu sebeplerin şimdi de mevcut olduğunu bildirdi; Schleicher'e Reichstag'ta coğuluk elde etmek üzere istisarelerde yeniden başlamasını önerdi. Schleicher'in sonu gelmemiştir ve bunu biliyor. Gerçek bilen nadir kişilerden biri olan Goebbels ertesi günü günlüğe şu notu düşürüyor: «Bir çok kimseleri düşüren Schleicher'in kendisi de düşmek üzere.»

Schleicher'in sonu, resmen 28 Ocakta geldi: O gün Schleicher cumhurbaşkanına istifasını sundu. Hindenburg, hayalkırıklığına uğrayan generale söyle dedi: «Bir ayağım yükarda. Bu hareketimden dolayı cennette pişmanlık duyup duymayanı bilmem.» General Schleicher de su cevabı verdi: «Sayın makam, bu ihanetten sonra cennete gideceğinizden emin değilim.» Schleicher, bu cevabı verdikten sonra Alman tarihinden kabul edilip gitti.

Gelecek sayıda:

HİTLER
İKTİDARDA

refah yolu

TASARRUFLARINI
ZİRAAT BANKASI
TOPLAYANLARA AÇIKTIR

ZİRAAT BANKASI

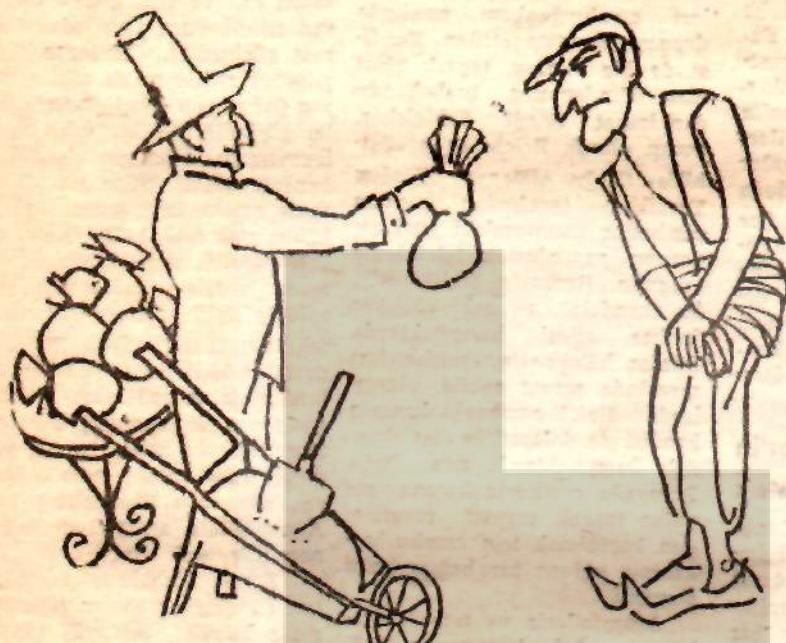
LÜGUR N.

Sayfa A-2896/858

TOPRAK REFORMU

Geldi geliyor dedikleri meşhur Toprak Reformu Tasarısı, şimdi de yeni Tarım Bakanı tarafından inceleniyor. İncelensin bakalım Nasıl olsa reform adı altında durumu muhafazadan başka gâye gütmeyen bir tasarı çkarılacağı öğrenildi artık. Toprak Reformu, ancak halkçı ve devrimci bir idârenin başara bileceği bir iş...

HÜKÜMETİN TOPRAK REFORMU ANLAYISI

REFORMLU TOPRAK...

« BİR ÇİFTLİK SAHİBİ »

TOPRAK REFORMUNDAN SONRA
— HEP İBRAM, AYAKLARINI ARAZİMİDEN ÇEK DE
BIRAZ UYUYAYIM

SAGOLSUN
İNGİLİZLER,
FRANSIZLAR,
YUNANLILAR.
VELİNİMEDİM

BABİSAHİN İRADESİNİ KARŞI GELEN
MUSTAKAKEMAL
MUTLAKA YAKALANMALI VE ÖLDÜRÜLMELİ.

BİR HALK PARTİLİ
OLARAK
KOY ENSTITÜLERİ KAPAN SIN. İMAM HATİP OKULU
FALAN FİLAN

CH.P KAHROLUSUN
BEN BİR D.P KURUCU
GU OLARAK
EZAN ARAPCA
OLMALI, FAPRIKA
CAMİ, BARAJ,
VELİNİMED

AMERİKA VELİNİ
MEDİMİZ OLARAK
KREDİ KOREDE
YARDIM FALAN
FİSTIK

KAHROLUSUN
D.P
YAŞASIN
A.P.

AFAF AFAF
DEMOKRASI KÖ
TÜ DİKTATOR
HAZRETLERİ
GELSİN ARTIK...

1918

1919

1938

1950

1950-1960

1960

1962

TOPRAK AĞASININ MACERALARI ...